

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost

na okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2027 r.

TAXUS·UL

Warszawa 2018

Wykonawca

TAXUS UL Sp. z o.o.
ul. Płomyka 58
02-491 Warszawa
tel./fax.: (0 22) 659 09 09
email: taxus@taxusul.com.pl

Prognozę oddziaływania na środowisko opracował:

mgr inż. Marek Momot
Specjalista ds. Urządzania Lasu i Ochrony Przyrody

Prognozę oddziaływania na środowisko opracowano
w Pracowni Kameralnej Urządzania Lasu i Ochrony Przyrody
pod kierunkiem
Z-cy Dyrektora Wydziału Urządzania Lasu i Ochrony Przyrody
mgr inż. Małgorzaty Piotrowskiej

Kontrola końcowa

Dyrektor Wydziału Urządzania Lasu i Ochrony Przyrody
mgr inż. Bogusław Borusiewicz

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	7
STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	7
WYKAZ STOSOWANYCH TERMINÓW I SKRÓTÓW	10
2. INFORMACJE OGÓLNE	11
PODSTAWA PRAWNA I ZAKRES PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PUL	11
ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PLANU URZĄDZENIA LASU	19
METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	21
CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PUL	22
POWIĄZANIA PUL Z INNYMI DOKUMENTAMI, W TYM DOKUMENTAMI, KTÓRE PODDANE ZOSTAŁY STRATEGICZNEJ OCENIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	25
METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PUL ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	26
INFORMACJA O MOŻLIWYM, TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU PUL NA ŚRODOWISKO	27
3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	28
OPIS ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA.....	28
3.1.1. <i>Ogólna charakterystyka Nadleśnictwa Babimost</i>	28
3.1.2. <i>Charakterystyka przyrodnicza Nadleśnictwa Babimost</i>	30
3.1.3. <i>Charakterystyka lasów Nadleśnictwa Babimost</i>	32
FORMY OCHRONY PRZYRODY WYRÓŻNIONE NA TERENIE NADLEŚNICTWA BABIMOST	36
3.1.4. <i>Rezerwat przyrody</i>	37
3.1.5. <i>Obszary chronionego krajobrazu</i>	40
3.1.6. <i>Obszary Natura 2000</i>	42
3.1.7. <i>Siedliska przyrodnicze</i>	50
3.1.8. <i>Użytki ekologiczne</i>	54
3.1.9. <i>Pomniki przyrody</i>	56
3.1.10. <i>Ochrona gatunkowa</i>	60
3.1.11. <i>Projektowane oraz proponowane formy ochrony przyrody</i>	61
ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.....	62
3.1.12. <i>Stan i zagrożenia powietrza atmosferycznego</i>	62
3.1.13. <i>Stan i zagrożenia wód powierzchniowych i gruntowych</i>	64
3.1.14. <i>Stan i zagrożenia gleb</i>	65
3.1.15. <i>Zagrożenia ekosystemów leśnych</i>	66
3.1.16. <i>Zagrożenia związane z przebiegiem szlaków komunikacyjnych</i>	70
OKREŚLENIE PŁASZCZYZN MOŻLIWYCH KOLIZJI POMIĘDZY CELAMI OCHRONY PRZYRODY A PLANOWANĄ GOSPODARKĄ LEŚNĄ	71
POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PUL.....	71
4. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PUL NA ELEMENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	73
ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ.....	73
ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI.....	74
ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA	74
ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ	79
ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE	80
ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI	80
ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ	80
ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT	81
ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE.....	81
ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA KULTURY MATERIALNEJ	82
ZESTAWIENIE ZBIORCZE WPŁYWU PROJEKTU PUL NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	83
5. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PUL NA ISTNIEJĄCE FORMY OCHRONY PRZYRODY	84
ODDZIAŁYWANIE PUL NA REZERWATY PRZYRODY	84

5.1.1.	„Uroczysko Grodziszczce”	84
5.1.2.	„Kręcki Łęg”	84
5.1.3.	„Laski”	84
ODDZIAŁYWANIE PUL NA OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU		85
5.1.4.	OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”	85
5.1.5.	OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie”	86
ODDZIAŁYWANIE PUL NA OBSZARY NATURA 2000		88
5.1.6.	OSO PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”	88
5.1.7.	SOO PLH080001 „Dolina Leniwej Obry”	90
5.1.8.	SOO PLH080002 „Rynna Jezior Obrzańskich”	100
5.1.9.	SOO PLH080063 „Bory Babimojskie”	109
INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000		113
ODDZIAŁYWANIE PUL NA POZOSTAŁE OBSZAROWE FORMY OCHRONY		114
ODDZIAŁYWANIE PUL NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE		114
ODDZIAŁYWANIE PUL NA POMNIKI PRZYRODY		115
6.	DZIAŁANIA OGRANICZAJĄCE POTENCJALNIE NEGATYWNY WPŁYW PLANU NA ŚRODOWISKO	116
7.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZADAŃ UJĘTYCH W PROJEKTOWANYM PUL	118
8.	SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW	119
	SPIS TABEL	119
	SPIS RYSUNKÓW	120
	SPIS WYKRESÓW	120
9.	LITERATURA	121
10.	ZAŁĄCZNIKI	122

1. WSTĘP

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Wykonanie Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu wynika bezpośrednio z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Przeczytać tam możemy m.in., że: „Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: (...) planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...)”. Szczegółowy zakres Prognozy znajduje się w art. 51 ww. ustawy.

Głównym celem opracowanej Prognozy było przeanalizowanie zapisów znajdujących się w projekcie Planu Urządzenia Lasu w odniesieniu do ich wpływu na środowisko przyrodnicze. Analiza ta polegała głównie na sprawdzeniu, czy zapisy nie wpływają negatywnie na środowisko naturalne, a w szczególności na stan zachowania gatunków grzybów, roślin, zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych, objętych ochroną prawną oraz wymienionych jako cenne z punktu widzenia Unii Europejskiej w Dyrektywach Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa oraz 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Analizie poddano całość zabiegów zapisanych w projekcie Planu Urządzenia Lasu. Szczególną uwagę przywiązywano do obszarów Natura 2000, znajdujących się na terenie Nadleśnictwa Babimost. Do analizy wykorzystano dane o środowisku, zamieszczone m.in. w:

- Zaktualizowanym Programie Ochrony Przyrody;
- Standardowych Formularzach Danych dla obszarów Natura 2000;
- Planach Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000;
- Rejestrach form ochrony przyrody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Jednym z podstawowych zadań było przypisanie wskazań gospodarczych uwzględnionych w projekcie Planu Urządzenia Lasu do określonych przedmiotów ochrony, zlokalizowanych na gruntach Nadleśnictwa Babimost. Oceny dokonano na podstawie analiz przy użyciu tabel macierzy. Tabele macierzy pozwalają przy pomocy wartości liczbowych określić wpływ projektowanych działań gospodarczych m.in. na siedliska przyrodnicze oraz na gatunki podlegające ochronie prawnej.

W pierwszej części Prognozy zawarto ogólne informacje na temat podstawy prawnej i powiązań z innymi dokumentami, krótki opis Planu Urządzenia Lasu oraz informacje o źródłach danych oraz metodach wykorzystywanych w trakcie sporządzania Prognozy, a także możliwym oddziaływaniu transgranicznym. Ustalono, iż ze względu na położenie geograficzne, na terenie Nadleśnictwa Babimost nie zachodzi transgraniczne oddziaływanie.

Kolejną część stanowi przyrodniczy opis lasów Nadleśnictwa Babimost, opis zagrożeń oraz opis obiektów chronionych. Na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa wyróżniono następujące formy ochrony:

- *Rezerваты przyrody:*
  - „Uroczysko Grodziszcze”
  - „Kręcki Łęg”
  - „Laski”
- *Obszary Chronionego Krajobrazu:*
  - Obszar Chronionego Krajobrazu „Rynny Obrzycko-Obrzańskie”
  - Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”

- *Obszary Natura 2000:*
  - PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obrzy”
  - PLH080001 „Dolina Leniwej Obrzy”
  - PLH080002 „Rynna Jezior Obrzańskich”
  - PLH080063 „Bory Babimojskie”
- *Użytki ekologiczne:*
  - „Samsonki”
  - „Bagna Kuligowskie”
  - „Mieśniki”
  - „Bagno Małe Liny”
  - „Bagno Duże Liny”
  - „Klipa”
  - „Bagno Buków”
- *Pomniki przyrody:*

na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Babimost zlokalizowanych jest 16 pomników przyrody (13 w formie pojedynczych drzew, 2 w formie grup drzew oraz 1 głąz narzutowy).
- *Siedliska przyrodnicze:*

na gruntach Nadleśnictwa Babimost stwierdzono 12 typów siedlisk przyrodniczych.
- *Ochrona strefowa:*

na gruntach Nadleśnictwa Babimost wyznaczono 1 strefę ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania, ustanowionych dla gatunków zwierząt objętych ochroną strefową.
- *Ochrona gatunkowa roślin, grzybów i zwierząt:*

na gruntach Nadleśnictwa Babimost stwierdzono występowanie 3 gatunków grzybów oraz 21 gatunków roślin objętych ochroną gatunkową (ścistą i częściową). 22 taksonów wśród stwierdzonych na terenie Nadleśnictwa Babimost posiada status gatunków rzadkich w skali obszaru RDLP Zielona Góra.
- Na gruntach Nadleśnictwa Babimost stwierdzono występowanie minimum 139 gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową.

Nie stwierdzono znacząco negatywnego wpływu zapisów zawartych w projekcie Planu na przyrodę i cele ochrony obszarowych form ochrony. W odniesieniu do pomników przyrody, POP wskazuje na konieczność ich ochrony przed uszkodzeniem w trakcie realizacji działań wynikających z zapisów projektu Planu. Wskazane zarówno w POP, jak i w Prognozie sposoby minimalizacji potencjalnie negatywnego wpływu planowanych działań na gatunki oraz ich siedliska wydają się być wystarczające do zapewnienia im właściwej ochrony podczas prowadzonej gospodarki leśnej.

W projekcie Planu opisane zostały zagrożenia: abiotyczne, biotyczne oraz antropogeniczne.

W Prognozie określone zostały także płaszczyzny potencjalnych kolizji pomiędzy gospodarką leśną, a ochroną przyrody oraz zmiany mogące zaistnieć w przypadku braku realizacji Planu. Wynika z nich, iż zapisy umieszczone w projekcie Planu formułowane są w sposób mający na celu zminimalizowanie potencjalnych kolizji. W przypadku omawianego terenu nie stwierdzono znaczących kolizji pomiędzy projektowaną gospodarką leśną a celami ochrony przyrody.

Określono również, jakie będzie oddziaływanie zapisów Planu Urządzenia Lasu na elementy wymienione w art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Wykazano, że oddziaływanie projektu Planu na zwierzęta, rośliny, krajobraz oraz zabytki i dobra materialne będzie miało charakter neutralny.

W odniesieniu do bioróżnorodności, ludzi, wody, klimatu, powietrza, powierzchni ziemi oraz zasobów naturalnych oddziaływanie będzie miało charakter pozytywny.

W stosunku do istniejących obiektów i obszarów chronionych przeprowadzona analiza wykazała brak negatywnego oddziaływania w związku z realizacją planowanych w PUL zabiegów.

Opisano również przewidywane oddziaływanie na integralność obszarów Natura 2000 oraz przedstawiono rozwiązania mające na celu poprawienie wpływu zapisów Planu na elementy podlegające ochronie. Integralność obszaru to jego zewnętrzna i wewnętrzna spójność, czyli trwałość zachowania celów ochrony, dla których został wyznaczony dany obszar. Zawarte w projekcie Planu zapisy nie są zamierzeniami inwestycyjnymi, nie ingerują w sposób wykorzystania terenu i jego przekształcenia. Projekt Planu nie zawiera zapisów o zmianie sposobu wykorzystania terenu czy jego istotnym przekształceniu.

W projekcie Planu istnieje szereg zapisów ograniczających negatywne oddziaływanie planowanych zabiegów gospodarczych. W odniesieniu do leśnych siedlisk przyrodniczych (zlokalizowanych w granicach SOO), wymienionych w Zał. I DS, wskazuje się na konieczność dostosowania składu gatunkowego upraw oraz PTL (przyrodniczych typów lasu) do możliwości siedliska. Ponadto, intensywność i sposób wykonywania cięć i zabiegów pielęgnacyjnych dostosowano do potrzeb konkretnego drzewostanu i siedliska, uwzględniając tym samym warunek zachowania trwałości lasów. Wprowadza się także zakaz odwadniania torfowisk. W projekcie Planu pojawia się również zapis nakazujący pozostawienie pojedynczych starszych drzew, fragmentów starodrzewu, fragmentów lasu nieobjętych gospodarowaniem, sprzyjając tym samym zachowaniu siedlisk dla wielu gatunków kręgowców i bezkręgowców.

Zapisy projektu Planu stawiają również za cel takie prowadzenie gospodarki leśnej, aby do minimum ograniczyć zmianę krajobrazu. Przejawia się to przede wszystkim w kształtowaniu strefy ekotonowej i granicy polno-leśnej.

Dodatkowo, zapisy zawarte w projekcie Planu są modyfikowane podczas jego realizacji. W momencie stwierdzenia występowania cennych gatunków lub siedlisk Nadleśniczy Nadleśnictwa Babimost na podstawie decyzji może wyłączyć dane wydzielenie z realizacji zabiegów przewidzianych w projekcie Planu Urządzenia Lasu.

Przeprowadzona analiza jednoznacznie wykazała, że zaprojektowane w PUL zabiegi nie wpłyną negatywnie na stan zachowania środowiska i walorów przyrodniczych, zarówno na gruntach Nadleśnictwa Babimost, jak i w ich bezpośrednim otoczeniu. Realizacja zapisów projektu Planu nie będzie również wpływać znacząco negatywnie na siedliska, gatunki roślin i zwierząt będące przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000, nie zaburzy spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych będących warunkami trwałości populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla których zaprojektowane zostały obszary Natura 2000. Stosowane dotąd oraz zalecane obecnie metody działań we właściwy sposób chronić będą różnorodność siedlisk i gatunków na terenach leśnych, głównie dzięki prowadzeniu racjonalnej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej w myśl zasad przyjętych w projektowanym Planie Urządzenia Lasu.

WYKAZ STOSOWANYCH TERMINÓW I SKRÓTÓW

Klasy wieku — wiek drzewostanu, obejmujący okresy dwudziestoletnie i zapisywane cyframi rzymskimi (I, II, III itd.), dodatkowo klasy od I do V dzieli się jeszcze na 10-letnie podklasy wieku, oznaczając je, w ramach klasy, literami: a, b.

Skróty nazw klas wieku:

I kl.w. — pierwsza klasa wieku (1-20 l.)	II kl.w. — druga klasa wieku (21-40 l.)
III kl.w. — trzecia klasa wieku (41-60 l.)	IV kl.w. — czwarta klasa wieku (61-80 l.)
V kl.w. — piąta klasa wieku (81-100 l.)	VI kl.w. — szósta klasa wieku (101-120 l.)
VII kl.w. — siódma klasa wieku (121-140 l.)	VIII kl.w. — ósma klasa wieku (141-160 l.)
KO — klasa odnowienia	KDO — klasa do odnowienia

TSL — typ siedliskowy lasu (typ siedliska leśnego); jest podstawową jednostką systemu klasyfikacji siedlisk leśnych, obejmuje powierzchnie leśne zbliżone pod względem warunków siedliskowych wynikających z żyzności i wilgotności gleb, podobieństwa cech klimatu, ukształtowania terenu i jego budowy geologicznej, typ siedliskowy charakteryzują podobne zdolności leśno-produkcyjne i przydatność do hodowli lasu.

Skróty nazw TSL:

Bśw — bór świeży	Bw — bór wilgotny
Bb — bór bagienny	BMśw — bór mieszany świeży
BMw — bór mieszany wilgotny	BMb — bór mieszany bagienny
LMśw — las mieszany świeży	LMw — las mieszany wilgotny
LMb — las mieszany bagienny	Lśw — las świeży
Lw — las wilgotny	OI — ols
Lł — las łęgowy	OIJ — ols jesionowy

TD — typ drzewostanu; określa hodowlany cel gospodarowania docelowo do wieku dojrzałości rębnej, przedstawia się w formie pożądanej kolejności udziału gatunków głównych.

Skróty działań gospodarczych:

AGROT — melioracje agrotechniczne
BRAK WSK — brak wskazań
CW — czyszczenia wczesne
CP — czyszczenia późne
IB — rębnia zupełna
IIA, IIAU, IIB, IIBU, IIIA, IIIAU, IIIB, IIIBU — rębnia złożona
DRZEW — usunięcie drzew z gruntów leśnych związanych z gospodarką leśną
ODN — odnowienia
PIEL — pielęgnowanie gleby
PODSZ — wprowadzanie podszytów
POPR — poprawki i uzupełnienia
PRZEST — uprzątnięcie przestojów
TW — trzebieże wczesne
TP — trzebieże późne

PUL — Plan Urządzenia Lasu	POP — Program Ochrony Przyrody
RDOŚ — Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	SOO — Specjalny obszar ochrony siedlisk
OChK — Obszar Chronionego Krajobrazu	KZP — Komisja Założeń Planu
OSO — Obszar specjalnej ochrony ptaków	KPP — Komisja Projektu Planu
NTG — Narada Techniczno-Gospodarcza	

2. INFORMACJE OGÓLNE

PODSTAWA PRAWNA I ZAKRES PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PUL

Prognoza Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost została wykonana przez Firmę TAXUS UL w Warszawie, na podstawie umowy nr ZS.271.1.2016 zawartej pomiędzy Wykonawcą a Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Zielonej Górze.

Podstawę prawną do wykonania Prognozy Oddziaływania na Środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi *ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 21 października 2008 r.* [Dz.U. 2017 poz. 1405 z późn. zm.], zwana ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku (OOŚ).

Zakres Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost został uzgodniony z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wielkopolskim.

REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Gorzów Wlkp., 11 lutego 2016 r.

WOOS-I.411.6.2016.RD

Dyrektor Regionalnej
Dyrekcji Lasów
Państwowych w Zielonej Górze
ul. Kazimierza Wielkiego 24a
65-950 Zielona Góra

Na podstawie art. 53, w związku z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, ze zmianami), na wniosek Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze, z 11 stycznia 2016 r., znak: ZS.6003.2.2016, w porozumieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu, zawartym w piśmie z 28 stycznia 2016 r. znak: WPN-I.411.2.2016.MO,

uzgadniam

zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Babimost na lata 2018-2027, zgodnie z art. 51, z uwzględnieniem art. 52 ust. 1 i 2 cytowanej ustawy, z rozszerzeniem o poniższe zagadnienia.

Mając na względzie wagę głównego dokumentu technicznego, jakim jest plan urządzenia lasu dla właściwego kształtowania polityki gospodarczej w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie PGL LP, a także zważywszy na aktualne wymogi legislacyjne stawiane przez Wspólnotę Europejską i prawo krajowe w zakresie ochrony różnorodności biologicznej obszaru państw Unii Europejskiej proponuję, aby w ramach oceny strategicznej przy sporządzaniu prognozy oddziaływania operatów urządzeniowych na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt dla ochrony których, stworzona została spójna Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000, ustalić poniższy stopień szczegółowości prowadzonej analizy i oceny na terenie części Nadleśnictwa objętego ochroną w ramach Programu Natura 2000:

1. W art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. c – ustawy oos:

- do sporządzenia prognozy zleca się stosowanie metod eksperckich z wykorzystaniem zapisów w formie macierzy, co przede wszystkim dotyczy określenia przewidywanego znaczącego oddziaływania ustaleń projektu planu urządzenia lasu na środowisko w granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa, w odniesieniu do celów i przedmiotów ochrony dla których wyznaczono na terenie Nadleśnictwa obszary Natura 2000.

ul. Jagiellonczyka 8, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel. +48 95 7115 338, faks +48 95 7115 524, www.gorzow.rdos.gov.pl

2. W art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. a - b) - ustawy ooś:

- Opis istniejącego stanu środowiska, należy wykonać stosownie do stanu współczesnej wiedzy z wykorzystaniem wszystkich dostępnych źródeł informacji, w tym w szczególności: (opisów taksacyjnych drzewostanów; wyników inwentaryzacji siedlisk i gatunków Natura 2000 np. realizowanych przez Lasy Państwowe w 2007 roku; ustaleń Programów Ochrony Przyrody Nadleśnictw; opisów istniejących i/lub projektowanych Planów Ochrony Rezerwatów Przyrody i Parków Narodowych oraz dostępnych publikacji naukowych).

Na specjalnych obszarach ochrony siedlisk (SOO) oraz projektowanych obszarach mających znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 (OZW) – w stosunku do siedlisk przyrodniczych: należy wyartykułować listę przedmiotów ochrony zgodnie ze SDF konkretnego obszaru Natura 2000 (UWAGA: listę przedmiotów ochrony tworzą siedliska przyrodnicze wyszczególnione w SDF z ogólną oceną znaczenia obszaru w kategorii: A, B lub C), z określeniem i podaniem ich lokalizacji (adres leśny), oraz powierzchniowego i procentowego zasobu danego siedliska przyrodniczego na terenie Nadleśnictwa objętego ochroną w ramach Programu Natura 2000. W stosunku do gatunków roślin i zwierząt (innych niż ptaki), należy określić listę gatunków stanowiących przedmiot ochrony w konkretnym obszarze Natura 2000 (jak wyżej), z określeniem ich lokalizacji (adres leśny) oraz zidentyfikowania i wydzielenia na podstawie ekologii przedmiotowych gatunków potencjalnych miejsc ich występowania.

W obszarze specjalnej ochrony (OSO) w stosunku do gatunków ptaków: należy wyartykułować listę przedmiotów ochrony zgodnie ze SDF konkretnego obszaru Natura 2000 (UWAGA: listę przedmiotów ochrony tworzą gatunki wyszczególnione w SDF z ogólną oceną znaczenia obszaru w kategorii: A, B lub C), określeniem i podaniem ich lokalizacji (adres leśny), oraz identyfikacją i wydzieleniem na podstawie ekologii poszczególnych gatunków potencjalnych miejsc ich występowania (tj. siedlisk ptaków dla których wyznaczono obszar Natura 2000).

3. W art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. c) – ustawy ooś:

- opis i analiza istniejących problemów ochrony, powinna w szczególności diagnozować stan ochrony poszczególnych siedlisk przyrodniczych i gatunków (czyli, zdefiniować go w jednej z trzech kategorii: właściwy, niezadawalający lub zły) stanowiących właściwe przedmioty ochrony w danym obszarze Natura 2000 obejmującym całość lub część Nadleśnictwa z jednoczesną identyfikacją czynników (przyczyn) - wewnętrznych i zewnętrznych powodujących aktualny stan rzeczy.

4. W art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. d) – ustawy ooś:

- cele ochrony środowiska powinny obejmować zarówno postanowienia Dyrektyw Przyrodniczych Unii Europejskiej (Habitatowej i Ptasiej), jak również krajowe rozwiązania legislacyjne (ustawa o ochronie przyrody i o lasach) oraz strategie i polityki działań na poziomie międzynarodowym (np. ratyfikowane konwencje i przyjęte rezolucje).

5. W art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e) – ustawy ooś:

- zakres przygotowywanej prognozy musi obejmować w szczególności analizę oddziaływania ustaleń planu urządzenia lasu na obszar Natura 2000 z punktu widzenia celów jego ochrony przy wykorzystaniu macierzy, które zawierają odpowiednie uzasadnienie dla przyjętych wskaźników:

a/. dla Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) Natura 2000, w zakres prognozy musi wchodzić wykonana analiza:

- oceny rodzajów zaplanowanych zabiegów gospodarczych pod kątem ich wpływu na poszczególne gatunki ptaków i ich siedliska w tym miejsca, mogące potencjalnie być siedliskami występowania przedmiotów ochrony. Ocenie należy poddać: planowane zalesienia, odnowienia, pielęgnowanie drzewostanów, jak również rodzaje oraz typy planowanych cięć rębnych w zidentyfikowanych i wyznaczonych siedliskach ptaków, dla ochrony których wyznaczono konkretny obszar Natura 2000. Niniejsza ocena musi uwzględniać również uwarunkowania terminowe wykonywania poszczególnych zabiegów gospodarczych w zidentyfikowanych siedliskach ptaków pod kątem możliwości wystąpienia negatywnych skutków ich realizacji, a w konsekwencji wyboru optymalnego terminu wykonania tych zabiegów oraz odpowiedź na pytanie:

- jakich zmian można oczekiwać w zasobach martwego drewna (głównie drzew dziuplastych oraz drzew zamierających i martwych – których obecność warunkuje właściwy stan ochrony przedmiotów ochrony (gatunki o znaczeniu A, B, C wykazane w SDF) w obszarze specjalnej ochrony ptaków Natura 2000;

- czy planowane zagospodarowanie kompleksu leśnego w aspekcie turystyczno – rekreacyjnym nie zagraża przedmiotom ochrony i czy nie będzie ono czynnikiem zakłócającym ich funkcjonowanie;

b/. dla Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk (SOO) oraz projektowanych obszarach mających znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 (OZW) należy wykonać tabelaryczny wykaz siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmiot ochrony wraz z ich powierzchnią oraz mapy ich rozmieszczenia odpowiednio do posiadanych danych.

W stosunku do siedlisk przyrodniczych należy dokonać następującej analizy:

- zestawienia tabelarycznego powierzchni planowanych zabiegów gospodarczych: zalesienia, odnowienia, pielęgnowanie drzewostanów, jak również rodzaje oraz typy planowanych cięć rębnych na poszczególnych siedliskach przyrodniczych (siedliska o znaczeniu A, B, C wykazane w SDF), pod kątem wpływu na ich właściwy stan ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000, zawierające zestawienie powierzchniowe i procentowe planowanych zabiegów gospodarczych;

- oceny porównawczej:

• zaplanowanych składów gatunkowych upraw z docelowymi składami gatunków drzew w typach drzewostanów (TD) z naturalnymi składami gatunkowymi warstwy drzew

w zidentyfikowanych siedliskach przyrodniczych (siedliska o znaczeniu A, B, C wykazane w SDF) z podaniem źródła odniesienia;

- przewidywanych zmian struktury wiekowej drzewostanów w zidentyfikowanych leśnych siedliskach przyrodniczych na początku i końcu obowiązywania planu urządzania lasu;

oraz odpowiedzieć na pytanie:

- czy plan cięć może powodować ryzyko wpływu wykonywanych cięć rębnych na sąsiadujące ekosystemy nie leśne (np. wpływ zrębu zupełnego na torfowisko, źródłisko, jezioro), na kształtowanie się stosunków wodno-gruntowych;

- czy planowane działania gospodarcze, w ramach realizowanego planu mogą znacząco negatywnie wpływać na właściwy stan ochrony siedlisk i miejsc ostoi gatunków roślin i zwierząt stanowiących przedmioty ochrony (tj. gatunki o znaczeniu A, B, C wykazane w SDF) w specjalnym obszarze ochrony siedlisk;

W stosunku do gatunków roślin i zwierząt (z wyłączeniem ptaków) należy dokonać następującej analizy:

- tabelarycznego wykazu gatunków stanowiących przedmiot ochrony w rozpatrywanym obszarze Natura 2000;

- mapy przeglądowe: rozmieszczenia stanowisk występowania gatunków roślin, zwierząt i ich siedlisk, a także rozmieszczenia zaplanowanych zrębów zupełnych oraz przewidywanych bądź planowanych wyłączeń z produkcji leśnej, rozmieszczenia powierzchni istniejących lub planowanych „ostoi ksylobiontów”, w przypadku gatunków będących przedmiotem ochrony;

- tabelaryczne podsumowanie powierzchni planowanych zabiegów gospodarczych w odniesieniu do stanowisk roślin i zwierząt;

- analizę możliwości zachowania puli siedlisk w okresie obowiązywania Planu w odniesieniu do gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotem ochrony.

W związku z tym, szczegółową analizą należy objąć gatunki oraz siedliska gatunków z załącznika IV Dyrektywy Siedliskowej, gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej, które stanowią przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz inne gatunki zagrożone wyginięciem lub rzadkie. Tak więc przy sporządzaniu prognozy, należy brać pod uwagę gatunki, które wymagają ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego ich przebywania, zgodnie ze stosownymi aktami wykonawczymi do ustawy o ochronie przyrody, a także gatunki wymienione w krajowych lub regionalnych czerwonych listach gatunków zagrożonych. Ponadto należy odnieść się do zagadnień wynikających z planów zadań ochronnych lub/i planów ochrony.

Do analizy danych należy wykorzystać wszelkie informacje z innych dostępnych prognoz oddziaływania na środowisko, sporządzonych w stosunku do zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa.

Aby uzyskać pewność, co do faktycznego wpływu działań gospodarczych na przedmiotowe gatunki, należy zaplanować odpowiedni monitoring rozłożony na okres obowiązywania Planu, wykonując zestawienia danych i analiz dotyczących lasów całego Nadleśnictwa oraz oddzielnie dla obszarów Natura 2000 wyznaczonych w granicach analizowanego Nadleśnictwa. Należy przy tym zwrócić szczególną uwagę na zachowanie puli siedlisk w okresie obowiązywania Planu dla gatunków będących przedmiotem ochrony wymienionych w SDF. Stosowne dane warto zawrzeć na odpowiednich załącznikach mapowych.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 lit. c strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko należy wykonać m.in. dla następujących form ochrony przyrody:

Obszar specjalnej ochrony ptaków:

- *Jezióra Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005*;

Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty:

- *Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002*.
- *Bory Babimojskie PLH080063*.
- *Dolina Leniwej Obry PLH080001*;

Obszary chronionego krajobrazu:

- „17 - Rynny Obrzycko-Obrzańskie”;
- „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”;

Rezerваты przyrody:

- *Uroczysko Grodziszcze*.
- *Laski*.
- *Kręcki Łęg*;

Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe:

Użytki ekologiczne;

Pomniki przyrody;

Chronione siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin, zwierząt i grzybów.

Ponadto należy sporządzić streszczenie prognozy oddziaływania na środowisko w języku niespecjalistycznym.

Regionalny Zarząd Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Kłodzki

Otrzymują:

1. Adresat.
2. aa.

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W GORZOWIE WLKP.

66-400 Gorzów Wlkp., ul. Mickiewicza 12b
tel. (95) 722-60-57, fax (95) 722-46-52
www.wsse.gorzow.pl
e-mail: wsse@wsse.gorzow.pl
NIP: 599-10-23-564

LUBUSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY W GORZOWIE WLKP.

NZ.9022.22.2016.PW

Gorzów Wlkp., 21 stycznia 2016 r.

Regionalna Dyrekcja
Lasów Państwowych w Zielonej Górze
ul. K. Wielkiego 24a
65-950 Zielona Góra

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. działając na podstawie art. 53 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. Nr 2013, poz. 1235 z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 11 stycznia 2016 r., znak: ZS.6003.3.2016, w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Babimost na lata 2018-2027,

uzgadnia

zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Babimost na lata 2018-2027, pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych:

Prognoza oddziaływania na środowisko powinna spełniać wymogi art. 51 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (jednolity tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.) ze szczególnym uwzględnieniem wpływu planowanych zamierzeń na zdrowie i życie ludzi, ewentualne ujęcia i źródła wody z uwzględnieniem obszarów stref ochronnych tych ujęć oraz na Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 144 „Dolina Kopalna Wielkopolska”.

Informacje w niej zawarte powinny pokrywać się z propozycjami przedstawionymi przez wnioskodawcę w piśmie z dnia 11 stycznia 2016 r., znak: ZS.6003.3.2016.

Z upoważnienia
Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego
Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp.
mgr inż. Jolanta Musiała
Zastępca Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego
Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp.

Przy opracowaniu Prognozy uwzględniono zapisy następujących aktów:**Prawo krajowe:**

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw [Dz.U. 2017 poz. 1405 z późn. zm.];
- Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. [Dz.U. z 2016 r. poz. 2134 z późn. zm.];
- Ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. [Dz.U. z 2017 r. poz. 788 z późn. zm.];
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [Dz.U. 2017 poz. 1073 z późn. zm.];
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska [Dz.U. 2017 poz. 519 z późn. zm.];
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych [Dz.U. 2017 poz. 1161 z późn. zm.];
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne [Dz.U. 2017 poz. 1566 z późn. zm.];
- Ustawa z 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie [Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1789 z późn. zm.];
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin [Dz.U. 2014 poz. 1409];
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów [Dz. U. 2014 poz. 1408];
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt [Dz. U. z 2016 r. poz. 2183];
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [Dz.U. 2010 nr 213 poz. 1397 z późn. zm.];
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków [Dz.U. 2011 nr 25 poz. 133 z późn. zm.];
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 [Dz.U. 2013 poz. 1302];
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku [Dz.U. 2016 poz. 1399 z późn. zm.];
- Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju [Dz. U. z 2003 r. nr 113 poz. 1068 z późn. zm.];

Prawo międzynarodowe:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, zwana w skrócie Dyrektywą Ptasią;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (wraz z późniejszymi zmianami), zwana w skrócie Dyrektywą Siedliskową;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- Dyrektywa Rady 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu;
- Konwencja z Rio de Janeiro o różnorodności biologicznej przyjęta 5 czerwca 1992 r., ratyfikowana przez Polskę 18 stycznia 1996 r.;

- Konwencja Paryska w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego przyjęta 16 listopada 1972 r. w Paryżu;
- Konwencja Bońska o ochronie gatunków wędrownych dzikich zwierząt, sporządzona 29 czerwca 1979 r. w Bonn; w Polsce weszła w życie w 1995 r.;
- Konwencja Berneńska o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk sporządzona 19 września 1979 r. w Bernie.

Akty prawa miejscowego:

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005;
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Leniwej Obry PLH080001;
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002;
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 20 lutego 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002;
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Babimojskie PLH080063;
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Uroczysko Grodziszczce” [Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 04.07.2016 r. poz. 1406];
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 19 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kręcki Łęg” [Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 22.08.2016 r., poz. 1704];
- Zarządzenie Nr 21/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 października 2014 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Laski”.

ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PLANU URZĄDZENIA LASU

Zawartość projektu planu określona jest przez Instrukcję Urządzania Lasu (2011) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu [Dz.U. 2012 nr 0 poz. 1302].

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami w skład Planu Urządzenia Lasu wchodzi:

- Opis taksacyjny lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia według stanu na 01.01. pierwszego roku obowiązywania sporządzanego projektu Planu Urządzenia, a w nim: dokładna lokalizacja oraz rodzaj użytku gruntowego i jego powierzchnia; opis siedliska leśnego z uwzględnieniem informacji o terenie, glebie, pokrywie gleby i runie leśnym; funkcja lasu i cele gospodarowania: typ drzewostanu oraz wiek dojrzałości rębnej drzewostanu; opis drzewostanu wraz z liczbowymi elementami jego charakterystyki; planowane czynności gospodarcze;
- Tabele powierzchni i miąższości drzewostanów według klas wieku oraz: gatunków drzew w drzewostanie, typów siedliskowych lasu, klas bonitacji drzewostanów, funkcji lasów;
- Zestawienie powierzchni lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia według rodzajów użytków gruntowych z podziałem na województwa, powiaty i gminy;
- Mapa gospodarcza lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- Ogólny opis lasów i gruntów urządzanego obiektu z uwzględnieniem położenia geograficznego, analizy dotychczasowej gospodarki leśnej (wraz z oceną tej gospodarki dokonaną przez Dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych), opisu stanu lasu i analizy stanu zasobów drzewnych, opisu warunków przyrodniczych i ekonomicznych produkcji leśnej (w ogólnym opisie zamieszcza się również rozdział dotyczący gospodarki przyszłej, w tym m.in. protokoły ustaleń komisji założeń planu, narady techniczno- gospodarczej oraz komisji projektu planu);
- Zestawienia powierzchni według czynności gospodarczych, zagregowane z opisów taksacyjnych lub wykazów zadań;
- Program Ochrony Przyrody;
- Opis celów i zasad trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej wraz z przewidywanymi sposobami ich realizacji oraz wynikającymi stąd zadaniami dotyczącymi:
  - maksymalnej ilości drewna przewidzianej do pozyskania w okresie obowiązywania PUL;
  - pielęgnowania upraw, młodników i drzewostanów średnich klas wieku;
  - zalesień i odnowień;
  - ukierunkowań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej wraz z mapami przeglądowymi;
  - ukierunkowań z zakresu gospodarki łowieckiej wraz z mapą przeglądową;
  - ukierunkowań z zakresu ubocznego użytkowania lasu;
  - potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej, szczególnie z zakresu turystyki i rekreacji.

Podstawowym celem Planu Urządzenia Lasu jest umożliwienie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (zgodnie z IUL oraz ustawą o lasach), w oparciu o zawarte w nim wskazania i zalecenia. W ramach Planu Urządzenia Lasu projektowane czynności gospodarcze planuje się w taki sposób, aby z jednej strony zapewnić dochód gospodarstwa leśnego bez łamania zasad trwałości lasu i ciągłości użytkowania, z drugiej zaś, aby zapewnić stały wzrost produkcyjnych i pozaprodukcyjnych funkcji lasu przy zwiększaniu jego użyteczności społecznej.

Cele te realizowane są poprzez:

- Przyjmowanie etatów, które pozwolą na zachowanie części spodziewanego przyrostu, a przez to zwiększenie i wzmocnienie zasobów leśnych;
- Planowanie zadań mających na celu osiągnięcie różnorodności gatunkowej, wiekowej i genetycznej, przy wykorzystaniu procesów naturalnych; będzie to zmierzać do poprawy oraz utrzymania zdrowotności lasów;

- Pozyskiwanie optymalnego rozmiaru surowca, zgodnie z możliwościami siedlisk, w celu wzmocnienia ich produktywności;
- Wprowadzanie rodzimych gatunków liściastych;
- Ochronę cennych starodrzewów, pojedynczych drzew, biotopów;
- Szczegółowe rozpoznanie zasięgów: lasów ochronnych, siedlisk przyrodniczych oraz określenie w nich zadań z zakresu zagospodarowania i ochrony;
- Utrzymywanie oraz jeśli zachodzi taka potrzeba — rozszerzanie funkcji ochronnych lasu.

METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Sporządzając Prognozę Oddziaływania na Środowisko zastosowano metody analizy i oceny.

Sporządzanie Prognozy przebiegało w następujących etapach:

- Zebranie informacji o terenie i danych na temat stanu środowiska. Wykorzystane przy tym zostały:
  - Projekt Planu Urządzenia Lasu;
  - Rejestr form ochrony przyrody oraz dane GIS udostępnione przez RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim oraz RDOŚ w Poznaniu;
  - Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000, Plany Zadań Ochronnych oraz projekty Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000;
  - Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, wykonana przez Nadleśnictwo, zweryfikowana podczas prowadzonych prac terenowych w 2016 i 2017 r.;
  - Opracowania, publikacje naukowe, literatura dotycząca terenów pozostających w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost.
- Dane zebrane w ramach inwentaryzacji urzędniowej porównano w układzie przestrzennym z zaplanowanymi zabiegami gospodarczymi. Analiza została przeprowadzona w postaci:
  - Porównań przestrzennych z zastosowaniem technik GIS — na miejsca występowania gatunków ptaków, siedlisk przyrodniczych, obiektów chronionych, zostały nałożone mapy zaplanowanych zabiegów; zidentyfikowane w ten sposób obszary zostały poddane analizie pod kątem rodzaju zaplanowanego zabiegu i stopnia, w jakim wpływa on na dany gatunek, siedlisko lub obiekty chronione;
  - Zestawień danych w formie: tabel, wykresów, map.

Na podstawie przeprowadzonych analiz i uzyskanych zestawień, dokonana została ocena poszczególnych parametrów środowiska oraz wpływu PUL na te parametry. W ocenie oddziaływania wykorzystano formę macierzy, w której przyjęto następującą skalę:

Ze względu na bezpośredni wpływ zapisów projektu Planu na środowisko:

+ → pozytywny — realizacja zapisów PUL służy osiągnięciu celów ochrony środowiska, istotnie zwiększając szansę na zachowanie trwałości i ciągłości ekosystemów leśnych;

0 → brak wpływu (neutralny) — nie stwierdzono istotnych oddziaływań na środowisko, pozytywnych jak i negatywnych. Wpływ realizacji zapisów PUL na środowisko jest zatem znikomy i pomijalny;

- → negatywny — skutkiem realizacji zapisów PUL są niemożliwe do uniknięcia koszty środowiskowe, przewyższające w znacznym stopniu potencjalne pozytywne.

Ze względu na szacunkowy czas wpływu zapisów projektu Planu na środowisko:

1 → krótkookresowy — występujący bezpośrednio podczas wykonywania pojedynczych czynności wynikających z zapisów PUL (np. ścinka drzewa);

2 → średniookresowy — obejmujący kompleksowo czas trwania zabiegów wynikających z zapisów PUL (np. wykonanie trzebieży, rębni zupełnej itp.);

3 → długookresowy — mając na uwadze cykliczność wykonywania PUL wraz z analizą środowiskową w odstępach 10-letnich, w Prognozie wpływ długoterminowy odnosi się do całego, 10-letniego okresu obowiązywania przedmiotowego PUL, w niektórych przypadkach uwzględniając również dłuższą perspektywę czasową (obejmując czas trwania zabiegów wynikających z zapisów PUL, których pełna realizacja wykraczać będzie poza 10-lecie obowiązywania PUL, np. rębnia IIIa).

CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PUL

Prognoza Oddziaływania na Środowisko oraz stanowiący jej przedmiot Plan Urządzenia Lasu, muszą być zgodne ze stosownymi aktami prawnymi na szczeblu międzynarodowym i krajowym.

Poza aktami prawa wymienionymi w punkcie 2.1. cele ochrony środowiska na szczeblu krajowym są uszczegółowione przez następujące dokumenty krajowe:

Polityka Leśna Państwa

Zgodnie z Polityką Leśną Państwa celem Państwa jest osiągnięcie i utrzymanie wielofunkcyjnej gospodarki leśnej (gospodarka zrównoważona ekonomicznie, proekologiczna). Najważniejsze z działań to: zwiększanie lesistości i zasobów drzewnych, poprawa stanu lasu i jego ochrony w celu polepszenia spełnianych przez nie funkcji, zwiększenie bioróżnorodności na wszystkich poziomach (genetyczny, gatunkowy, ekosystemowy), sporządzenie i wdrożenie programu małej retencji, regulowanie stanu zwierzyny tak, by nie stanowiła zagrożenia w hodowli lasu, zapewnienie ochrony wszystkim lasom, szczególnie ekosystemom najcenniejszym oraz rzadkim.

Cele i działania zawarte w Planie Urządzenia Lasu są spójne z celami Polityki Leśnej Państwa. Realizacja zadań zaprojektowanych w PUL przyczyni się do wypełnienia założeń dokumentu. W Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Babimost przeznaczono do zalesienia 57,38 ha gruntów nieleśnych. Działanie poszczególnych zabiegów gospodarczych wpłynie na poprawę stanu lasu oraz jego ochronę.

Krajowy Program Zwiększania Lesistości

Zakłada powiększenie powierzchni leśnej kraju (cele, zasięgi, sposób) do około 30% w 2020 r. i 33% w 2050 r. Realizacja zadań zaprojektowanych w PUL przyczyni się do wypełnienia założeń dokumentu — w najbliższym 10-leciu zaplanowano zalesienie gruntów nieleśnych na powierzchni 57,38 ha.

Krajowa Strategia Ochrony Różnorodności Biologicznej

Utworzenie tego dokumentu jest efektem wdrażania Konwencji z Rio, jego realizację prowadzi się poprzez: branie pod uwagę potrzeb ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej przy zalesianiu gruntów rolnych, zachowanie pełnej zmienności drzew leśnych, opieranie gospodarki leśnej na racjonalnych podstawach przyrodniczych, ochronę i rozważne użytkowanie ekosystemów wodno-błotnych, kształtowanie ekotonów — strefy przejścia na skraju lasu, ochronę obszarów wrażliwych na zmiany sposobu gospodarowania, zwłaszcza w zakresie gospodarki leśnej, umiarkowane użytkowanie i ochrona różnorodności

biologicznej w procedurach: urządzenia, zagospodarowania i ochrony lasu, prowadzenie skutecznej edukacji przyrodniczo-leśnej społeczeństwa.

Cele i działania zawarte w PUL są spójne z celami omawianego dokumentu. Projektowane wskazania gospodarcze zakładają na obszarach objętych PUL trwale zrównoważoną gospodarkę leśną.

Cele ochrony środowiska na **szczeblu międzynarodowym** w odniesieniu do PUL są uszczegółowione przez następujące dokumenty międzynarodowe:

Konwencja o różnorodności biologicznej przyjęta 5 czerwca 1992 r. w Rio de Janeiro, ratyfikowana przez Polskę 18 stycznia 1996 r. Mówi o ochronie światowych zasobów różnorodności biologicznej na trzech poziomach: genetycznym, gatunkowym, ekosystemowym.

Cele i działania zawarte w PUL są spójne z celami omawianej Konwencji. Projektowane wskazania gospodarcze uwzględniają ochronę różnorodności biologicznej na wszystkich poziomach, od genetycznej (w PUL opisano m.in. WDN-y, GDN-y, drzewa mateczne, źródła nasion i inne) po ekosystemową (w PUL zidentyfikowano obszary cenne, szczegółowo je opisano i zaplanowano ich monitoring przyrodniczy).

Konwencja Berneńska o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk — utworzona 19 września 1979 r. w Bernie.

Cele i działania zawarte w PUL są spójne z celami omawianej Konwencji. Realizacja zadań zaprojektowanych w PUL przyczyniać będzie się do zapewnienia właściwej ochrony zagrożonych i ginących gatunków oraz ich siedlisk, jak również prowadzenia działań edukacyjnych i rozpowszechniania informacji dotyczących ochrony dzikiej fauny i flory.

Konwencja Bońska o ochronie gatunków wędrownych dzikich zwierząt — sporządzona 23 czerwca 1979 r. w Bonn, w Polsce wprowadzona w 1995 r.; zawiera listę zwierząt wędrownych oraz sposoby ich ochrony.

Cele i działania zawarte w PUL są spójne z celami omawianej Konwencji. Projektowane w PUL zadania uwzględniają konieczność ochrony gatunków oraz w miarę możliwości — odtwarzanie ich siedlisk. Projektując wskazania gospodarcze przeanalizowano również ich możliwy wpływ na potencjalne tworzenie przeszkód w migracji zwierząt (analiza wykazała jednak brak działań, które można by uznać za szkodliwe w tej kwestii).

Konwencja Ramsarska o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego — sporządzona 2 lutego 1971 r. w Ramsarze; porozumienie ma na celu ochronę i utrzymanie w stanie niezmienionym obszarów określanych jako „wodno-błotne”.

Cele i działania zawarte w PUL są spójne z celami omawianej Konwencji. W ramach prac nad projektowanym PUL wyznaczono i opisano wszystkie występujące na terenie Nadleśnictwa Babimost obszary wodno-błotne. W stosunku do ww. obszarów, w projektowanym PUL zawarto szereg zaleceń ochronnych, które zapewnią będą ciągłość istnienia i naturalny charakter mokradł, jak i pełniących przez nie funkcji ekologicznych. Zgodnie z zapisami projektowanego PUL, ochrona ta będzie realizowana zarówno w odniesieniu do całych ekosystemów, jak i pojedynczych ich elementów, takich jak zbiorowiska roślinne czy cenne gatunki fauny i flory.

Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (wraz z późniejszymi zmianami), zwana w skrócie Dyrektywą Siedliskową. Głównym celem Dyrektywy Siedliskowej jest „zachowanie różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych obszarów o znaczeniu wspólnotowym”. Aby osiągnąć ten cel należy rozpoznać i wyznaczyć miejsca

występowania cennych siedlisk przyrodniczych, a następnie należy zachować lub odtworzyć siedliska przyrodnicze oraz populacje gatunków dzikiej fauny i flory.

Cele i działania zawarte w PUL są spójne z celami Dyrektywy Siedliskowej. Planowane w PUL zalecenia ochronne w stosunku do siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt stanowiących przedmiot ochrony w obszarach Natura 2000: PLH080001 „Dolina Leniwej Obry”; PLH080002 „Rynna Jezior Obrzańskich” oraz PLH080063 „Bory Babimojskie”, jak również w stosunku do pozostałych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt zinwentaryzowanych na terenie Nadleśnictwa Babimost sprzyjać będą zachowaniu ich właściwego stanu ochrony.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, zwana w skrócie Dyrektywą Ptasią. Głównym celem tej Dyrektywy jest „ochrona gatunków dzikiego ptactwa, występujących naturalnie na europejskim terytorium państw członkowskich”, ze szczególnym uwzględnieniem ptaków wędrownych. Cel ten ma być osiągnięty m.in. poprzez eliminację negatywnego oddziaływania człowieka, które polega na niszczeniu i zanieczyszczeniu naturalnych siedlisk ptaków oraz na chwytaniu, zabijaniu i handlu ptactwem.

Cele i działania zawarte w PUL są spójne z celami Dyrektywy Ptasiej. Realizacja zapisów PUL przyczynić się będzie do zachowania potencjalnych i obecnych miejsc bytowania i żerowania ptaków z listy gatunków stanowiącej Załącznik do omawianej Dyrektywy, zwłaszcza w obszarze Natura 2000 PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/35WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu, zwana „szkodową”.

Cele i działania zawarte w PUL zostały sprecyzowane tak, aby w wyniku ich realizacji nie zachodziło bezpośrednie zagrożenie wystąpienia szkód w środowisku, w szczególności szkód wyrządzonych gatunkom chronionym i siedliskom przyrodniczym. Wszystkie projektowane zadania uwzględniają wymogi ochronne cennych gatunków i siedlisk, natomiast w samym PUL zawarto dodatkowe zapisy o sposobach prowadzenia działań, aby w maksymalnym stopniu ograniczyć ich potencjalny negatywny wpływ na ekosystemy i ich elementy składowe.

POWIĄZANIA PUL Z INNYMI DOKUMENTAMI, W TYM DOKUMENTAMI, KTÓRE PODDANE ZOSTAŁY STRATEGICZNEJ OCENIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Wśród dokumentów, z którymi pośrednio powiązany jest Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost, w tym również Planów i Strategii, dla których opracowane zostały Prognozy Oddziaływania na Środowisko należy wymienić:

- Zmiana PZP Województwa Lubuskiego 2012 Załącznik nr 1 do uchwały XXII/191/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 21 marca 2012 r.;
- Uchwała nr XLVI / 690 / 10 sejmiku województwa wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 roku w sprawie uchwalenia zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego;
- Studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzciel;
- Studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szczaniec;
- Studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Świebodzin;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Zbąszynek;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Babimost;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kargowa;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sulechów;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Siedlec;
- Uchwała nr XXI/185/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 12 marca 2012 roku w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku”;
- Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Trzciel na lata 2015 – 2023;
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Szczaniec na lata 2015-2022;
- Aktualizacja programu ochrony środowiska dla gminy Szczaniec na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016-2019;
- Strategia Rozwoju Gminy Świebodzin na lata 2015-2025;
- Program ochrony środowiska dla gminy Świebodzin na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022;
- Strategia rozwoju gminy Zbąszynek do 2020 roku;
- Program ochrony środowiska dla gminy Babimost na lata 2004-2011;
- Program Rozwoju Gminy Kargowa na lata 2016-2022;
- Program ochrony środowiska dla gminy Kargowa na lata 2004 – 2011;
- Strategia Rozwoju Gminy Sulechów na lata 2012–2022;
- Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016 – 2020;
- Strategia zintegrowanego rozwoju społeczno - gospodarczego gminy Zbąszyń do roku 2022;
- Program ochrony środowiska gminy Zbąszyń na lata 2014 – 2017 z perspektywą do roku 2021.

METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PUL ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

W ujęciu ogólnym, ocena skutków realizacji postanowień Planu Urządzenia Lasu powinna być przeprowadzana przede wszystkim w ramach monitoringu takich wskaźników, jak: powierzchnia lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków w obszarach Natura 2000, wykonanie zadań określonych decyzją Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia Planu Urządzenia Lasu, wykonanie zleconych zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarze Natura 2000 w okresie realizacji Planu.

Monitorowanie skutków realizacji postanowień Planu Urządzenia Lasu powinno być prowadzone w okresie 10-letnim zgodnie z metodyką kontroli kompleksowej przeprowadzanej na podstawie zarządzenia nr 84 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 grudnia 2013 r. w sprawie kontroli instytucjonalnej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (GI- 090-7-15/13).

Kontrola kompleksowa powinna dotyczyć prawidłowości wykonywania zapisów Planu, obejmować jak najszerszy zakres, między innymi: *analizę cięć zapisanych w PUL, analizę składów gatunkowych zapisanych w PUL w odniesieniu do gatunków drzew wprowadzanych w odnowieniach, kontrolę terminu zabiegów zapisanych w PUL lub Prognozie w odniesieniu do wykonania ich w konkretnym drzewostanie, zmiany powierzchni lasów według pełnionych funkcji i kategorii użytkowania, zestawienia pozyskania drewna w wymiarze powierzchniowym według sposobu zagospodarowania, zestawienie powierzchni lasu pod kątem kategorii zabiegu.*

Ponadto należy również pamiętać, że Nadleśnictwo Babimost zobowiązane jest realizować wytyczne dyrektora RDLP w Zielonej Górze w sprawie monitoringu wpływu PUL na środowisko, wprowadzone zarządzeniem nr 22 z dnia 10 grudnia 2012 r. W zarządzeniu tym uregulowano w sposób szczegółowy zasady i sposoby prowadzenia monitoringu, z uwzględnieniem możliwości raportowania (w ujęciu rzeczowym, ilościowym i powierzchniowym) zabiegów minimalizujących negatywny wpływ działań gospodarczych na środowisko.

W oparciu o „*Ramowe wytyczne w zakresie monitoringu wpływu realizacji planu urządzenia lasu na środowisko, prowadzonego przez służby LP w RDLP w Zielonej Górze*” monitoringowi w Nadleśnictwie Babimost, na terenach szczególnie cennych i ustawowo chronionych, podlegać będą działania:

- opisane w PUL w formie wskazań gospodarczych;
- opisane w PUL w formie ogólnej i kierunkowej (np. prace inżynierskie, remontowe, realizacja zadań z ochrony lasu i ochrony ppoż., itp.);
- nieopisane w PUL, wynikające z działań związanych z realizacją zadań ochronnych, hodowlanych, usuwania skutków klęsk żywiołowych, usuwania zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi, itd.;
- wynikające z decyzji administracyjnych;
- inne (np. umowne udostępnianie nieruchomości, lokalizacja inwestycji obcych).

Monitoring prowadzony będzie przez wskazane w „*Ramowych wytycznych...*” służby Nadleśnictwa oraz służby RDLP w Zielonej Górze w ramach sprawowanego nadzoru i kontroli. Wykorzystane zostaną również wyniki kontroli i spostrzeżeń służb Dyrektora Generalnego LP (Inspekcji Lasów Państwowych, Zespołu Ochrony Lasu) oraz jednostek certyfikujących gospodarkę leśną RDLP w Zielonej Górze — w ramach prowadzonych audytów.

Ważnym elementem monitoringu w RDLP w Zielonej Górze są Książki ochrony przyrody, walorów kulturowych i monitoringu. Książki te stanowią kompendium wiedzy o występujących na terenie

każdego leśnictwa gatunkach roślin i zwierząt, stosowanych formach ochrony przyrody oraz zinwentaryzowanych elementach dziedzictwa kulturowego. Wiadomości te ulegają również corocznej aktualizacji i są następnie agregowane na poziomie Nadleśnictwa. W ramach realizacji wytycznych w zakresie monitoringu wpływu realizacji Planu na środowisko, prowadzenie tego rodzaju dokumentacji leśnictwa będzie kontynuowane w kolejnej rewizji planu. Zaktualizowane Książki ochrony przyrody, walorów kulturowych i monitoringu zostaną opracowane przez Wykonawcę Planu.

Monitorowanie skutków realizacji postanowień Planu Urządzenia Lasu prowadzone powinno być przez dwie instytucje: w ramach kontroli kompleksowej przez pracowników Wydziału Kontroli RDLP w Zielonej Górze oraz przy kolejnej rewizji Planu Urządzenia Lasu — przez firmę urzędzeniową wykonującą projekt Planu.

INFORMACJA O MOŻLIWYM, TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU PUL NA ŚRODOWISKO

Biorąc pod uwagę położenie geograficzne obszaru Nadleśnictwa Babimost, a także charakter i rozmiar działań przewidzianych w Planie Urządzenia Lasu, nie przewiduje się ich transgranicznego wpływu na środowisko.

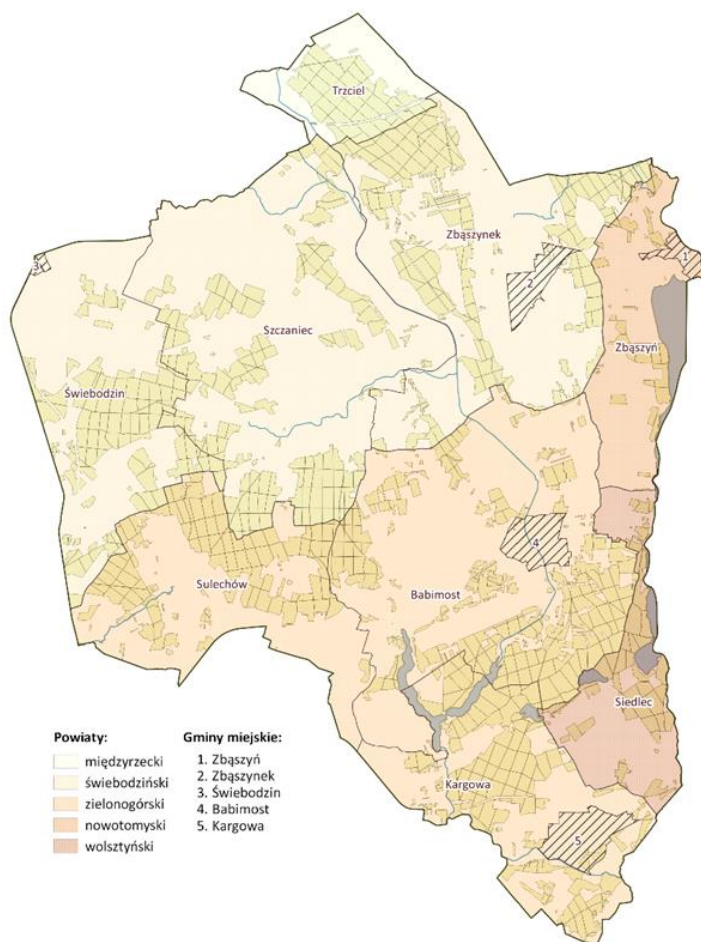
3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

OPIS ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

3.1.1. Ogólna charakterystyka Nadleśnictwa Babimost

Nadleśnictwo Babimost jest jednym z 20 nadleśnictw znajdujących się w zasięgu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze. Od wschodu Nadleśnictwo Babimost graniczy z Nadleśnictwem Wolsztyn, od południa z Nadleśnictwem Sulechów, od zachodu z Nadleśnictwem Świebodzin. Północna granica Nadleśnictwa stanowi granicę Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Szczecinie (Nadleśnictwo Trzciel).

Nadleśnictwo Babimost sprawuje nadzór i zarządza gruntami położonymi w zasięgu województwa lubuskiego, powiatów: międzyrzeckiego (Gmina Trzciel), świebodzińskiego (Gminy: Szczaniec, Świebodzin, Zbąszynek, Miasto Zbąszynek), zielonogórskiego (Gminy: Babimost, Miasto Babimost, Kargowa, Miasto Kargowa, Sulechów) oraz w zasięgu województwa wielkopolskiego, powiatów: nowotomyskiego (Gmina Zbąszyń) i wolsztyńskiego (Gmina Siedlec) (Rys.1).

Rys. 1. Położenie Nadleśnictwa Babimost na tle jednostek podziału administracyjnego

Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Babimost wynosi **15 974,10 ha**, natomiast jego zasięg terytorialny obejmuje **489,69 km²**. Grunty leśne (zalesione i niezalesione) w zarządzie Nadleśnictwa obejmują powierzchnię **15 057,05 ha**, grunty związane z gospodarką leśną - **451,51 ha**, grunty nieleśne - **465,54 ha**.

Ze względu na pełnioną funkcję, na gruntach Nadleśnictwa wyróżniono lasy gospodarcze, lasy ochronne i rezerwy przyrody. Zdecydowanie dominują lasy gospodarcze, występując na 88,7% powierzchni leśnej Nadleśnictwa. Łączna powierzchnia lasów ochronnych na terenie Nadleśnictwa wynosi 1 182,11 ha, co stanowi 7,6% powierzchni leśnej Nadleśnictwa. Rezerwy przyrody zajmują 0,8% powierzchni leśnej Nadleśnictwa Babimost. Pozostałe 2,9% powierzchni stanowią grunty związane z gospodarką leśną.

Położenie Nadleśnictwa Babimost na tle regionalizacji przedstawia się następująco:

Regionalizacja przyrodniczo-leśna

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej (Zielony, Kliczkowska, 2012), Nadleśnictwo Babimost położone jest w:

Przeważająca część powierzchni Nadleśnictwa Babimost (bez południowo-wschodniego fragmentu) znajduje się w zasięgu Mezonejonu Pojezierza Łągowskiego:

Kraina: Wielkopolsko-Pomorska (III)
Mezonejon: Pojezierze Łągowskie (III.21)

Wschodnia część Leśnictwa Dąbrówka oraz niemal całe Leśnictwa Chwalim i Wąchabno położone są w zasięgu Mezonejonu Równiny Nowotomyskiej:

Kraina: Wielkopolsko-Pomorska (III)
Mezonejon: Równina Nowotomska (III.23)

Niewielki, południowy fragment Leśnictwa Chwalim znajduje się w zasięgu Mezonejonu Kanałów Obry:

Kraina: Wielkopolsko-Pomorska (III)
Mezonejon: Kanałów Obry (III.28)

Regionalizacja fizyczno-geograficzna

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski (Kondracki, 2009) Nadleśnictwo Babimost położone jest w zasięgu następujących jednostek:

Obszar: Europa Zachodnia
Podobszar: Pozaalpejska Europa Zachodnia (3)
Prowincja: Niż Środkowoeuropejski (31)
Podprowincja: Pojezierze Południowobałtyckie (315)
Makroregion: Pojezierze Lubuskie (315.4)
Mezonejon: Pojezierze Łągowskie (315.42)
Mezonejon: Bruzda Zbąszyńska (315.44)
Makroregion: Pojezierze Wielkopolskie (315.5)
Mezonejon: Pojezierze Poznańskie (315.51)
Mikroregion: Równina Nowotomska (315.511)
Makroregion: Pradolina Warciańsko-Odrzańska (315.6)
Mezonejon: Kotlina Kargowska (315.62)

Regionalizacja geobotaniczna

W ujęciu geobotanicznym opracowanym przez Matuszkiewicza (2008) Nadleśnictwo Babimost w przeważającej części położone jest w zasięgu podokręgu Sulechowskiego (B.1.8.d), należącego do następujących jednostek podziału regionalnego:

Obszar: Europejskie Lasy Liściaste i Mieszane
Prowincja: Środkowoeuropejska

Podprowincja: Środkowoeuropejska Właściwa
Dział: Brandenburgsko-Wielkopolski (B)
Kraina: Notecko – Lubuska (B.1)
Okręg: Pojezierza Łagowskiego (B.1.8)
Podokręg: Sulechowski (B.1.8.d)

Północno-wschodnia część Nadleśnictwa położona jest w zasięgu podokręgu Trzcielskiego (B.1.7.b), należącego do następujących jednostek podziału regionalnego:

Obszar: Europejskie Lasy Liściaste i Mieszane
Prowincja: Środkowoeuropejska
Podprowincja: Środkowoeuropejska Właściwa
Dział: Brandenburgsko-Wielkopolski (B)
Kraina: Notecko – Lubuska (B.1)
Okręg: Międzyrzecko-Nowotomyski (B.1.7)
Podokręg: Trzcielski (B.1.7.b)

Niewielka, południowa część Nadleśnictwa położona jest w zasięgu podokręgu Kargowskiego (B.4a.2.e), należącego do następujących jednostek podziału regionalnego:

Obszar: Europejskie Lasy Liściaste i Mieszane
Prowincja: Środkowoeuropejska
Podprowincja: Środkowoeuropejska Właściwa
Dział: Brandenburgsko-Wielkopolski (B)
Kraina: Południowowielkopolsko-Łużycka (B.4)
Podkraina: Łużycka (B.4a)
Okręg: Kotlin Środkowej Odry (B.4a.2)
Podokręg: Kargowski (B.4a.2.e)

3.1.2. Charakterystyka przyrodnicza Nadleśnictwa Babimost

Nadleśnictwo Babimost położone jest pomiędzy 15°54' a 15°91' długości geograficznej wschodniej oraz 52°04' a 52°33' szerokości geograficznej północnej.

Rzeźbę terenu Nadleśnictwa Babimost charakteryzują przeważające tereny równinne, gdzie różnice wysokości nie przekraczają 5 metrów. Przez środkową część Nadleśnictwa przebiega dolina rzeki Obry, tworząca rozległe równinne tereny (Obręb Dąbrówka). Powstałe obniżenie tworzy naturalną granicę pomiędzy pojezierzem Łagowskim a Poznańskim. Pozostałą część obszaru Nadleśnictwa tworzą tereny faliste i pagórkowate, których różnice wysokości znajdują się w przedziale 5-12 metrów. Występują głównie w Leśnictwach Osa Góra, Kolesin i Buków, po zachodniej stronie doliny rzeki Obry. Jak również po stronie wschodniej, gdzie sięgają do jeziora Zbąszyńskiego oraz Chobienickiego i Wielkomiejskiego (wschodnia część Leśnictw Dąbrówka, Wąchabno i Chwalim). Stanowią je krawędzie wysoczyzn, a sporadycznie również w moreny czołowe.

Najniżej położony punkt Nadleśnictwa Babimost znajduje się w oddz. 180 obrębu Kargowa na wys. 52,4 m. n.p.m., a punkt najwyższy położony znajduje się w oddz. 155 obrębu Szczaniec w okolicach wsi Smardzewo na wysokości 142,9 m. n.p.m.

Na terenie Nadleśnictwa Babimost wyróżniono 33 podtypy gleb w ramach 14 typów gleb. Dominującym podtypem gleb są gleby rdzawe bielcowe, które stanowią 60,82% powierzchni Nadleśnictwa. Skalami macierzystymi tych gleb są w przeważającej części piaski zwałowe, rzadziej sandrowe i rzeczne.

Dominującym typem gleb w granicach Nadleśnictwa są gleby rdzawe (RD). Gleby rdzawe występują na łącznej powierzchni 11 683,40 ha, pokrywając 77,60% terytorium Nadleśnictwa.

W ramach tego typu wyróżniono trzy podtypy gleb: gleby rdzawe właściwe (RDw), gleby rdzawe brunatne (RDbr) oraz gleby rdzawe bielcowe (RDb). Największą powierzchnię (9 157,51 ha) pokrywają gleby rdzawe bielcowe, stanowiąc 60,82% powierzchni Nadleśnictwa. Gleby rdzawe właściwe zajmują 1 703,71 ha, stanowiąc 11,32% powierzchni Nadleśnictwa, a gleby rdzawe brunatne - 822,18 ha (co stanowi 5,46% powierzchni Nadleśnictwa Babimost).

Drugim typem gleb posiadającym największy udział w gruntach Nadleśnictwa Babimost są gleby płuwe (P). Ten typ gleb zajmuje łącznie powierzchnię 1 611,40 ha, co stanowi 10,70% obszaru Nadleśnictwa.

Trzecim typem gleb występującym na terenie Nadleśnictwa Babimost są gleby bielcowe (B), pokrywając 646,15 ha, co stanowi 4,29% powierzchni Nadleśnictwa.

Kolejnym typem gleb, zajmującym łączną powierzchnię 323,49 ha, są gleby brunatne (BR). Występują one na 2,50% powierzchni terenu Nadleśnictwa Babimost.

Kolejnym typem gleb, którego udział w powierzchni wyróżnionych gleb Nadleśnictwa przekracza 1%, są gleby murszowate (MR), zajmujące łącznie powierzchnię 202,48 ha (1,35% powierzchni Nadleśnictwa Babimost).

Ostatnim typem gleb, którego udział w powierzchni wyróżnionych gleb Nadleśnictwa przekracza 1%, są gleby murszowe (M), zajmując łącznie powierzchnię 166,77 ha (1,11% powierzchni Nadleśnictwa Babimost).

Według regionalizacji klimatycznej A. Wosia (2010), obszar w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost położony jest w Regionie Lubuskim (XIII), Regionie Wielkopolskim Zachodnim (XIV) oraz Regionie Wielkopolskim Południowym (XVI).

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz.U. z 2001 r. nr 115 poz. 1229 z póź. zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz.U. z 2006 r. nr 126 poz. 878 z późn. zm.), Nadleśnictwo Babimost położone jest w całości w dorzeczu Odry, w regionach wodnych:

- Warty (SCWP nr: W1305, W1307) - zachodnia część Nadleśnictwa Babimost: Leśnictwa: Dąbrówka, Wąchabno, Chwalim;
- Środkowej Odry (SCWP nr: SO0104, SO0105, SO1116, SO1117) – pozostały obszar Nadleśnictwa.

Nadleśnictwo Babimost położone jest w zasięgu trzech jednolitych części wód podziemnych JCWPd nr: 59, 68 oraz 69.

Nadleśnictwo Babimost położone jest w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP):

- Dolina Kopalna Wielkopolska – GZWP nr 144, którego powierzchnia całkowita wynosi 4 122 km². Średnia głębokość waha się w przedziale 20 – 60 metrów. Zasoby wody oceniono na 394,30 tys.m³/d. W warunkach Nadleśnictwa Babimost zbiornik znajduje się w zasięgu całego Leśnictwa Bolewiny oraz północnej części Leśnictw Osa Góra, Smardzewo i Dąbrówka.
- Pradolina Warszawa Berlin (Koło – Odra) – GZWP nr 150. Powierzchnia całkowita zbiornika wynosi 1 611 km². Średnia głębokość znajduje się w przedziale 25-35 metrów. Zasoby wody wynoszą 350 tys.m³/d. W zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia zbiornika pokrywa się w południową część Leśnictwa Chwalim.

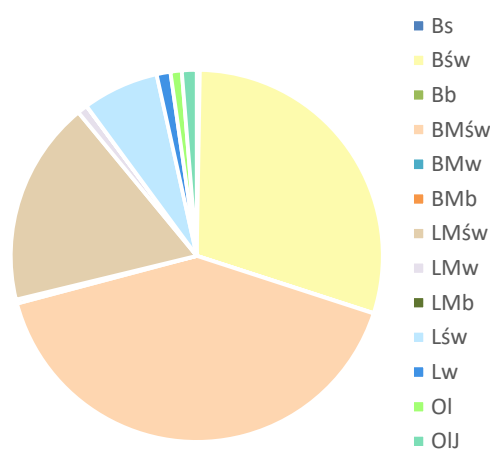
3.1.3. Charakterystyka lasów Nadleśnictwa Babimost

Sieć kompleksów leśnych Nadleśnictwa Babimost tworzą łącznie 250 kompleksy o zróżnicowanym kształcie i powierzchni. Największe kompleksy leśne zlokalizowane są w środkowej części Obrębu leśnego Szczaniec oraz w środkowej części Obrębu Kargowa. Są to jedyne kompleksy o powierzchni przekraczającej 2 000 ha. Stanowią one 47,56% wszystkich kompleksów. Najliczniejszą klasę stanowią kompleksy o powierzchni od 1,01 ha do 5,00 ha, a ich udział wynosi 1,53%. Szczegółowe zestawienie kompleksów znajduje się poniżej.

W warunkach Nadleśnictwa Babimost największą powierzchnię stanowi typ siedliskowy lasu boru mieszanego świeżego (BMśw), występujący na powierzchni 6 175,07 ha stanowiąc tym samym 40,86% powierzchni leśnej zalesionej i niezalesionej oraz nieleśnej przeznaczonej do zalesienia. Typ siedliskowy lasu boru świeżego (Bśw) występuje na powierzchni 4 492,30 ha, co stanowi 29,72% powierzchni. Również dużym udziałem charakteryzuje się typ siedliskowy lasu mieszanego świeżego (LMśw), występując na powierzchni 2 690,99 ha, co stanowi 17,80%. Ponad 5% udziałem charakteryzuje się ponadto typ siedliskowy lasu świeżego (Lśw), który występuje na powierzchni 1 000,54 ha, stanowiąc tym samym 6,62% powierzchni. Pozostałe typy siedliskowe lasu nie wykazują udziału przekraczającego 5%. Typy siedliskowe lasu wilgotnego (Lw) oraz olsu jesionowego (OIJ) zajmują powierzchnię kolejno 181,87 ha oraz 194,58 ha, co stanowi 1,20% oraz 1,29%. Pozostałe typy siedliskowe lasu stanowią kolejno: ols (OI) 147,81 ha - 0,98%; las mieszany wilgotny (LMw) 133,47 ha – 0,88%; bór mieszany wilgotny (BMw) 51,91 ha – 0,34%; bór suchy (Bs) 40,13 ha – 0,27%; bór bagienny (Bb) 4,45 ha – 0,03%; las mieszany bagienny 0,89 ha – 0,01% oraz bór mieszany bagienny (BMb) 0,42 ha – 0,003%.

Tabela 1. Udział TSL

TSL	Nadleśnictwo Babimost	
	Pow. [ha]	[%]
1	2	3
Bs	40,13	0,27
Bśw	4 492,30	29,72
Bb	4,45	0,03
BMśw	6 175,07	40,86
BMw	51,91	0,34
BMb	0,42	0,00
LMśw	2 690,99	17,80
LMw	133,47	0,88
LMb	0,89	0,01
Lśw	1 000,54	6,62
Lw	181,87	1,20
OI	147,81	0,98
OIJ	194,58	1,29
Razem	15 114,43	100

Wykres 1. Udział typów siedliskowych lasu

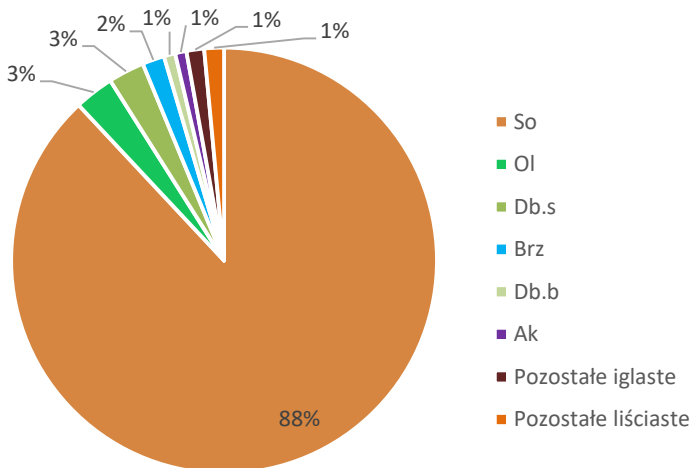
Nadleśnictwo Babimost znajduje się w obrębie areałów następujących ważnych dla tworzenia się lasów gatunków drzew: klonu pospolitego *Acer platanoides*, klonu jaworu *A. pseudoplatanus*, olszy czarnej *Alnus glutinosa*, brzozy brodawkowatej *Betula pendula*, brzozy omszonej *B. pubescens*, grabu pospolitego *Carpinus betulus*, buka zwyczajnego *Fagus sylvatica*, jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior*, sosny pospolitej *Pinus sylvestris*, dębu bezszypułkowego *Quercus petraea*, dębu szypułkowego *Q. robur*, lipy drobnolistnej *Tilia cordata*, wiązu szypułkowego *Ulmus laevis*, wiązu pospolitego *U. minor*.

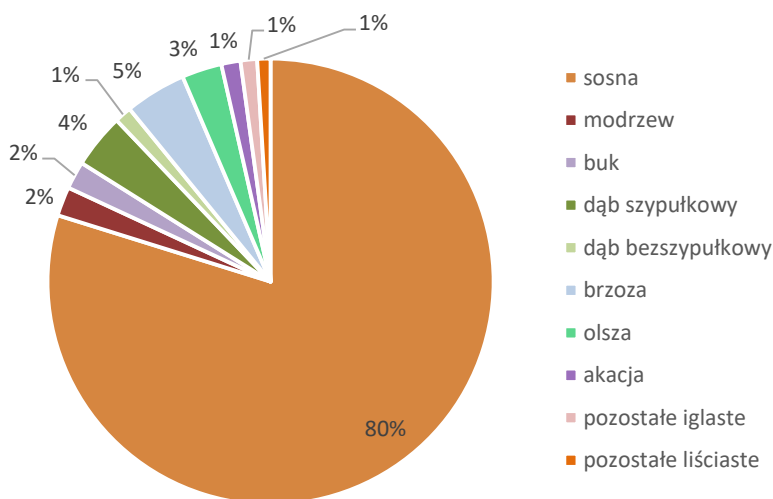
Powyżej zarysowany zestaw gatunków drzewiastych występujących w szerzej lub wężej zarysowanym regionie, w którym położone jest Nadleśnictwo Babimost, warunkuje charakter zestawu leśnych zbiorowisk oraz różnorodność złożenia drzewostanów.

Bogactwo gatunkowe według gatunków panujących tworzą 22 gatunki drzew. Sosna jako gatunek panujący dominuje w typach siedliskowych lasu: boru suchego Bs, boru świeżego Bśw, boru mieszanego świeżego BMśw, boru mieszanego wilgotnego BMw, boru mieszanego bagiennego BMb oraz lasu mieszanego świeżego LMśw, w tych siedliskach jej udział wynosi ponad 80%. Duży udział sosny jako gatunku panującego zaznacza się również na siedlisku lasu świeżego Lśw. W typach siedliskowych lasu bagiennych i zalewowych (las mieszany bagienno LMb, ols Ol oraz ols jesionowy OJ) jako gatunki panujące dominuje olsza, z niewielką domieszką brzozy.

Charakterystyka drzewostanów według gatunków rzeczywistych bardziej szczegółowo obrazuje bogactwo gatunkowe drzewostanów Nadleśnictwa. Podobnie jak w przypadku gatunków panujących, największy udział w drzewostanach Nadleśnictwa, zarówno pod względem zajmowanej powierzchni, jak i wykazywanej miąższości, ma sosna. Gatunek ten występuje we wszystkich typach siedliskowych lasu wyróżnionych na terenie Nadleśnictwa.

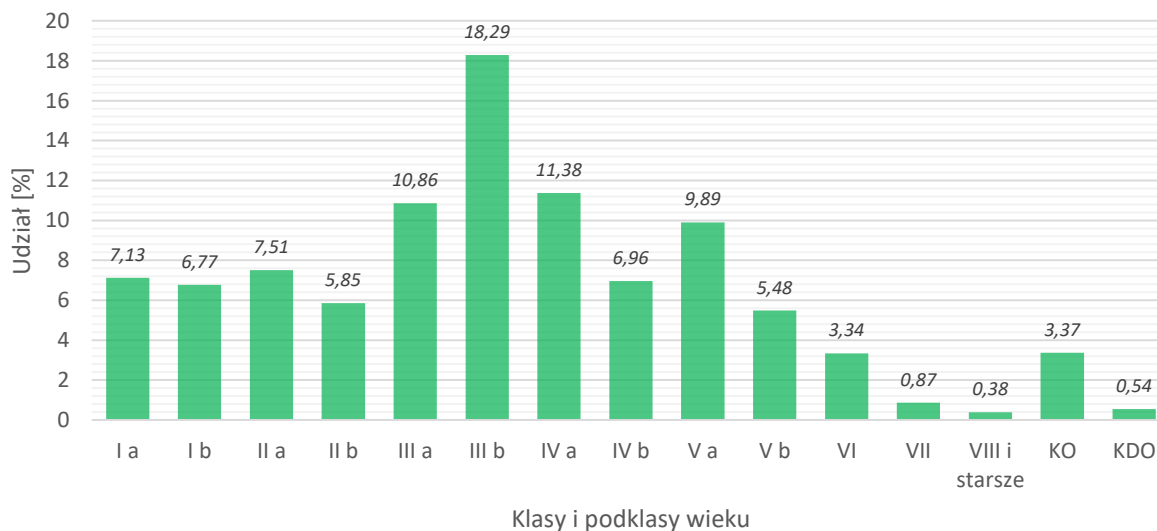
Wykres 2. Udział powierzchniowy wg gatunków panujących

Wykres 3. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych

Do gatunków obcych geograficznie, stwierdzonych na terenie Nadleśnictwa Babimost należą: robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*, dąb czerwony *Quercus rubra*, daglezia zielona *Pseudotsuga menziesii*, klon jesionolistny *Acer negundo*, kasztanowiec zwyczajny *Aesculus hippocastanum*, sosna czarna *Pinus nigra*, sosna wejmutka *Pinus strobus*, czerecha amerykańska *Prunus serotina*, śnieguliczka biała *Symphoricarpos albus*, żywotnik zachodni *Thuja occidentalis*, karagana syberyjska *Caragana arborescens*, forsycja *Forsythia* sp., mahonia pospolita *Mahonia aquifolium*.

Średni wiek drzewostanów Nadleśnictwa Babimost wynosi 57 lat. Zasobność drzewostanów wynosi 285 m³/ha.

Wykres 4. Udział procentowy drzewostanów w klasach i podklasach wieku

Drzewostany Nadleśnictwa Babimost wykazują niewielkie zróżnicowanie pod względem budowy pionowej. Widoczna jest wyraźna dominacja drzewostanów jednopiętrowych, które zajmują 95,9% powierzchni leśnej Nadleśnictwa. Drzewostany w klasie odnowienia oraz w klasie do odnowienia wykazują niewielki udział powierzchniowy (4,0%). Drzewostany dwupiętrowe na terenie Nadleśnictwa Babimost występują sporadycznie (0,1%). Drzewostany wielopiętrowe i o budowie przerębowej nie występują.

Tabela 2. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i budowy pionowej

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7
Nadleśnictwo Babimost	jednopiętrowe	4 104,97	7 150,90	2 991,58	14 247,45	95,9
	dwupiętrowe	0,00	2,11	13,57	15,68	0,1
	wielopiętrowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	o budowie przerębowej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	w KO i KDO	0,00	65,02	522,94	587,96	4,0
	Ogółem	4 104,97	7 218,03	3 528,09	14 851,09	100

W ujęciu ogólnym na terenie Nadleśnictwa Babimost dominują drzewostany jednogatunkowe (monokultury), które zajmują 53,1% powierzchni leśnej (7 888,13 ha). Taka dominacja przejawia się w drzewostanach w wieku od 41 do 80 lat. Drzewostany dwugatunkowe zajmują łącznie 22,9% powierzchni leśnej Nadleśnictwa (3 398,20 ha). Drzewostany trzy- i więcej gatunkowe zajmują

łącznie 24,00% powierzchni leśnej (3 564,76 ha), dominując w drzewostanach młodych klas wieku (do 40 lat).

Tabela 3. Zestawienie powierzchni drzewostanów według grup wiekowych i bogactwa gatunkowego

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7
Nadleśnictwo Babimost	jednogatunkowe	694,24	4 848,68	2 345,21	7 888,13	53,1
	dwugatunkowe	1 365,40	1 526,59	506,21	3 398,20	22,9
	trzygatunkowe	1209,00	569,43	386,06	2 164,49	14,6
	cztero- i więcej gatunkowe	836,33	273,33	290,61	1 400,27	9,4
	Ogółem	4 104,97	7 218,03	3 528,09	14 851,09	100

Drzewostany Nadleśnictwa Babimost pochodzą przede wszystkim z odnowienia sztucznego. Powierzchnia wydzieł z sadzenia stanowi 97,3% ogólnej powierzchni lasów Nadleśnictwa.

Na terenie Nadleśnictwa nie występują plantacje drzew szybkorosnących.

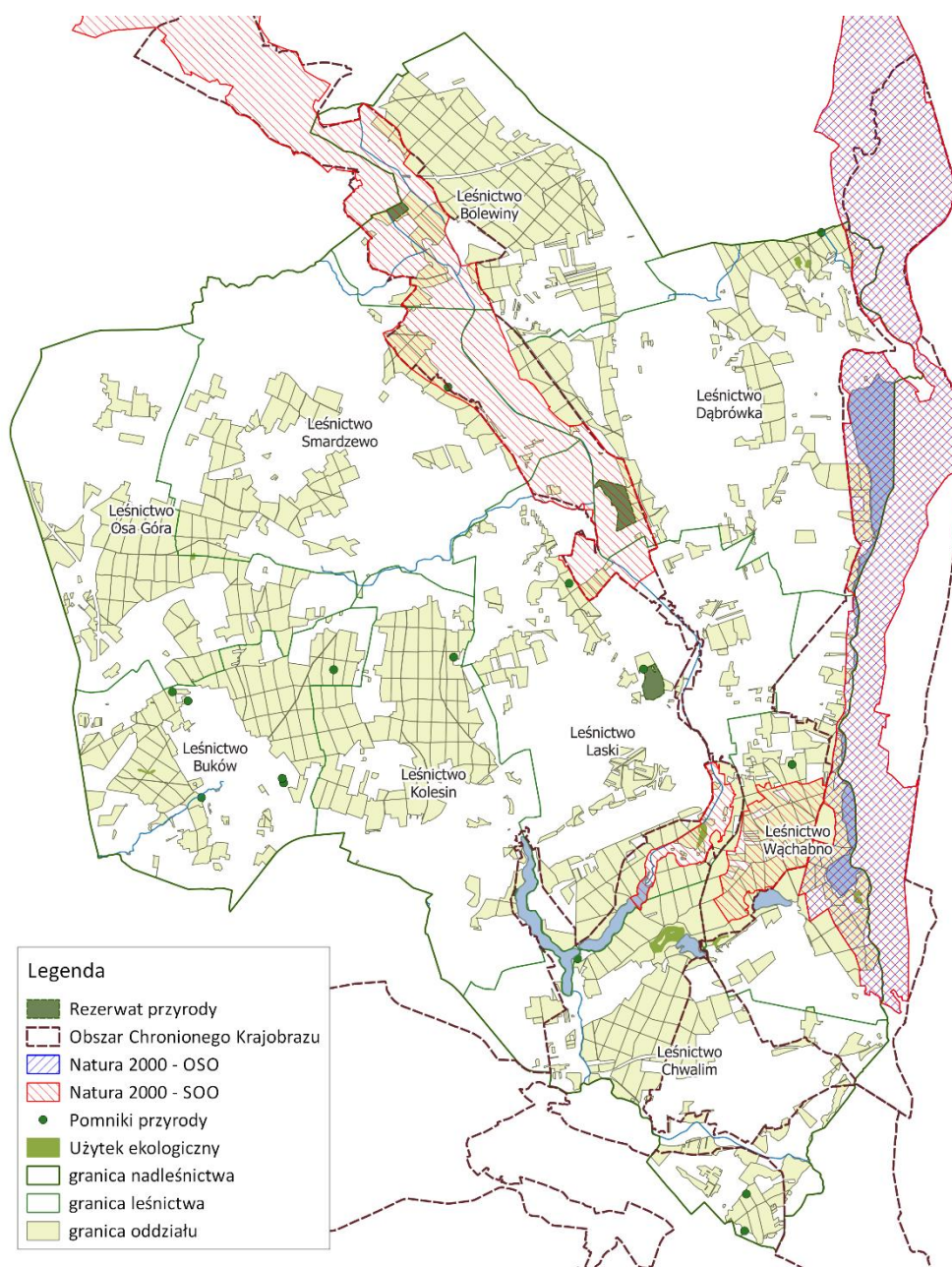
Tabela 4. Zestawienie powierzchni wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7
Nadleśnictwo Babimost	z panującym gat. obcym	66,09	318,51	114,57	499,17	3,3
	plantacje drzew szybkorosnących	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	odroślowe	7,23	6,71	26,86	40,80	0,3
	z samosiewu	82,96	176,49	106,05	365,50	2,4
	z sadzenia	4 058,84	7 247,17	3 471,56	14 777,57	97,3
	brak informacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0

FORMY OCHRONY PRZYRODY WYRÓŻNIONE NA TERENIE NADLEŚNICTWA BABIMOST

Spośród obszarowych, ustawowych form ochrony przyrody na terenie Nadleśnictwa Babimost zlokalizowane są: Rezerваты przyrody: „Uroczysko Grodziszczce”; „Kręcki Łęg”; „Laski”, Obszary Chronionego Krajobrazu: Obszar Chronionego Krajobrazu „Rynny Obrzycko-Obrzańskie”; Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”, Obszary Natura 2000: PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”; PLH080001 „Dolina Leniwej Obry”; PLH080002 „Rynna Jezior Obrzańskich”; PLH080063 „Bory Babimojskie”, Użytki ekologiczne: „Samsonki”; „Bagna Kuligowskie”; „Mieśniki”; „Bagno Małe Liny”; „Bagno Duże Liny”; „Klipa”; „Bagno Buków”.

Pomniki przyrody: na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Babimost zlokalizowanych jest 16 pomników przyrody (13 w formie pojedynczych drzew, 2 w formie grup drzew oraz 1 głąz narzutowy).

Rys. 2. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Nadleśnictwa Babimost

Dodatkowo ustawowe formy ochrony przyrody uzupełniają: siedliska przyrodnicze: na gruntach Nadleśnictwa Babimost stwierdzono 12 typów siedlisk przyrodniczych; ochrona strefowa: na gruntach Nadleśnictwa Babimost wyznaczono 1 strefę ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania, ustanowionych dla gatunków zwierząt objętych ochroną strefową; ochrona gatunkowa roślin, grzybów i zwierząt: na gruntach Nadleśnictwa Babimost stwierdzono występowanie 3 gatunków grzybów oraz 21 gatunków roślin objętych ochroną gatunkową (ścisłą i częściową). 22 taksonów wśród stwierdzonych na terenie Nadleśnictwa Babimost posiada status gatunków rzadkich w skali obszaru RDLP Zielona Góra; na gruntach Nadleśnictwa Babimost stwierdzono występowanie 139 gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową

Tabela 5. Zestawienie zbiorcze istniejących form ochrony przyrody w zarządzie Nadleśnictwa Babimost

Rodzaj obiektu	Liczba	Powierzchnia [ha]				Udział pow. [%]*
		Ogółem w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa	Ogółem w zarządzie Nadleśnictwa	Grunty leśne	Grunty nieleśne	
1	2	3	4	5	6	7
Rezerваты przyrody	3	124,24	124,24	123,87	0,37	0,78
Obszary Chronionego Krajobrazu	2	10 097,33	3 590,95	3 392,43	198,52	22,48
Obszary Natura 2000, w tym:	4	-	-	-	-	-
Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków	1	1 463,67	496,74	458,71	38,03	3,11
Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk	3	5 203,18	1 680,99	1 596,96	84,03	10,52
Pomniki przyrody	16	-	-	-	-	-
Użytki ekologiczne	7	53,41	53,41	-	53,41	0,33
Strefy ochrony, w tym:	1	-	-	-	-	-
Strefy ochrony całorocznej	1	8,22	8,22	8,22	-	0,05
Strefy ochrony okresowej	1	34,21	34,21	34,21	-	0,21
Chronione gatunki grzybów	3	-	-	-	-	-
Chronione gatunki roślin	21	-	-	-	-	-
Chronione gatunki zwierząt	139					

* udział dotyczy powierzchni gruntów Nadleśnictwa Babimost w zasięgu formy ochrony do ogólnej powierzchni Nadleśnictwa

3.1.4. Rezerwat przyrody

„Uroczysko Grodziszcze”

Data uznania za rezerwat przyrody: 1970-01-01

Akt prawny obejmujący rezerwat ochroną: Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 listopada 1969 r., [M.P. Nr 51 z 1969 r., poz. 399 z dn. 09.12.1969 r.]; obwieszczenie Wojewody Lubuskiego z dnia 16 stycznia 2002 r. w sprawie ustalenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. [Dziennik Urzędowy Województwa Lubuskiego Nr 12 poz. 144]; zarządzenie Nr 33/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Uroczysko Grodziszcze” [Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 81 poz. 1565 z dn. 26.07.2011 r.]

Rodzaj: L (leśny)

ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

typ – PFi (fitocenotyczny), **podtyp** – zI (zbiorowisk leśnych)

ze względu na główny typ ekosystemu:

typ – EL (leśny i borowy), **podtyp** – lni (lasów nizinnych)

Położenie: Województwo lubuskie, powiat świebodziński, gmina Szczaniec, obręb ewidencyjny Szczaniec

Powierzchnia pod ochroną: 15,75 ha

Cel ochrony: zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i historycznych wielogatunkowego lasu liściastego o charakterze naturalnym wraz ze średniowiecznym grodziskiem.

Walory przyrodnicze rezerwatu: drzewostany rezerwatu stanowią dobrze wykształcony ekosystem grądu środkowoeuropejskiego *Galio-Carpinetum* (siedlisko przyrodnicze 9170-1). Obfituje on w drzewa (głównie dęby szypułkowe *Quercus robur*) o wymiarach drzew pomnikowych. Na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie 66 gatunków roślin naczyniowych, w tym 1 gatunek mchu, 3 gatunków paprotników i 62 gatunków roślin naczyniowych.

Rezerwat „Uroczysko Grodziszcze” jest istotną ostoją dla zwierząt. Na terenie obiektu i w bliskim jego sąsiedztwie rozpoznano występowanie 39 gatunków ptaków (m.in. myszołów *Buteo buteo*, dzięcioł duży *Dendrocopos major*, wilga *Oriolus oriolus*, kruk *Corvus carax*), spośród których 28 gniazdowało na terenie rezerwatu. Dwa gatunki gnieźdzące się w rezerwacie wymienione są w załączniku I Dyrektywy Ptasiej: dzięcioł średni *Dendrocopos medius* oraz dzięcioł czarny *Drycopus martius*. Na terenie rezerwatu stwierdzono bytowanie 9 gatunków ssaków. Szczególną uwagę należy zwrócić na zaobserwowane gatunki bezkręgowców: biegacz złocisty *Carabus auratus*, biegacz fioletowy *Carabus violaceus* oraz trzmiel gajowy *Bombus lucorum*, które objęte są całkowitą ochroną gatunkową.

Obiektem kultury materialnej na terenie rezerwatu jest stanowisko archeologiczne, którym jest średniowieczne grodzisko z XII w. w formie kopca, otoczone fosą z fragmentami starych murów.

Zadania z zakresu ochrony przyrody: rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Uroczysko Grodziszcze” [Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 04.07.2016 r. poz. 1406]. Obszar rezerwatu podlega ochronie ścisłej.

„Kręcki Łęg”

Data uznania za rezerwat przyrody: 1987-03-10

Akt prawny obejmujący rezerwat ochroną: Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 18 lutego 1987 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody [M. P. Nr 7, poz. 54]; obwieszczenie Wojewody Lubuskiego z dnia 16 stycznia 2002 r. w sprawie ustalenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r., [Dziennik Urzędowy Województwa Lubuskiego Nr 12 poz. 144 z dn. 17.01.2002 r.]; zarządzenie Nr 18/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 23 lipca 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Kręcki Łęg” [Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 84, z dnia 24 sierpnia 2010., poz. 1136]; zarządzenie Nr 15/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 20 maja 2013 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Kręcki Łęg” [Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 21 czerwca 2013., poz. 1530].

Rodzaj: L (leśny),

ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

typ – PFi (fitocenotyczny), **podtyp** – zI (zbiorowisk leśnych)

ze względu na główny typ ekosystemu:

typ – EL (leśny i borowy), **podtyp** – lni (lasów nizinnych)

Położenie: województwo lubuskie, powiat zielonogórski, gmina Zbąszynek, obręb ewidencyjny Kosieczyn, Kręcisko.

Powierzchnia pod ochroną: 65,57 ha

Cel ochrony: Zachowanie naturalnych zespołów łągi olszowo-jesionowego i olsu porzeczkowego z drzewami pomnikowymi, stanowisk chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz bogatej awifauny.

Walory przyrodnicze rezerwatu: Rezerwat obejmuje swoim zasięgiem następujące leśne siedliska przyrodnicze: 91E0-3 niżowy łąg jesionowo-olszowy (*Fraxino-Alnetum*), 9170-1 grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*) oraz na niewielkiej powierzchni, 91F0 łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*). Na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie ponad 110 gatunków roślin, w tym 21 gatunków drzew, spośród których 7 występuje jako panujące. Są to: olsza czarna *Alnus glutinosa*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, świerk pospolity *Picea abies*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, brzoza brodawkowata *Betula verrucosa* oraz grab zwyczajny *Carpinus betulus*. Pozostałe gatunki występują pojedynczo bądź sporadycznie.

Do ciekawszych gatunków flory rezerwatu „Kręcisko łąg” należą: mochwan błotny *Aulacomium palustre*, mokradłoszek kończystry *Caliergonella cuspidata*, wawrzynek wilczytoko *Daphne mezereum*, storczyk męski *Orchis maculata*, listera jajowata *Listera ovata*, bluszcz pospolity *Hedera helix*, porzeczka czarna *Ribes nigrum* oraz wiele innych.

Rezerwat „Kręcisko łąg” stanowi również ważną ostoję dla zwierząt. Odznacza się bogatą awifauną — w rezerwacie gniazduje 45 gatunków ptaków. Wszystkie występujące ptaki w rezerwacie, za wyjątkiem szpaka *Sturnus vulgaris*, gołębia grzywacza *Columba palumbus* oraz kaczki krzyżówki *Anas platyrhynchos*, objęte są ścisłą ochroną gatunkową. Dodatkowo, dzięcioł średni *Dendrocopos medius* i dzięcioł czarny *Dryocopus martius* objęte są ochroną na podstawie mocy Dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków (ze zmianami).

Teren rezerwatu leży w szerokim i płaskim obniżeniu będącym dnem doliny Leniwej Obry. Rezerwat położony jest na terenie środkowej, zbudowanej z piasków rzecznych dawnych tarasów akumulacyjnych, które są skałą macierzystą dla gleb rezerwatu. Na terenie rezerwatu wyróżniono 3 typy siedliskowe lasu: las wilgotny Lw, ols Ol oraz ols jesionowy OIJ.

Zadania z zakresu ochrony przyrody: rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 19 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kręcisko łąg” [Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 22.08.2016 r., poz. 1704]. Obszar rezerwatu podlega ochronie ścisłej.

„Laski”

Data uznania za rezerwat przyrody: 1977-09-01

Akt prawny obejmujący rezerwat ochroną: Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 20 z dnia 21 lipca 1977 r. [M.P. Nr 19 z 1977 r., poz. 107]; obwieszczenie Wojewody Lubuskiego z dnia 16 stycznia 2002 r. w sprawie ustalenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r., [Dziennik Urzędowy Województwa Lubuskiego Nr 12 poz. 144 z dn. 17.01.2002 r.]; zarządzenie Nr 43/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Laski” [Dz. Urz.

Woj. Lub. Nr 81, z dnia 26 lipca 2011 r., poz. 1575]; zarządzenie Nr 16/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 20 maja 2013 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Laski” [Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 21 czerwca 2013r., poz. 1531].

Rodzaj: L (leśny)

ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

typ – PFi (fitocenotyczny), **podtyp** – zI (zbiorowisk leśnych)

ze względu na główny typ ekosystemu:

typ – EL (leśny i borowy), **podtyp** – lni (lasów nizinnych)

Położenie: województwo lubuskie, powiat zielonogórski, gmina Babimost, obręb ewidencyjny Podmokle Małe.

Powierzchnia pod ochroną: 42, 92 ha

Cel ochrony: zachowanie lasu z udziałem drzewostanów starszych klas wieku o charakterze naturalnym.

Walory przyrodnicze rezerwatu: rezerwat obejmuje swoim zasięgiem dwa leśne siedliska przyrodnicze: 9170-1 grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*) oraz 91E0-3 niżowy łąg jesionowo-olszowy (*Fraxino-Alnetum*). Najcenniejsze fragmenty drzewostanu tworzą buki i dęby osiągające wiek ok. 200 lat. Na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie 46 gatunków ptaków. W rezerwacie występuje wiele ciekawych gatunków roślin: listera jajowata *Listera ovata*, przygiętka biała *Rhynchospora alba*, pajęcznica liliowata *Anthericum liliago*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*, śnieżyca wiosenna *Leucoium vernum*, bluszcz pospolity *Hedera helix*, przytulia wonna *Galium odoratum*, kokoryczka wielkokwiatowa *Polygonatum multiflorum*.

Zadania z zakresu ochrony przyrody: obszar rezerwatu podlega ochronie czynnej. Rezerwat przyrody „Laski” posiada zadania ochronne ustanowione zarządzeniem Nr 21/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 października 2014 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Laski”. Zadania ochronne zostały ustanowione na okres 5 lat, tj. do 2019 r.

W stosunkowo niewielkiej odległości od granic Nadleśnictwa znajdują się nw. rezerwaty przyrody:

- Rezerwat przyrody „Wyspa na Jeziorze Chobienickim”, przy wschodniej granicy Nadleśnictwa;
- Rezerwat Przyrody „Radowice”, około 3 km od południowej granicy Nadleśnictwa;
- Rezerwat Przyrody „Czarna Droga”, około 3 km od północnej granicy Nadleśnictwa.

3.1.5. Obszary chronionego krajobrazu

OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”

Podstawa prawna: Uchwała Nr VII/49/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze z dnia 21 czerwca 1985 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa zielonogórskiego [Dz. Urz. Woj. Zielonogórskiego Dz. Urz. z 1985 r. Nr 7, poz. 188]; rozporządzenie Nr 6 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 10 lipca 1996 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu [Dziennik Urzędowy Województwa Zielonogórskiego Dz. Urz. z 1996 r. Nr 6, poz. 117]; Nr 10 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 10 lipca 1998 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu [Dz. Urz. Woj. Zielonogórskiego Dz. Urz. z 1998 r. Nr 12, poz. 109].

OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska” położony jest na terenie gmin: Siedlec, Wolsztyn, Zbąszyń, Rakoniewice, na łącznej powierzchni 41 700 ha. Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Babimost, położonych w zasięgu OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska” wynosi 1 001,53 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa — 3 575,66 ha).

Celem ochrony jest zachowanie obszarów o cechach środowiska zbliżonych do naturalnego, zbiorników wodnych oraz zapewnienie społeczeństwu warunków do wypoczynku, turystyki i regeneracji sił.

OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie”

Podstawa prawna: Rozporządzenie Nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 17 lutego 2005 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu [Dz. Urzędowy Woj. Lubuskiego Nr 9 poz. 172, ze zm.; Dz. Urzędowy Woj. Lubuskiego z 2008 r. Nr 91 poz. 1373; Dz. Urzędowy Woj. Lubuskiego z 2009 r. Nr 4 poz. 99]; uchwała Nr LVII/579/2010 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 października 2010r. zmieniająca rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu [Dz. Urzędowy Woj. Lubuskiego Nr 113 poz. 1820 z dn. 10.12.2010 r.]; uchwała Nr XVII/157/11 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 grudnia 2011 roku zmieniająca rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu [Dz. Urzędowy Woj. Lubuskiego z dnia 13 stycznia 2012 r. poz. 98]; uchwała Nr XXXIII/352/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 grudnia 2012 roku zmieniająca rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu [Dz. Urzędowy Woj. Lubuskiego z dnia 24 grudnia 2012 r. poz. 2867]; uchwała Nr XXXIX/457/13 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 2 lipca 2013 r. zmieniająca rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu [Dz. Urzędowy Woj. Lubuskiego z dnia 9 lipca 2013 r. poz. 1728]; uchwała Nr XLV/534/14 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 24 lutego 2014 r. zmieniająca rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu [Dz. Urzędowy Woj. Lubuskiego z dnia 3 marca 2014r., poz. 564]; uchwała Nr XXIII/296/16 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 12 września 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu o nazwie „Rynny Obrzycko-Obrzańskie” [Dz. Urzędowy Woj. Lubuskiego z dnia 19 września 2016 r., poz. 1873].

OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie” obejmuje obszar o powierzchni 23 375 ha. Położony jest w granicach gmin: Babimost, Bojadła, Kargowa, Sulechów, Trzebiechów, Szczaniec, Świebodzin, Zbąszynek, Kolsko, Nowa Sól, Międzyrzecz, Trzciel.

Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Babimost, położonych w zasięgu OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie” wynosi 2 589,42 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa — 6 521,67 ha).

Celem ochrony jest zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk rynien terenowych Obry i Obrzyca.

W stosunkowo niewielkiej odległości od granic Nadleśnictwa znajdują się nw. obszary chronionego krajobrazu:

- OChK „Rynna Paklicy i Ołoboku”, około 3,5 km od zachodniej granicy Nadleśnictwa;
- OChK „Zbąszyńska Dolina Obry”, bezpośrednio przy północno-wschodniej granicy Nadleśnictwa;
- OChK „I – Międzyrzecz-Trzciel”, około 3,5 km od północno-zachodniej granicy Nadleśnictwa.

3.1.6. Obszary Natura 2000

PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”

Obszar Natura 2000 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry” jest jedynym obszarem specjalnej ochrony ptaków OSO, w zasięgu gruntów Nadleśnictwa Babimost. Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 14 793,28 ha, natomiast jego zasięg obejmuje rozległe obniżenie znajdujące się na granicy Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej. Teren zwany Bruzdą Zbąszyńską jest naturalną granicą oddzielającą od siebie Pojezierze Łagowskie od Pojezierza Poznańskiego. Krajobraz charakteryzuje się dużym udziałem wilgotnych i zalewowych siedlisk, torfowisk oraz podmokłych łąk. Najważniejszym elementem krajobrazu jest tutaj Obra wraz z licznymi jeziorami (m.in. jezioro Zbąszyńskie), przez które przepływa. Meandrująca rzeka spowodowała wykształcenie się licznych płatów lasów łągowych, bagien oraz szuwarów, stanowiących idealne miejsce dla przebywania awifauny.

W zasięgu obszaru Natura 2000 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry” zlokalizowane są grunty 2 Leśnictw Nadleśnictwa Babimost: Leśnictwo Dąbrówka w Obrębie Dąbrówka oraz Leśnictwo Wąchabno w Obrębie Kargowa. Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Babimost, położonych w granicach przedmiotowego OSO wynosi 496,74 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa — 1 463,67 ha).

Obszar stanowi ważną ostoję w szczególności dla ochrony łąkowej i przelotnej populacji 13 gatunków ptaków, w tym 6 gatunków ujętych w załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, spełniających kryteria uznania ich za przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”.

Tabela 6. Gatunki wymienione w Zał. II Dyrektywy 92/43/EEWG występujące na terenie OSO „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017-02)

Kod	Nazwa	Ocena obszaru			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1	2	3	4	5	6
A168	Brodzicz piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i> populacja przelotna	D			
A229	Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A054	Rożeniec <i>Anas acuta</i> populacja przelotna	D			
A056	Płaskonos zwyczajny <i>Anas clypeata</i> populacja przelotna	D			
A052	Cyraneczka <i>Anas crecca</i> populacja zimująca	D			
A052	Cyraneczka <i>Anas crecca</i> populacja przelotna	D			
A050	Świstun <i>Anas penelope</i> populacja przelotna	D			
A053	Krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A053	Krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i> populacja przelotna	C	C	C	C
A053	Krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i> populacja zimująca	D			
A055	Cyranka <i>Anas querquedula</i> populacja przelotna	D			
A055	Cyranka <i>Anas querquedula</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A051	Krakwa <i>Anas strepera</i> populacja przelotna	D			
A051	Krakwa <i>Anas strepera</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A041	Gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i> populacja przelotna	D			
A043	Gęgawa <i>Anser anser</i> populacja przelotna	D			
A043	Gęgawa <i>Anser anser</i> populacja wydająca potomstwo	B	B	C	B
A039	Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> populacja przelotna	D			
A028	Czapla siwa <i>Ardea cinerea</i> populacja zimująca	D			
A028	Czapla siwa <i>Ardea cinerea</i> populacja przelotna	D			

Kod	Nazwa	Ocena obszaru			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1	2	3	4	5	6
A028	Czapla siwa <i>Ardea cinerea</i> populacja wydająca potomstwo	C	B	C	B
A059	Głowienka <i>Aythya ferina</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A059	Głowienka <i>Aythya ferina</i> populacja przelotna	D			
A061	Czernica <i>Aythya fuligula</i> populacja zimująca	D			
A061	Czernica <i>Aythya fuligula</i> populacja przelotna	D			
A060	Pogorzałka <i>Aythya nyroca</i> populacja wydająca potomstwo	C	B	C	B
A021	Bąk <i>Botaurus stellaris</i> populacja wydająca potomstwo	C	B	C	B
A067	Gągoł <i>Bucephala clangula</i> populacja przelotna	C	C	C	C
A067	Gągoł <i>Bucephala clangula</i> populacja wydająca potomstwo	B	B	C	B
A067	Gągoł <i>Bucephala clangula</i> populacja zimująca	D			
A149	Biegus ziemny <i>Calidris alpina</i> populacja przelotna	D			
A146	Biegus mały <i>Calidris temminckii</i> populacja przelotna	D			
A224	Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A371	Dziwonia <i>Carpodacus erythrinus</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A136	Sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i> populacja przelotna	D			
A197	Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> populacja przelotna	D			
A031	Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A030	Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> populacja przelotna	D			
A081	Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> populacja wydająca potomstwo	C	B	C	B
A207	Siniak <i>Columba oenas</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A113	Przepiórka <i>Coturnix coturnix</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A122	Derkacz <i>Crex crex</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A038	Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> populacja przelotna	D			
A036	Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> populacja przelotna	D			
A036	Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> populacja zimująca	D			
A036	Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A238	Dzięcioł średni <i>Dryocopus medius</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A236	Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> populacja osiadła	D			
A027	Czapla biała <i>Egretta alba</i> populacja zimująca	D			
A027	Czapla biała <i>Egretta alba</i> populacja przelotna	D			
A125	Łyska <i>Fulica atra</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A125	Łyska <i>Fulica atra</i> populacja przelotna	C	C	C	C
A125	Łyska <i>Fulica atra</i> populacja zimująca	D			
A153	Bekas kszyc <i>Gallinago gallinago</i> populacja przelotna	D			
A123	Kokoszka <i>Gallinula chloropus</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A123	Kokoszka <i>Gallinula chloropus</i> populacja przelotna	D			
A002	Nur czarnoszyi <i>Gavia arctica</i> populacja przelotna	D			
A001	Nur rdzawoszyi <i>Gavia stellata</i> populacja przelotna	D			
A127	Żuraw <i>Grus grus</i> populacja przelotna	D			
A127	Żuraw <i>Grus grus</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A075	Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A022	Bączek <i>Ixobrychus minutus</i> populacja wydająca potomstwo	C	B	C	B
A338	Gąsiorek <i>Lanius collurio</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A184	Mewa srebrzysta <i>Larus argentatus</i> populacja przelotna	D			
A459	Mewa białogłowa <i>Larus cachinnans</i> populacja przelotna	D			
A182	Mewa siwa <i>Larus canus</i> populacja przelotna	D			

Kod	Nazwa	Ocena obszaru			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1	2	3	4	5	6
A183	Mewa żółtonoga <i>Larus fuscus</i> populacja przelotna	D			
A179	Śmieszka <i>Larus ridibundus</i> populacja zimująca	D			
A179	Śmieszka <i>Larus ridibundus</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A179	Śmieszka <i>Larus ridibundus</i> populacja przelotna	D			
A292	Brzęczka <i>Locustella luscinioides</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A290	Świerszczak <i>Locustella naevia</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A246	Lerka <i>Lullula arborea</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A270	Słownik szary <i>Luscinia luscinia</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A066	Uhla <i>Melanitta fusca</i> populacja zimująca	D			
A068	Bielaczek <i>Mergus albellus</i> populacja przelotna	D			
A070	Nurogęś <i>Mergus merganser</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A070	Nurogęś <i>Mergus merganser</i> populacja przelotna	D			
A070	Nurogęś <i>Mergus merganser</i> populacja zimująca	D			
A073	Kania czarna <i>Milvus migrans</i> populacja wydająca potomstwo	C	B	C	B
A074	Kania ruda <i>Milvus milvus</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A058	Hełmiatka <i>Netta rufina</i> populacja przelotna	D			
A160	Kulik wielki <i>Numenius arquata</i> populacja przelotna	D			
A094	Rybołów <i>Pandion haliaetus</i> populacja przelotna	D			
A094	Rybołów <i>Pandion haliaetus</i> populacja wydająca potomstwo	B	B	C	B
A072	Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A391	Kormoran czarny <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> pop. wydająca potomstwo	C	B	C	B
A391	Kormoran czarny <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> populacja przelotna	D			
A151	Batalion <i>Philomachus pugnax</i> populacja przelotna	D			
A141	Siewnica <i>Pluvialis squatarola</i> populacja przelotna	D			
A005	Perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> populacja przelotna	C	C	C	C
A005	Perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> populacja wydająca potomstwo	C	B	C	B
A005	Perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> populacja zimująca	D			
A119	Kropiatka <i>Porzana porzana</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A118	Wodnik <i>Rallus aquaticus</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A336	Remiz <i>Remiz pendulinus</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A193	Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i> populacja przelotna	D			
A307	Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A004	Perkozek <i>Tachybaptus ruficollis</i> populacja zimująca	D			
A004	Perkozek <i>Tachybaptus ruficollis</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A161	Brodziczak <i>Tringa erythropus</i> populacja przelotna	D			
A166	Łęczak <i>Tringa glareola</i> populacja przelotna	D			
A164	Kwokacz <i>Tringa nebularia</i> populacja przelotna	D			
A165	Samotnik <i>Tringa ochropus</i> populacja przelotna	D			
A165	Samotnik <i>Tringa ochropus</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A232	Dudek <i>Upupa epops</i> populacja wydająca potomstwo	D			
A142	Czajka zwyczajna <i>Vanellus vanellus</i> populacja przelotna	D			

*) **pogrubioną czcionką zaznaczono przedmioty ochrony zlokalizowane na gruntach Nadleśnictwa Babimost**

) **gatunki oznaczone w SDF jako D nie są przedmiotem ochrony danego obszaru Natura 2000, a dane ich dotyczące stanowią wartość informacyjną

Obszar Natura 2000 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry” posiada opracowany Plan Zadań Ochronnych, który został sporządzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17

lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 [Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.].

Został zatwierdzony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005.

PLB080001 „Dolina Leniwej Obry”

Obszar Natura 2000 „Dolina Leniwej Obry” obejmuje swoim zasięgiem obniżenie terenu, przez który przepływa rzeka Obra. Obszar złożony jest z dwóch części, położonych pomiędzy miejscowościami Babimost na południu oraz Międzyrzecz na północy. W zasięgu Nadleśnictwa Babimost południowy fragment obejmuje północną część jeziora Wojnowskiego Wschodniego oraz około 4,5 kilometrowy fragment wypływającej z niego Obry. Północny fragment znajduje się pomiędzy miejscowością Babimost a północną granicą zasięgu Nadleśnictwa, obejmując około 13 kilometrowy odcinek Obry.

Ostoja ma charakter rozległej doliny, dookoła wolno płynącej rzeki. Krajobraz stanowi mozaikę ekstensywnie użytkowanych łąk, pastwisk oraz lasów i zarośli o zalewowym charakterze. Ukształtowanie terenu posiada bardzo duże zróżnicowanie, charakterystyczne dla krajobrazu polodowcowego.

Ostoja w szczególności stanowi ważny fragment dla ochrony jedynej w kraju populacji kaldezi dziewięciornikowatej *Caldesia parnassifolia* występującej w obszarze na stanowisku naturalnym, a także bardzo cennych siedlisk lasów łęgowych i grądowych, ziołorośli nadrzecznych oraz łąk trzęślicowych, w tym także rzadkich i zagrożonych populacji gatunków zwierząt, takich jak: czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, piskorz *Misgurnus fossilis* oraz kumak nizinny *Bombina bombina* i wydra *Lutra lutra*.

Łącznie na terenie obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty PLH080001 „Dolina Leniwej Obry”, (SDF, 2017) stwierdzono 13 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, a także 1 gatunek rośliny oraz 5 gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II ww. dyrektywy. 12 typów siedlisk przyrodniczych (spośród których na gruntach Nadleśnictwa Babimost stwierdzono 7 typów) oraz wszystkie zidentyfikowane gatunki roślin i zwierząt spełniają kryteria uznania ich za przedmioty ochrony obszaru o znaczeniu Wspólnotowym PLH080001 „Dolina Leniwej Obry”.

Wykaz siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru Natura 2000 „Dolina Leniwej Obry” oraz stanowiących przedmiot ochrony na terenie SOO przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Siedliska przyrodnicze występujące na terenie SOO „Dolina Leniwej Obry” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017-02)

Kod	Nazwa	Ocena obszaru**				
		Pokrycie [ha]	Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7
2330	Wydmny śródładowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i>)	0,00	D			
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	206,99	B	C	B	B
6410	Zmiennewilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	23,26	A	C	B	B

Kod	Nazwa	Ocena obszaru**				
		Pokrycie [ha]	Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7
6430	Ziółorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziółorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	63,59	A	C	A	A
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	185,19	A	C	B	B
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	0,70	C	C	C	C
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	22,03	B	C	B	C
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	72,16	B	C	B	B
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	7,14	B	C	B	C
91D0 ¹	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	2,68	C	C	C	C
91E0 ¹	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	553,06	B	B	B	B
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	57,30	B	C	B	B
91T0	Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i>) i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	1,60	C	C	C	C

*) pogrubioną czcionką zaznaczono przedmioty ochrony zlokalizowane na gruntach Nadleśnictwa Babimost

**) siedliska i gatunki oznaczone w SDF jako D nie są przedmiotem ochrony danego obszaru Natura 2000, a dane ich dotyczące stanowią wartość informacyjną

1) siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

2) w trakcie procedury skreślenia z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000

Wykaz gatunków wymienionych w Zał. II Dyrektywy Siedliskowej występujących na terenie obszaru Natura 2000 „Dolina Leniwej Obry” oraz stanowiących przedmiot ochrony na terenie SOO przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Gatunki wymienione w Zał. II Dyrektywy Siedliskowej występujące na terenie SOO „Dolina Leniwej Obry” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017-02)

Kod	Nazwa	Ocena obszaru**			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6
ROŚLINY					
1832 ²	Kaldejka dziewięciornikowata <i>Caldesia parnassifolia</i>	A	A	A	A
BEZKRĘGOWCE					
1060 ²	Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	C	B	C	C
RYBY					
1145 ²	Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	C	B	C	C
PLĄZY					
1188 ²	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	C	B	C	C
SSAKI					
1337 ²	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	C	A	C	B
1355 ²	Wyda <i>Lutra lutra</i>	C	A	C	B

*) pogrubioną czcionką zaznaczono przedmioty ochrony zlokalizowane na gruntach Nadleśnictwa Babimost

**) siedliska i gatunki oznaczone w SDF jako D nie są przedmiotem ochrony danego obszaru Natura 2000, a dane ich dotyczące stanowią wartość informacyjną

1) gatunek o znaczeniu priorytetowym

2) gatunek wymagający ochrony w formie wyznaczenia obszaru Natura 2000

3) w trakcie procedury skreślenia z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000

W zasięgu obszaru Natura 2000 „Dolina Leniwej Obry” zlokalizowane są grunty 4 Leśnictw Nadleśnictwa Babimost: Bolewiny oraz Dąbrówka w Obrębie Dąbrówka, Laski w Obrębie Kargowa

oraz Smardzewo w Obrębie Szczaniec. Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Babimost, położonych w granicach przedmiotowego SOO wynosi 650,35 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa — 3 119,85 ha).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH080001 „Dolina Leniwej Obry” został sporządzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 [Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.].

Został zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Leniwej Obry PLH080001.

Planując gospodarkę leśną na terenie Nadleśnictwa Babimost uwzględniono zapisy zawarte w Planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 „Dolina Leniwej Obry” dotyczące zachowania właściwego stanu ochrony wyróżnionych na gruntach Nadleśnictwa przedmiotów ochrony.

PLH080002 „Rynna Jezior Obrzańskich”

Obszarem Natura 2000 „Rynna Jezior Obrzańskich” objęto rozległe obniżenie znajdujące się na granicy Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej. Teren zwany Bruzdą Zbąszyńską jest naturalną granicą oddzielającą od siebie Pojezierze Łagowskie od Pojezierza Poznańskiego.

Najważniejszym elementem krajobrazu są jeziora i rzeki, które stanowią ponad 30% terenu. Krajobraz charakteryzuje się dużym udziałem wilgotnych i zalewowych siedlisk, torfowisk oraz podmokłych łąk. Najważniejszym elementem krajobrazu jest tutaj Obra wraz z licznymi jeziorami (m.in. jezioro Zbąszyńskie), przez które przepływa. Meandrująca rzeka spowodowała wykształcenie się licznych płątów lasów łęgowych, bagien oraz szuwarów.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost zasięg obszaru Natura 2000 „Rynna Jezior Obrzańskich” pokrywa się z zasięgiem obszaru Natura 2000 PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”.

W zasięgu obszaru Natura 2000 „Rynna Jezior Obrzańskich” zlokalizowane są grunty 2 Leśnictw Nadleśnictwa Babimost: Dąbrówka oraz Wąchabno. Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Babimost, położonych w granicach przedmiotowego SOO wynosi 496,74 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa — 1 463,67 ha).

Ostoja stanowi ważny obszar w szczególności dla ochrony naturalnych zbiorników wodnych (3140 — Twardowodne oligo i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*, 3150 — Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*), siedlisk torfowiskowych (7140 — Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*), a także leśnych siedlisk przyrodniczych w typie lasów łęgowych (91E0 — łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe) oraz stanowisk rzadkich gatunków zwierząt kumaka nizinnego *Bombina bombina* i traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*.

Łącznie na obszarze Natura 2000 „Rynna Jezior Obrzańskich”, stwierdzono 16 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, a także 11 gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II ww. dyrektywy. 9 typów siedlisk przyrodniczych (z czego w zasięgu Nadleśnictwa występuje 5 typów) oraz 6 gatunków dzikiej fauny, spełniają kryteria uznania ich za przedmioty ochrony obszaru Natura 2000.

Wykaz siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru Natura 2000 „Rynna Jezior Obrzańskich” oraz stanowiących przedmiot ochrony na terenie SOO przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Siedliska przyrodnicze występujące na terenie SOO „Rynna Jezior Obrzańskich” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017-02)

Kod	Nazwa	Ocena obszaru**				
		Pokrycie [ha]	Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7
2330	Wydmy śródłądowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus, Agrostis</i>)	1,00	D			
3140	Twardowodne oligo i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	583,94	B	C	B	B
3150	Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	2 172,97	A	B	A	A
3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	0,57	D			
3270	Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri Bidention</i>	0,00	D			
6410	Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	3,41	B	C	B	C
6430	Ziółorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziółorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	0,91	A	C	B	A
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	76,86	B	C	B	C
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	8,02	B	C	B	C
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galia-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	41,75	A	C	A	A
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	40,61	B	C	B	B
91D0 ¹	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	7,78	D			
91E0 ¹	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	410,67	A	C	A	A
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	0,63	D			
91I0 ¹	Cieplolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	4,45	D			
91T0	Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i>) i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>	26,90	D			

*) pogrubioną czcionką zaznaczono przedmioty ochrony zlokalizowane na gruntach Nadleśnictwa Babimost

**) siedliska i gatunki oznaczone w SDF jako D nie są przedmiotem ochrony danego obszaru Natura 2000, a dane ich dotyczące stanowią wartość informacyjną

1) siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

2) w trakcie procedury skreślenia z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000

Wykaz gatunków wymienionych w Zał. II Dyrektywy Siedliskowej występujących na terenie obszaru Natura 2000 „Rynna Jezior Obrzańskich” oraz stanowiących przedmiot ochrony na terenie SOO przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Gatunki wymienione w Zał. II Dyrektywy Siedliskowej występujące na terenie SOO „Rynna Jezior Obrzańskich” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017-02)

Kod	Nazwa	Ocena obszaru**			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6
BEZKRĘGOWCE					
1088 ²	Kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i>	D			
1042 ²	Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	D			
1084 ^{1,2}	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	D			
RYBY					
1149 ²	Koza <i>Cobitis taenia</i>	C	B	C	C
1145 ²	Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	D			
5339 ²	Różanka <i>Rhodeus amarus</i>	D			

Kod	Nazwa	Ocena obszaru**			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6
PŁAZY					
1188 ²	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	C	B	C	B
1166 ²	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	C	C	C	C
SSAKI					
1324 ²	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	C	B	C	C
1337 ²	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	C	B	C	C
1355 ²	Wydra <i>Lutra lutra</i>	C	B	C	C

*) pogrubioną czcionką zaznaczono przedmioty ochrony zlokalizowane na gruntach Nadleśnictwa Babimost

**) siedliska i gatunki oznaczone w SDF jako D nie są przedmiotem ochrony danego obszaru Natura 2000, a dane ich dotyczące stanowią wartość informacyjną

1) gatunek o znaczeniu priorytetowym

2) gatunek wymagający ochrony w formie wyznaczenia obszaru Natura 2000

3) w trakcie procedury skreślenia z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH080002 „Rynna Jezior Obrzańskich” został sporządzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 [Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.].

Został zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 20 lutego 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002.

Planując gospodarkę leśną na terenie Nadleśnictwa Babimost uwzględniono zapisy zawarte w Planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 „Rynna Jezior Obrzańskich” dotyczące zachowania właściwego stanu ochrony wyróżnionych na gruntach Nadleśnictwa przedmiotów ochrony.

PLH080063 „Bory Babimojskie”

Obszar Natura 2000 „Bory Babimojskie” o powierzchni 619,66 ha obejmuje jedno z najlepiej zachowanych w południowo-wschodniej części Ziemi Lubuskiej fragmenty siedliska boru suchego 91T0 — Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*). Wykształcenie siedliska wiąże się bezpośrednio z występującymi w obszarze sandrami i wydrami śródleśnymi, które zapewniają siedlisku odpowiednie warunki troficzne a także trwałość.

Najlepiej wykształcone zbiorowiska *Cladonio-Pinetum* zajmują niecałe 10% obszaru. Jednak panujące w zasięgu całego obszaru warunki edaficzne oraz troficzne powodują, że niemal 70% obszaru może stanowić potencjalne siedliska boru chrobotkowego.

Większość obszaru stanowi mozaikę boru chrobotkowego *Cladonio-Pinetum* oraz suboceanicznego boru świeżego *Leucobryo-Pinetum*. W drzewostanie dominuje sosna zwyczajna *Pinus sylvestris* (niemal 96% powierzchni) z niewielką domieszką brzozy brodawkowatej *Betula verrucosa* (około 3% powierzchni) oraz innych gatunków.

W warstwie runa można wyróżnić charakterystyczne porosty (26 gatunków chrobotków *Cladonia* sp. oraz 3 gatunki z rodzaju płucnica *Cetraria* sp.).

W obszarze Natura 2000 „Bory Babimojskie”, stwierdzono 1 typ siedliska przyrodniczego (91T0) z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, spełniający kryteria uznania go za przedmiot ochrony Natura 2000.

Wykaz siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru Natura 2000 „Bory Babimojskie” a zarazem stanowiących przedmiot ochrony na terenie SOO przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Siedliska przyrodnicze występujące na terenie SOO „Bory Babimojskie” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017-02)

Kod	Nazwa	Ocena obszaru**				
		Pokrycie [ha]	Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7
91T0	Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	57,20	C	C	C	C

*) pogrubioną czcionką zaznaczono przedmioty ochrony zlokalizowane na gruntach Nadleśnictwa Babimost

1) gatunek o znaczeniu priorytetowym

2) gatunek wymagający ochrony w formie wyznaczenia obszaru Natura 2000

3) w trakcie procedury skreślenia z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000

W zasięgu obszaru Natura 2000 „Bory Babimojskie” zlokalizowane są grunty Leśnictwa Wąchabno. Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Babimost, położonych w granicach przedmiotowego SOO wynosi 533,90 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa — 619,66 ha).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH080063 „Bory Babimojskie” został sporządzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 [Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.].

Został zatwierdzony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Babimojskie PLH080063.

W stosunkowo niewielkiej odległości od granic Nadleśnictwa znajdują się nw. obszary Natura 2000:

- PLB080004 „Dolina Środkowej Odry”, około 6 km od południowej granicy Nadleśnictwa;
- PLH080012 „Nowosolska Dolina Odry”, około 6 km od południowej granicy Nadleśnictwa;
- PLH080028 „Krośnieńska Dolina Odry”, około 9 km od południowo-zachodniej granicy Nadleśnictwa.

3.1.7. Siedliska przyrodnicze

Na podstawie powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory przeprowadzonej w latach 2006-2007 w Lasach Państwowych, a następnie jej weryfikacji podczas prac taksacyjnych przeprowadzonych w latach 2016-2017, na terenie Nadleśnictwa Babimost stwierdzono 12 typów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie. Siedliska przyrodnicze występują na łącznej powierzchni 800,95 ha, w tym: siedliska nieleśne — 58,25 ha (powierzchniowo — 57,30 ha, punktowo — 0,95 ha), a siedliska leśne — 742,70 ha (powierzchniowo — 729,37 ha, punktowo — 13,33 ha).

Tabela 12. Siedliska przyrodnicze w Nadleśnictwie Babimost

Kod i nazwa siedliska	Łączna pow. siedliska [ha]	Stan siedliska /pow. [ha]		
		A	B	C
1	2	3	4	5
SIEDLISKA NIELEŚNE				
3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	8,02		4,49	3,53
6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	0,26		0,26	
6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylyon alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	5,59		5,59	
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	9,78		9,78	
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria- Caricetea nigrae</i>)	34,60		34,60	
RAZEM SIEDLISKA NIELEŚNE	58,25	-	54,72	3,53
SIEDLISKA LEŚNE				
9110 Kwaśne buczyny niżowe (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	36,50		33,80	2,70
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	106,67	80,01	9,76	16,90
9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetea robori-petraeae</i>)	49,49	2,30	36,82	10,37
91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	4,45			4,45
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	356,93	54,82	263,09	39,02
91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	21,93	5,50	16,43	
91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i>) i chrobotkowa postać (<i>Peucedano- Pinetum</i>)	166,73	15,44	151,29	
RAZEM SIEDLISKA LEŚNE	742,70	158,07	511,19	73,44
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO BABIMOST	800,95	158,07	565,88	76,97

Pośród nieleśnych siedlisk przyrodniczych, na gruntach Nadleśnictwa Babimost zlokalizowane są płaty następujących siedlisk:

Siedliska nieleśne

3150 — Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*

Typ siedliska 3150 dzieli się na 2 podtypy:

- 3150-1 — Jeziora eutroficzne;
- 3150-2 — Starorzeczca i drobne zbiorniki wodne.

W Nadleśnictwie Babimost siedlisko przyrodnicze 3150 występuje na 3 powierzchniach (Leśnictwa: Chwalim, Wąchabno), na łącznej powierzchni 8,02 ha. Cechuje stan zachowania B (dobry) i średni/zdegradowany (C).

6410 — Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion*

W warunkach Nadleśnictwa Babimost siedlisko przyrodnicze 6410 wykształciło się punktowo na 1 powierzchni w Leśnictwie Smardzewo, zajmując powierzchnię 0,26 ha. Stanowisko to oceniono na stan zachowania równy B (dobry).

6430 — Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

Typ siedliska 6430 dzieli się na 3 podtypy:

- 6430-1 — Ziołorośla subalpejskie i reglowe;
- 6430-2 — Górskie, nadpotokowe ziołorośla lepiężnikowe;
- 6430-3 — Niżowe, nadrzeczne zbiorowiska okrajkowe.

Podtyp siedliska przyrodniczego 6430 stwierdzony na terenie Nadleśnictwa Babimost:

- Niżowe, nadrzeczne zbiorowiska okrajkowe (6430-3)

Siedlisko przyrodnicze 6430 w warunkach Nadleśnictwa Babimost wykształciło się na 7 powierzchniach (Leśnictwa: Dąbrówka, Laski), na łącznej powierzchni 5,59 ha. Cechuje je stan zachowania równy B (dobry).

6510 — Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Typ siedliska 6510 dzieli się na 4 podtypy:

- 6510-1 — Łąka rajgrasowa;
- 6510-2 — Łąka wiechlinowo-kostrzewowa;
- 6510-3 — Reglowa łąka mieczykowo-mietlicowa (*Gladiolo-Agrostietum capillaris*);
- 6510-4 — Ciepłolubna łąka pienińska (*Anthyllidi-Trifolietum montani*).

W warunkach Nadleśnictwa Babimost siedlisko przyrodnicze 6510 zinwentaryzowano na 11 powierzchniach (Leśnictwa: Bolewiny, Laski), na łącznej powierzchni 9,78 ha. Cechuje je stan zachowania B (dobry).

7140 — Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*)

Typ siedliska 7140 dzieli się na 2 podtypy:

- 7140-1 — Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu;
- 7140-2 — Górskie torfowiska przejściowe i trzęsawiska.

Podtyp siedliska przyrodniczego 7140 stwierdzony na terenie Nadleśnictwa Babimost:

- Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu 7140-1

Ten typ torfowiska wykształcił się w Nadleśnictwie Babimost na 4 powierzchniach (Leśnictwa: Chwalim, Wąchabno), na łącznej powierzchni 34,60 ha. W warunkach omawianego obiektu stan zachowania siedliska przyrodniczego 7140 oceniony został jako dobry (B).

Siedliska leśne

9110 — Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)

Typ siedliska 9110 dzieli się na 3 podtypy:

- 9110-1 — Kwaśna buczyna niżowa;
- 9110-2 — Kwaśna buczyna górską;
- 9110-3 — Dolnoreglowy las jodłowy.

Podtyp siedliska przyrodniczego 9110 stwierdzony na terenie Nadleśnictwa Babimost:

- Kwaśna buczyna niżowa 9110-1

Na terenie Nadleśnictwa Babimost zinwentaryzowano 36,50 ha kwaśnych buczyn niżowych (głównie na terenie Leśnictw: Kolesin, Buków), których stan zachowania oceniono na większości powierzchni jako dobry (B).

9170 — Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

Typ siedliska 9170 dzieli się na 3 podtypy:

- 9170-1 — Grąd środkowoeuropejski;
- 9170-2 — Grąd subkontynentalny;
- 9170-3 — Grądy zboczowe.

Podtyp siedliska przyrodniczego 9170 stwierdzony na terenie Nadleśnictwa Babimost:

- Grąd środkowoeuropejski 9170-1

W warunkach Nadleśnictwa Babimost siedlisko przyrodnicze 9170 występuje na łącznej powierzchni 106,67 ha. Stan zachowania grądów środkowoeuropejskich Nadleśnictwa oceniono głównie na doskonały (A) oraz średni/zdegradowany (C).

9190 — Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*)

W warunkach Nadleśnictwa Babimost siedlisko kwaśnej dąbrowy wykształciło się na łącznej powierzchni 49,49 ha. Stan zachowania siedliska oceniono najczęściej jako dobry (B).

91D0 — Bory i lasy bagiennie

Typ siedliska 91D0 dzieli się na 6 podtypów:

- 91D0-1 — Brzezina bagienna;
- 91D0-2 — Sosnowy bór bagienny;
- 91D0-3 — Górskie torfowiska wysokie z sosną drzewokosą i kosodrzewiną;
- 91D0-4 — Podmokła i torfowiskowa świerczyna górską;
- 91D0-5 — Borealna świerczyna bagienna;
- 91D0-6 — Sosnowo-brzozowy las bagienny.

Podtyp siedliska 91D0 stwierdzony na terenie Nadleśnictwa Babimost:

- Sosnowy bór bagienny (*Vaccinio uliginosi-Pinetum*) 91D0-2

Siedlisko przyrodnicze 91D0-2 w warunkach Nadleśnictwa Babimost wykształciło się na 2 powierzchniach w Leśnictwie Chwalim, zajmując łączną powierzchnię 4,45 ha. Cechuje je stan zachowania średni/zdegradowany (C).

91E0 — Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe)

Typ siedliska 91E0 dzieli się na 7 podtypów:

- 91E0-1 — Łęg wierzbowy *Salicetum albae* wraz z wiklinami nadrzecznymi *Salicetum triandro-viminalis*
- 91E0-2 — Łęg topolowy (*Populetum albae*)
- 91E0-3 — Niżowy łęg jesionowo-olszowy (*Fraxino-Alnetum*)
- 91E0-4 — Źródłiskowe lasy olszowe na niżu
- 91E0-5 — Podgórski łęg jesionowy (*Carici remotae-Fraxinetum*)
- 91E0-6 — Nadrzeczna olszyna górską (*Alnetum incanae*)
- 91E0-7 — Bagienna olszyna górską (*Caltho laetae-Alnetum*)

Podtypy siedliska 91E0 stwierdzone na terenie Nadleśnictwa Babimost:

- Niżowy łęg jesionowo-olszowy 91E0-3

W warunkach Nadleśnictwa Babimost siedlisko przyrodnicze 91E0-3 wykształciło się na łącznej powierzchni 353,26 ha, najczęściej otrzymując ocenę stanu zachowania dobrą (B).

- Źródłiskowe lasy olszowe na niżu 91E0-4

Na gruntach Nadleśnictwa Babimost siedlisko przyrodnicze 91E0-4 zinwentaryzowane zostało na łącznej powierzchni 3,67 ha. Stan zachowania siedliska oceniono najczęściej jako dobry (B).

91F0 — Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

Typ siedliska 91F0 dzieli się na 2 podtypy:

- 91F0-1 — łęg wiązowo-jesionowy typowy w strefie okazjonalnych zalewów w dolinach wielkich rzek (*Ficario-Ulmetum typicum*)
- 91F0-2 — łęg wiązowo-jesionowy śledziennicowy, pozostający pod wpływem ruchomych wód niepowodujących powierzchniowych zalewów (*Ficario-Ulmetum chrysosplenietosum*)

Podtyp siedliska 91F0 stwierdzony na terenie Nadleśnictwa Babimost:

- Łęg wiązowo-jesionowy typowy 91F0-1

W warunkach Nadleśnictwa Babimost podtyp siedliska przyrodniczego 91F0-1 wykształcił się na łącznej powierzchni 21,93 ha. Stan zachowania siedliska oceniono głównie jako dobry (B).

91T0 — Śródlądowy bór chrobotkowy

W obrębie typu siedliska przyrodniczego 91T0 występuje 1 podtyp:

- 91T0-1 — Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*)

Na gruntach Nadleśnictwa Babimost śródlądowy bór chrobotkowy zinwentaryzowany został na łącznej powierzchni 166,73 ha. Cechuje je najczęściej stan zachowania B (dobry).

3.1.8. Użytki ekologiczne

- **Użytek ekologiczny „Samsonki”**

Data ustanowienia: 03.05.2002 r.

Powierzchnia: 4,51 ha

Podstawa prawna: rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny [Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554 z 2002 r.].

Użytek ekologiczny „Samsonki” stanowi bagno śródleśne. Celem ochrony jest ochrona ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodnych typów siedlisk. Użytek położony jest na gruntach znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Babimost (Leśnictwo Dąbrówka, wydzielania: 17g, 18g, k).

- **Użytek ekologiczny „Bagno Buków”**

Data ustanowienia: 03.05.2002 r.

Powierzchnia: 1,90 ha

Podstawa prawna: rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny [Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554 z 2002 r.].

Użytek ekologiczny „Bagno Buków” stanowi bagno śródleśne. Celem ochrony jest ochrona ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodnych typów siedlisk. Użytek położony

jest na gruntach znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Babimost (Leśnictwo Buków, wydzielania: 242k, 247d, 248a).

- **Użytek ekologiczny „Klipa”**

Data ustanowienia: 26.06.2009 r.

Powierzchnia: 1,34 ha

Podstawa prawna: uchwała nr XXXIII/416/09 Rady Miejskiej w Świebodzinie z dnia 26 czerwca 2009 r. [Dz.U.Woj.Lub. Nr 84 poz. 1138 z dn. 30.07.2009 r.].

Użytek ekologiczny „Klipa” jest naturalnym zbiornikiem leśnym. Celem ochrony jest ochrona zbiornika wodnego oraz otaczającej szaty roślinnej porastającej ruiny starego gospodarstwa, będących miejscem występowania rzadkich gatunków roślin oraz rozmnażania się i żerowania ptaków, a także odpoczynku dla płazów. Przedstawicielem flory są rośliny związane ze zbiornikiem wodnym: rdestnica pływająca *Potamogeton natans* i pływacz zwyczajny *Utricularia vulgaris*. Najbliższym otoczeniem zbiornika jest las sosnowy z pojedynczymi okazami topoli osiki *Populus tremula*, brzozy brodawkowatej *Betula verrucosa* oraz dębów *Quercus sp.* Przedstawicielami fauny są: lin *Tinca tinca*, karaś pospolity *Carassius carassius*, kumak nizinny *Bombina bombina* oraz zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*.

Użytek położony jest na gruntach znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Babimost (Leśnictwo Osa Góra i Smardzewo, wydzielania: 73m, 87c, d, f).

- **Użytek ekologiczny „Mieśniki”**

Data ustanowienia: 08.03.2006 r.

Powierzchnia: 4,24 ha

Podstawa prawna: uchwała nr XXXII/238/06 Rady Gminy w Siedlec z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie uznania gruntów za użytki ekologiczne [Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 28, poz. 719].

Użytek ekologiczny „Mieśniki” stanowi siedlisko przyrodnicze oraz stanowisko rzadkich i chronionych gatunków. Celem ochrony jest objęcie ochroną cennego dla przyrody ekosystemu mającego duże znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej roślin i zwierząt. Użytek położony jest na gruntach znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Babimost (Leśnictwo Wąchabno, wydzielanie: 153l).

- **Użytek ekologiczny „Bagno Duże Liny”**

Data ustanowienia: 03.05.2002 r.

Powierzchnia: 30,29 ha

Podstawa prawna: rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny [Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554 z 2002 r.].

Użytek ekologiczny „Bagno Duże Liny” stanowi siedlisko przyrodnicze oraz stanowisko rzadkich i chronionych gatunków. Stanowi kompleks bagien, torfowisk i terenów podmokłych oraz stanowisk rzadkich gatunków roślin (kłoć wiechowata *Cladium mariscus* i bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*) oraz jest miejscem lęgowym żurawia zwyczajnego *Grus grus*. Obszar użytku rozciąga się od zachodniego brzegu jeziora Liny w kierunku wsi Wojnowo. Użytek położony jest na gruntach znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Babimost (Leśnictwo Chwalim, wydzielania: 146f i 147c).

- **Użytek ekologiczny „Bagno Małe Liny”**

Data ustanowienia: 08.03.2006 r.

Powierzchnia: 2,89 ha

Podstawa prawna: uchwała Nr XXXII/238/06 Rady Gminy Siedlec z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie uznania gruntów za użytki ekologiczne [Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 28, poz. 719].

Użytek ekologiczny „Bagno Małe Liny” jest siedliskiem przyrodniczym oraz stanowiskiem rzadkich i chronionych gatunków. Celem ochrony jest objęcie ochroną cennego dla przyrody ekosystemu mającego duże znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej roślin i zwierząt. Użytek stanowi cenny dla przyrody ekosystem mający duże znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej roślin i zwierząt.

Użytek położony jest na gruntach znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Babimost (Leśnictwo Wąchabno, wydzielenie: 169p).

- **Użytek ekologiczny „Bagna Kuligowskie”**

Data ustanowienia: 03.05.2002 r.

Powierzchnia: 8,24 ha

Podstawa prawna: rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne [Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 554 z 2002 r.].

Użytek ekologiczny „Bagna Kuligowskie” tworzy ekosystem bagienny. Celem ochrony jest ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk. Obszar użytku to łąki, zadrzewienia, zarastające stawy oraz łożowiska, gdzie występuje: kozłek *Valeriana sp.*, pływacz *Utricularia sp.* i stoplamek *Dactylorhiza sp.* oraz żurawie *Grus Grus*, dudki *Upupa epops*, gęsi *Anserinae*, białe czaple *Ardea alba*, kumaki *Bombina sp.*, bobry *Castor fiber*. Użytek ekologiczny „Bagna Kuligowskie” umiejscowiony jest pomiędzy rzeką Gniła Obra (Leniwa Obra) a Starorzeczem II.

Użytek położony jest na gruntach znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Babimost (Leśnictwo Laski, wydzielenia: 74i, j, l, n, o, p, r, s, t).

3.1.9. Pomniki przyrody

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Babimost zlokalizowanych jest 16 pomników przyrody: 14 pojedynczych drzew, grupa 2 drzew, grupa 3 drzew oraz 1 głąz narzutowy. Szczegółową charakterystykę pomników przyrody przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Wykaz istniejących pomników przyrody w zarządzie Nadleśnictwa Babimost (Weryfikacja i aktualizacja informacji przestrzennej i opisowej o pomnikach przyrody i użytkach ekologicznych na terenie Polski, GDOŚ, 2015)

Lp.	Analizowana cecha	Charakterystyka pomnika przyrody
1	2	3
OBRĘB DĄBRÓWKA		
1.	Numer RDOŚ	1090
	Położenie	Leśnictwo Dąbrówka, oddział 4 d, w cz. N
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	1998-12-31 1: Rozporządzenie Nr 15 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 11 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. 2: Rozporządzenie Nr 42 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	446, 21, Pac. - 2
	Uwagi	tabliczka
OBRĘB KARGOWA		

Lp.	Analizowana cecha	Charakterystyka pomnika przyrody
1	2	3
2.	Numer RDOŚ	1091
	Położenie	Leśnictwo Laski, oddział 9 d, w cz. E
	Rodzaj pomnika przyrody	Grupa 3 drzew
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	1987-12-18 1: Zarządzenie Nr 139/87 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 12 listopada 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. 2: Rozporządzenie Nr 39 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	1091_1: 505, 24, Pac. -2; 1091_2: 394, 24, Pac. -3; 1091_3: 489, 25, Pac. -2
	Uwagi	tabliczka
3.	Numer RDOŚ	2
	Położenie	Leśnictwo Laski, oddział 36 k, w cz. S
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	1982-12-30 1: Zarządzenie Nr 174/82 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 30 grudnia 1982 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. 2: Rozporządzenie Nr 31 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	475, 25, Pac. -2
	Uwagi	tabliczka, ogrodzony
4.	Numer RDOŚ	282
	Położenie	Leśnictwo Chwalim, oddział 130 a, w cz. NW
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	1987-12-18 1: Zarządzenie Nr 139/87 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 12 listopada 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. 2: Rozporządzenie Nr 39 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	483, 21, Pac. -2
	Uwagi	tabliczka, ogrodzony, rozwidła się na wysokości 1,50 m
5.	Numer RDOŚ	283
	Położenie	Leśnictwo Chwalim, oddział 231 a, w cz. N
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	1987-12-18 1: Zarządzenie Nr 139/87 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 12 listopada 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. 2: Rozporządzenie Nr 39 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	450, 22, Pac. -3
	Uwagi	tabliczka
6.	Numer RDOŚ	290
	Położenie	Leśnictwo Chwalim, oddział 236 f, w cz. S
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	2008-01-04 Uchwała Nr XII/80/2007 Rady Miejskiej w Kargowej z dnia 23 listopada 2007 r. w sprawie ustanowienia drzewa za pomnik przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	358, 21, Pac. -2
	Uwagi	tabliczka
7.	Numer RDOŚ	1

Lp.	Analizowana cecha	Charakterystyka pomnika przyrody
1	2	3
	Położenie	Leśnictwo Wąchabno, oddział 62 b, w cz. N
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	1987-12-18 1: Zarządzenie Nr 139/87 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 12 listopada 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. 2: Rozporządzenie Nr 39 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	399, 25, Pac. -2
	Uwagi	tabliczka
OBRĘB SZCZANIEC		
8.	Numer RDOŚ	854
	Położenie	Leśnictwo Smardzewo, oddział 10 g, w cz. SE
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	Brak danych 1: Decyzja Nr 53/70 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w sprawie uznania za pomniki przyrody. 2: Rozporządzenie Nr 29 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	525, 25, Pac. -2
	Uwagi	tabliczka
9.	Numer RDOŚ	6
	Położenie	Leśnictwo Kolesin, oddział 69A a, w cz. C
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	1988-09-06 1: Zarządzenie Nr 76/88 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 11 sierpnia 1988 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. 2: Rozporządzenie Nr 32 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	366, 25, Pac. -3
	Uwagi	tabliczka
10.	Numer RDOŚ	
	Położenie	Leśnictwo Kolesin, oddział 147 b, w cz. S
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	2017-11-29 1: Uchwała Nr LII/282/17 Rady Gminy Szczaniec z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	390, 20, Pac.-2
	Uwagi	tabliczka
11.	Numer RDOŚ	852
	Położenie	Leśnictwo Buków, oddział 154 i, w cz. W
	Rodzaj pomnika przyrody	Głaz narzutowy
	Nazwa polska i łacińska	-
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	1966-03-24 1: Decyzja Nr 86/66 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze z dnia 24 marca 1966 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody żywej i nieożywionej. 2: Rozporządzenie Nr 46 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
	Wymiary: długość [m]; szerokość [m]; wysokość [m]	1,72; 2,60; 1,30
	Uwagi	tabliczka

Lp.	Analizowana cecha	Charakterystyka pomnika przyrody
1	2	3
12.	Numer RDOŚ	740
	Położenie	Leśnictwo Buków, oddział 229 k, w cz. S
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	1997-04-29 Uchwała Nr XXVIII/260/97 Rady Miejskiej Sulechowa z dnia 29 kwietnia 1997 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	574, 23, Pac. -3
	Uwagi	tabliczka
13.	Numer RDOŚ	741
	Położenie	Leśnictwo Buków, oddział 229 k, w cz. W
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	1997-04-29 Uchwała Nr XXVIII/260/97 Rady Miejskiej Sulechowa z dnia 29 kwietnia 1997 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	536, 23, Pac. -3
	Uwagi	tabliczka
14.	Numer RDOŚ	766
	Położenie	Leśnictwo Buków, oddział 231 c, w cz. S
	Rodzaj pomnika przyrody	Grupa 2 drzew
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	1998-12-31 1: Rozporządzenie Nr 15 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 11 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. 2: Rozporządzenie Nr 42 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	766_1: 505, 24, Pac. -3; 766_2: 344, 24, Pac-2
	Uwagi	tabliczka
15.	Numer RDOŚ	767
	Położenie	Leśnictwo Buków, oddział 231 k, w cz. SE
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	1998-12-31 1: Rozporządzenie Nr 15 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 11 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. 2: Rozporządzenie Nr 42 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	422, 24, Pac. -4
	Uwagi	tabliczka
16.	Numer RDOŚ	753
	Położenie	Leśnictwo Buków, oddział 254 j, w cz. E
	Rodzaj pomnika przyrody	Drzewo
	Nazwa polska i łacińska	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
	Data utworzenia Obowiązująca podstawa prawna	2008-01-01 Uchwała Nr XII/169/2007 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 20 listopada 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
	Wymiary: obwód [cm]; wysokość [m], zdrowotność*	410, 23, Pac. -2
	Uwagi	tabliczka

* Skala zdrowotności Pacyniaka i Smólskiego

1 – drzewa zupełnie zdrowe, bez żadnych użytków i obecności szkodników

2 – drzewa z częściowo obumierającymi cięszymi gałęziami w wierzchołkowych partiach korony, z obecnością szkodników, zarówno ze świata roślinnego, jak i zwierzęcego występujących w nieznacznym stopniu (pojedyncze egzemplarze)

3 – drzewa, które mają w 50% obumarłą koronę i kłodę lub strzałę, jak również zaatakowane w znacznym stopniu przez szkodniki

4 – drzewa w 70% z obumarłą koroną i kłodą albo strzałą i dużymi ubytkami tkanki drzewnej

5 – drzewa mające w ponad 70% obumarła koronę i kłodę lub strzałę z licznymi dziuplami, w tym także martwe

3.1.10. Ochrona gatunkowa

Chronione gatunki roślin i grzybów

Aktualnie obowiązującymi rozporządzeniami, określającymi listy gatunków roślin i grzybów objętych ochroną ścisłą oraz częściową są: rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin [Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1409] oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów [Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1408].

Sporządzając listę gatunków roślin i grzybów chronionych w Nadleśnictwie Babimost, opierano się na terenowych pracach urzędzeniowych, a także informacjach pozyskanych od administracji i pracowników terenowych Nadleśnictwa Babimost oraz dostępnych danych literaturowych.

Na gruntach Nadleśnictwa Babimost wyróżniono nw. chronione gatunki roślin i grzybów:

- **Gatunki objęte ochroną ścisłą:**

Rośliny:

Nasięźrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum**

- **Gatunki objęte ochroną częściową:**

Grzyby:

Chrobotek leśny *Cladonia arbuscula*

Chrobotek reniferowy *Cladonia rangiferina*

Chrobotek najeżony *Cladonia portentosa*

Rośliny:

Bielistka siwa *Leucobryum glaucum*

Brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum*

Cis pospolity *Taxus baccata**

Gajnik lśniący *Hylocomium splendens*

Gruszczyka mniejsza *Pyrola minor**

Gruszczyka zielonawa *Pyrola chlorantha**

Grzybienie białe *Nymphaea alba**

Kukułka plamista *Dactylorhiza maculata**

Kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine**

Listera jajowata *Listera ovata**

Rokietnik pospolity *Pleurozium schreberi*

Torfowiec (rodzaj) *Sphagnum* sp.

Wawrzynek wilczętyko *Daphne mezereum**

Widlicz spłaszczony *Diphasiastrum complanatum**

Widłak goździsty *Lycopodium clavatum**

Widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum**

Widłakowate (rodzina) *Lycopodiaceae**

Widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum*

Widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*

Zimoziół północny *Linnaea borealis**

*gatunek rzadki w RDLP Zielona Góra

- **Gatunki rzadkie** (gatunki rzadkie, które objęte są ochroną gatunkową, zostały wyróżnione powyżej):

Rośliny:

Czerniec gronkowy *Actaea spicata*
Kokorycz pełna *Corydalis solida*
Pierwiosnek lekarski *Primula veris*
Przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis*
Przytulia Schultesa *Galium schultesii*
Pszeniec leśny *Melampyrum sylvaticum*
Żywiec cebulkowy *Dentaria bulbifera*
Żurawina błotna *Oxycoccus palustris*

Chronione gatunki zwierząt

Aktualnie obowiązujące rozporządzenie, określające listę gatunków chronionych zwierząt stanowi: rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt [Dz. U. z 2016 r. poz. 2183].

Sporządzając listę gatunków zwierząt chronionych w Nadleśnictwie Babimost, opierano się na terenowych pracach urzędzeniowych (Taxus UL, 2016/2017), danych pozyskanych z RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim i RDOŚ w Poznaniu, informacjach pozyskanych z Nadleśnictwa Babimost oraz dostępnych danych literaturowych.

Łącznie na gruntach Nadleśnictwa Babimost stwierdzono:

- 13 gatunków płazów, z czego 7 objętych jest ochroną ścisłą, pozostałe 6 częściową (9 gatunków znajduje się w załącznikach do Dyrektywy Siedliskowej);
- 6 gatunków gadów, z czego 1 objęty jest ochroną ścisłą, pozostałe 5 ochroną częściową (4 gatunki znajdują się w załącznikach do Dyrektywy Siedliskowej);
- 123 gatunków ptaków, z czego 110 podlega ochronie ścisłej, 5 gatunków podlega ochronie częściowej, pozostałe 9 stanowią gatunki łowne. 54 gatunków znajduje się w Załączniku do Dyrektywy Ptasiej;
- 25 gatunków ssaków, z czego 1 gatunek objęty jest ochroną ścisłą, 5 gatunków objętych jest ochroną częściową, 10 gatunków łownych. 4 gatunki znajdują się w Załączniku do Dyrektywy Siedliskowej.

Strefa ochrony

Na terenie Nadleśnictwa Babimost wyznaczono 1 strefę ochrony ostoji, miejsc rozrodu i regularnego przebywania, ustanowioną dla bielika *Haliaeetus albicilla*.

Strefa ochrony bielika zlokalizowana jest na terenie Leśnictwa Kolesin. Powierzchnia strefy całorocznej (według nowego PUL) wynosi 8,22 ha, strefy okresowej — 34,21 ha.

3.1.11. Projektowane oraz proponowane formy ochrony przyrody

Na terenie Nadleśnictwa Babimost nie ma projektowanych form ochrony przyrody. Biorąc pod uwagę analizę walorów przyrodniczych Nadleśnictwa należy stwierdzić, że formy ochrony przyrody istniejące obecnie na terenie Nadleśnictwa uznaje się za wystarczające dla ochrony najcenniejszych fragmentów i różnorodności biologicznej tego obszaru.

Wśród proponowanych form ochrony przyrody, wykazywanych w opracowaniu „Projektowana sieć rezerwatów przyrody w województwie zielonogórskim” wykonanym przez BULiGL, Oddział Poznań w 1993 r., znalazł się obiekt proponowany do objęcia ochroną rezerwatową pod nazwą „Torfowisko nad Jeziorem Liny” (na łącznej powierzchni ok. 45,00 ha).

Obiekt „Torfowisko nad Jeziorem Liny” nie posiada skompletowanej aktualnej dokumentacji projektowej. W myśl §110 ust. 11 pkt 4 Instrukcji Urządzania Lasu, obiekt ten nie kwalifikuje się

zatem do uznania go za projektowaną formę ochrony przyrody. Dodatkowo, ww. obiekt niepotrzebnie powiela istniejące już na tym obszarze formy ochrony przyrody (użytki ekologiczne, obszary chronionego krajobrazu).

ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Zagrożenie środowiska przyrodniczego wynika ze stałego, równoczesnego oddziaływania wielu czynników powodujących w nim niekorzystne zjawiska i zmiany. Negatywnie oddziałujące czynniki określane jako stresowe, można sklasyfikować uwzględniając ich:

Pochodzenie: abiotyczne, biotyczne, antropogeniczne;

Charakter oddziaływania: fizjologiczne, mechaniczne, chemiczne;

Długotrwałość oddziaływania: okresowe, ciągłe;

Rolę, jaką odgrywają w procesie degradacji: predysponujące, inicjujące, współuczestniczące.

Oddziaływanie czynników stresowych na środowisko przyrodnicze ma charakter złożony. Jednoczesne działanie wielu czynników stresowych znacznie osłabia odporność biologiczną ekosystemów, powodując jednoczesny wzrost podatności danego ekosystemu na procesy destrukcyjne. W konsekwencji, długotrwałe złożone oddziaływanie czynników stresowych na ekosystemy przy ich ograniczonej odporności, w krańcowych przypadkach doprowadzić może do zamierania całych drzewostanów.

Na terenie Nadleśnictwa Babimost, skutki oddziaływania czynników stresowych stanowią wypadkową stopnia ich nasilenia oraz odporności poszczególnych ekosystemów.

3.1.12. Stan i zagrożenia powietrza atmosferycznego

Zanieczyszczenia powietrza obejmują wszelkie substancje — gazy, ciecze, ciała stałe, które znajdują się w powietrzu atmosferycznym, lecz nie stanowią jego naturalnych składników. Zasięg i natężenie występowania zanieczyszczeń powietrza uwarunkowany jest takimi czynnikami jak: temperatura powietrza, kierunek i prędkość wiatru oraz opady atmosferyczne.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost brak jest zakładów uciążliwych dla środowiska.

Do zakładów wytwarzających znaczne ilości zanieczyszczeń zlokalizowanych najbliżej Nadleśnictwa Babimost należą:

- Rockwool Polska Sp. z o.o., Zakład w Cigacicach, znajdujący się około 5 km na południe od Sulechowa zakład produkujący wełnę mineralną dostarcza do powietrza znaczne ilości niebezpiecznych polutantów takich jak: pył zawieszony PM10; tlenki i dwutlenek siarki SO₂, tlenki węgla, benzen oraz amoniak. Zakład posiada ważne pozwolenie na emisję zanieczyszczeń do środowiska oraz wypełnia wszelkie normy i wymagania prawne związane z ochroną środowiska.
- Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Oddział w Zielonej Górze, Kopalnia Gazu Ziarnego Paproć. Zlokalizowana w Nowym Tomyślu kopalnia gazu ziemnego zajmująca się wydobywaniem gazu ziemnego stanowi ingerencję w środowisko naturalne.
- Johnson Controls Polska Sp. z o.o. znajduje się w Świebodzinie. Zakład specjalizuje się przede wszystkim w produkcji części i akcesorii do samochodów oraz innych pojazdów. Spółka spełnia wymagania dotyczące emisji zanieczyszczeń.

Główne źródło emisji gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego na terenie Nadleśnictwa stanowią skupiska zabudowy wielorodzinnej w większych miastach (Babimost, Kargowa), mniejszych miejscowości oraz niewielkie, średnie zakłady przemysłowe. Obiekty te stanowią źródła tzw. emisji niskiej, związanej z emisją substancji szkodliwych pochodzących z ogrzewania węglowego budynków. Źródło emisji zanieczyszczeń na terenie Nadleśnictwa stanowi także transport, głównie samochodowy oraz kolejowy.

Zgodnie z treścią aktów prawnych: Prawo ochrony środowiska [Dz.U. z 2001 r. nr 62, poz. 627 z póź. zm.], rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu [Dz.U. z 2012 r., poz. 1031] oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza [Dz.U.2012, poz. 914], właściwy terytorialnie Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska opracowuje oceny roczne jakości powietrza w danym województwie (w tym przypadku: lubuskim oraz wielkopolskim). Ocenę przeprowadza się w odniesieniu do stref z uwzględnieniem kryteriów wyróżnionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost nie ma stacji pomiarowej monitoringu jakości powietrza funkcjonująca w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Najbliższe stacje zlokalizowane są w Zielonej Górze (kod stacji: LuZielKrotka) oraz w Nowym Tomyślu (kod stacji: WpNoTomSzpit).

Kryterium ochrony zdrowia ludzi

Badania imisji zanieczyszczeń powietrza przeprowadzone w 2015 r. na terenie województwa lubuskiego pod kątem ochrony zdrowia wykazały, iż stężenia dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz zawartych w pyłe zawieszonym PM₁₀: ołowiu, arsenu, kadmu, niklu — nie przekraczają obowiązujących stężeń dopuszczalnych. Na tej podstawie strefę lubuską, dla ww. kryteriów zaliczono do klasy A.

Na terenie strefy lubuskiej przekroczony został poziom docelowy określony na benzo(a)piranu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Na tej podstawie strefę lubuską, dla ww. kryteriów oceny, zaliczono do klasy C (wymagającej opracowania programów ochrony powietrza). Pod kątem zawartości ozonu strefę lubuską, obejmującą obszar Nadleśnictwa, zaliczono do klasy A — stężenie ozonu nie przekracza poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych.

W województwie wielkopolskim w roku 2015 ze względu na stężenia: NO₂, SO₂, CO, As, Cd, Ni, Pb, O₃ strefie wielkopolskiej (zasięg Nadleśnictwa Babimost) przypisano klasę A. Wartości pyłu PM_{2,5} pozwoliły przypisać klasę C strefie wielkopolskiej, którą również stwierdzono dla pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu.

Kryterium ochrony roślin

Parametry oceniane pod kątem ochrony roślin stanowią: tlenki azotu NO_x, dwutlenek siarki SO₂ oraz ozon O₃. Dopuszczalne poziomy w/w substancji w powietrzu atmosferycznym wynoszą odpowiednio: tlenki azotu NO_x — 30 µg/m³, dwutlenek siarki SO₂ — 20 µg/m³. Poziom docelowy dla ozonu O₃ (AOT40) w powietrzu w okresie wegetacyjnym (1V-31VII) wynosi 18000 µg/m³h, poziom celu długoterminowego wynosi 6000 µg/m³h (WIOŚ, 2016).

Nadleśnictwo Babimost położone jest w zasięgu strefy lubuskiej oraz wielkopolskiej. Wyniki badania jakości powietrza pod kątem ochrony roślin na terenie ww. stref, przeprowadzonego w 2015 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze oraz w Poznaniu wykazały, iż stężenia NO_x i SO_2 nie przekraczają obowiązujących stężeń dopuszczalnych. Na tej podstawie strefę lubuską oraz wielkopolską w obu przypadkach zaliczono do klasy A.

Pomiary ozonu, wykonane w 2015 r. wskazują, że stężenie docelowe określone dla ozonu ze względu na ochronę roślin nie zostało przekroczone. Na tej podstawie strefę lubuską oraz wielkopolską zaliczono do klasy A. W obu strefach przekroczony został natomiast poziom celu długoterminowego, określony dla ozonu ze względu na ochronę roślin w oparciu o wynik modelowania.

3.1.13. Stan i zagrożenia wód powierzchniowych i gruntowych

• Wody powierzchniowe

Zanieczyszczenia wód, w szczególności wód gruntowych, stanowią jedno z najbardziej istotnych dla drzewostanów zagrożeń związanych z ujemnym oddziaływaniem szeroko rozumianego przemysłu. W granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Babimost, źródłem potencjalnych zanieczyszczeń wód są drogi o dużym natężeniu ruchu — wody występujące w pobliżu szlaków komunikacyjnych mogą zawierać zwiększone ilości związków ołowiu, tlenków azotu, węglowodorów. Szkodliwe substancje występujące w powietrzu atmosferycznym przedostają się także do środowiska gruntowo-wodnego wraz z opadami atmosferycznymi.

W ramach monitoringu jakości wód, prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, realizowane są badania i ocena stanu wód powierzchniowych (rzek, jezior) oraz wód podziemnych. Podstawą do prowadzenia badań jest sieć punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu jednolitych części wód (JCW) (powierzchniowych, podziemnych) (WIOŚ, 2015).

Ocena jakości rzek na terenie Nadleśnictwa Babimost

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost zlokalizowany jest jeden punkt pomiarowy monitoringu stanu jednolitych części wód powierzchniowych, w zasięgu JCWP Gniła Obra do wypływu z Jeziora Wojnowskiego Zachodniego z Jezeziorem Wojnowskim Wschodnim i Jeziorem Różańskim (JCWP RW60001715687).

W wyniku badań prowadzonych w latach 2010-2015 stan oraz potencjał ekologiczny oceniono jako dobry. Rzeka nie spełnia wymagań dla obszarów chronionych, jej ogólny stan (w tym także stan w monitoringu obszarów chronionych) określono jako zły (WIOŚ, 2015); Szczegółową ocenę JCWP przedstawia tabela poniższa tabela.

Tabela 14. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych badanych w latach 2010-2015 r.

Analizowany czynnik	Wynik
1	2
Klasa elementów biologicznych	II
Klasa elementów hydromorfologicznych	I
Klasa elementów fizykochemicznych	II
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	II
Stan / potencjał ekologiczny	Dobry
Stan chemiczny	PSD_sr
STAN JCWP	Zły

Dla pozostałych rzek z terenu Nadleśnictwa Babimost nie prowadzono w ostatnich latach monitoringu jakości wód.

Ocena jakości jezior na terenie Nadleśnictwa Babimost

Spośród jezior na terenie Nadleśnictwa, w ostatnich latach ww. monitoringiem objęto: Jezioro Wojnowskie Wschodnie, Jezioro Wojnowskie Zachodnie, Jezioro Zbąszyńskie oraz Jezioro Chobienickie.

W trakcie monitoringu jcwp jeziornych znajdujące się w zasięgu województwa lubuskiego oceniano pod kątem ochrony siedlisk lub gatunków, przeznaczenia do celów rekreacyjnych oraz zagrożenia eutrofizacją komunalną. Zarówno Jezioro Wojnowskie Wschodnie jak i Zachodnie nie spełniły powyższych wymagań (WIOŚ, 2015).

W przypadku jcwp jeziornych znajdujących się w zasięgu województwa wielkopolskiego monitoringowi poddano stan lub potencjał ekologiczny, stan chemiczny oraz ogólny stan wód. Jezior Zbąszyńskie oraz Chobienickie wykazały zły stan lub potencjał ekologiczny, zły stan chemiczny oraz zły ogólny stan wód (WIOŚ, 2015).

Dla pozostałych jezior z terenu Nadleśnictwa Babimost nie prowadzono w ostatnich latach monitoringu jakości wód jeziornych.

Ocena jakości wód podziemnych na terenie Nadleśnictwa Babimost

Zgodnie z obowiązującym od 2016 r. podziałem Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd podział na lata 2016-2021), Nadleśnictwo Babimost położone jest zasięgu trzech JCWPd: nr 59, nr 68 oraz nr 69.

W 2015 r. badania jakości wód podziemnych na terenie województwa lubuskiego prowadzono w 10 punktach, żaden z nich nie był jednak zlokalizowany w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost. Najbliższy punkt w granicach powiatu krośnieńskiego, na którym prowadzone były badania znajdował się w miejscowości Gronów w gminie Dąbie. Na podstawie pomiarów z punktu nr 1737, wody podziemne zakwalifikowano do IV klasy jakości (WIOŚ, 2015).

Na terenie województwa wielkopolskiego prowadzono badania w 9 punktach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia oraz w 17 punktach pomiarowo-kontrolnych. Żaden z punktów nie znajduje się w zasięgu Nadleśnictwa Babimost. Najbliższy punkt pomiarowy zlokalizowany jest w Grodzisku Wielkopolskim. Stan JCWPd określono w nim jako niezadowalający (WIOŚ, 2015).

3.1.14. Stan i zagrożenia gleb

Jedno z największych zagrożeń dla zachowania dobrego stanu gleb oraz w konsekwencji — dobrego stanu zdrowotnego drzewostanów, stanowią nielegalne wysypiska śmieci. Proceder ten stanowi niebezpieczeństwo zarówno dla gleb, jak i dla wód gruntowych — niewłaściwa ekranizacja podłoża na terenie tzw. „dzikich wysypisk śmieci” powodować może zanieczyszczenie gleby różnego rodzaju związkami chemicznymi, w tym także toksycznymi oraz ich przenikanie do warstw wodonośnych. Do najbardziej narażonych na zanieczyszczenia należą pobocza leśnych odcinków dróg lokalnych i krajowych oraz okolice parkingów leśnych.

Istotne zagrożenie dla gleb występujących przede wszystkim w granicy pasa drogowego stanowi również transport komunikacyjny. Pojazdy spalinowe stanowią główne źródło akumulowanego w glebie ołowiu i kadmu. Degradację gleby przyspieszają także środki chemiczne stosowane do likwidacji skutków zimy, m.in.: NaCl, CaCl₂.

3.1.15. Zagrożenia ekosystemów leśnych

Zagrożenia biotyczne

Zagrożenia biotyczne to przede wszystkim szkody powodowane przez owady leśne, zwierzynę łowną, gryzonie oraz patogeniczne grzyby, powodujące choroby lub zamieranie drzew. Inwentaryzacja uszkodzeń drzewostanów, prowadzona w ramach prac urzędniowych jako główną przyczynę uszkodzeń wykazała:

- **Zwierzęta**

Uszkodzenia od zwierzyny stanowią ponad 50% wszystkich uszkodzeń zinwentaryzowanych w trakcie prac taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa Babimost.

Większość zinwentaryzowanych uszkodzeń to uszkodzenia nie mające znaczenia gospodarczego tj. uszkodzenia do 20% — 1 911,59 ha (57,1%). Uszkodzenia istotne z punktu widzenia gospodarki leśnej to tzw. uszkodzenia trwałe, które zinwentaryzowano na łącznej powierzchni 1 438,73ha (42,9%), w tym: 1 361,75 ha (40,6%) to uszkodzenia trwałe średnie (przedział 21-50%) i 76,98 ha (2,3%) to uszkodzenia trwałe silne (powyżej 50%).

Do pełnego zobrazowania tych uszkodzeń konieczna jest analiza ich rozkładu w poszczególnych podklasach wieku. W I a podklasie wieku, czyli na uprawach, uszkodzenia trwałe występują na powierzchni aż 682,47 ha, w tym trwałe silne — 17,38 ha. W odniesieniu do ogólnej powierzchni upraw po rębni zupełnej i rębniach złożonych, która wynosi 1 073,12 ha, uprawy uszkodzone w stopniu trwałym stanowią 16,2% powierzchni wszystkich upraw.

W I b podklasie wieku powierzchnia uszkodzeń trwałych znacząco rośnie i wynosi 506,31 ha, w tym powierzchnia uszkodzeń trwałych silnych — 24,90 ha. W odniesieniu do ogólnej powierzchni młodników po rębni zupełnej i rębniach złożonych, która wynosi 1 019,33 ha, młodniki z uszkodzeniami trwałymi stanowią aż 49,67% powierzchni wszystkich młodników.

Podoba sytuacja występuje w II a podklasie wieku, gdzie uszkodzenia nadal pozostają na wysokim poziomie. Łączna powierzchnia uszkodzeń istotnych wynosi 531,05 ha, z czego na 29,36 ha odnotowano uszkodzenia trwałe.

W miarę wzrostu podklas wieku poziom uszkodzeń oraz ich istotność spada. Uszkodzenia istotne silne zaznaczają się do III b podklasy wieku.

Warto zaznaczyć, że uszkodzenia drzewostanów od jeleniowatych w IIa — IIIb podklasie wieku to często stare zinwentaryzowane spały (tzw. „zabitki”), które w procesie rozwoju drzewostanów przedrębnych po pierwsze — stopniowo zablizniają się, po drugie, są eliminowane w trzebieżach selekcyjnych.

Na terenie Nadleśnictwa Babimost zdarzają się również szkody powodowane przez bobry. Skupiają się one w drzewostanach położonych wokół cieków wodnych. Powierzchnie takie zazwyczaj są wyłączone z użytkowania, dlatego też szkody tego rodzaju nie mają większego znaczenia gospodarczego. Podtopienia będące wynikiem ubocznej działalności bobrów w Nadleśnictwie Babimost mają marginalny charakter.

- **Patogeniczne grzyby**

Uszkodzenia powodowane przez pasożytnicze grzyby stanowią 45,6% powierzchni wszystkich zinwentaryzowanych uszkodzeń. Łączna powierzchnia uszkodzeń powodowanych przez grzyby wynosi 2 942,45 ha. Szkody pojawiały się przede wszystkim w drzewostanach średnich i starszych klas wieku, gdzie odnotowano huby pniowe (huba sosny, huba pospolita). Zainwentaryzowana powierzchnia tych uszkodzeń wynosi 999,84 ha, co stanowi 33,9% wszystkich uszkodzeń od

grzybów. Grzyby korzeniowe (korzeniowiec wieloletni, opieńka) opisano na powierzchni 1 847,50 ha, co stanowi 62,8% uszkodzeń od patogenów grzybowych.

Analizując występowanie huby korzeniowej i opieńki w drzewostanach porolnych, których powierzchnia wynosi 5 184,22 ha w skali Nadleśnictwa wykazano występowanie szkodników na powierzchni 1 797,19 ha. Powierzchnia porolna na której występują dane patogeny stanowi 97% całości występowania sprawcy.

Występowanie uszkodzeń istotnych od pozostałych czynników sprawczych odnotowano jedynie w przypadku zamierania drzew liściastych, których powierzchnia wynosi 27,76 ha — 2,3%.

Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono również występowanie innych uszkodzeń drzewostanów powodowanych przez patogeniczne grzyby. Należą do nich: zamieranie jesionu (sprawca: *Chalara fraxinea*) oraz zamieranie wierzchołków pędów sosny (sprawca: *Sphaeropsis sapinea*).

W skali Nadleśnictwa szkody od grzybów patogenicznych, ze względu na ponad 93% udział uszkodzeń nieistotnych nie mają znaczenia gospodarczego. Uszkodzenia istotne średnie (21%-50%) występują na powierzchni 200,01 ha. Uszkodzenia istotne silne nie występują.

- **Owady**

Szkodniki korzeni

Na terenie Nadleśnictwa Babimost występuje zagrożenie ze strony szkodników korzeni (pędraki chrabąszczy, m.in.: chrabąszcza majowego *Melolontha melolontha*, chrabąszcza kasztanowca *Melolontha hippocastani*, guniaka czerwczyka *Amphimallon solstitiale*). Szkodniki korzeni drzew i krzewów leśnych stanowią największe zagrożenie w szkótkach i uprawach leśnych.

Zgodnie z Decyzją nr 11 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze z dnia 20.02.2007 r. ustanowiono powierzchnie zagrożone występowaniem szkód od pędraków. Uporczywe pędraczyska ustanowiono łącznie na powierzchni 2 348,24 ha.

Szkodniki upraw

W ostatnich latach na terenie Nadleśnictwa Babimost nie występowały szkody w uprawach powodowane m.in. przez: szeliniaka sosnowca *Hylobius abietis*, sieciecha niegłębka *Philopodon plagiatum*, smolika znaczonego *Pissodes notatus*, choinka szarego *Brachyderes incanus*.

W celu ograniczenia występowania szkód Nadleśnictwo stosuje zasadę przelegiwania zrębów sosnowych.

Szkodniki pierwotne

Z uwagi na duży udział drzewostanów z panującą sosną, zagrożenie ze strony szkodników pierwotnych na terenie Nadleśnictwa jest znaczne, jednak stopniowo maleje przy trwającej przebudowie składu gatunkowego drzewostanów na zgodny z typem drzewostanu (przyrodniczym typem lasu).

Decyzją nr 30 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 27.06.2007 r. (zn. spr. ZZ-O-7200-18/07) w sprawie uznania niektórych drzewostanów za pierwotne ogniska gradacyjne, na obszarze Nadleśnictwa Babimost jako ognisko gradacyjne został wyznaczony obszar „Rogoziniec” o łącznej powierzchni 1 177,32 ha.

Największe szkody wśród foliofagów w warunkach Nadleśnictwa Babimost powodują: barczatka sosnowka *Dendrolimus pini* i brudnica mniszka *Lymantria monacha*, strzygonia choinówka *Panolis flammea* oraz boreczniki sosnowe *Diprion pini*.

Szkodniki wtórne

Na terenie Nadleśnictwa Babimost znaczenie gospodarcze mają następujące szkodniki wtórne: cetyniec większy *Tomicus piniperda*, kornik drukarz *Ips typographus* oraz przyptaszczek granatek *Phaenops cyanea*.

Wśród szkodników wtórnych największe szkody wyrządził przyptaszczek granatek *Phaenops cyanea*. Występuje na powierzchni 60,99 ha, w drzewostanach sosnowych średnich i starszych klas wieku. Kornik drukarz *Ips typographus*, z uwagi na niewielką powierzchnię świerka w Nadleśnictwie, występuje na niewielkiej powierzchni — 28,85 ha. Znikome szkody powoduje również cetyniec większy *Tomicus piniperda* — 8,30 ha.

Zagrożenia abiotyczne

Zagrożenia abiotyczne związane są z występowaniem anomalii pogodowych (wyrażających się w naszej szerokości geograficznej występowaniem ekstremalnych temperatur, opadów i wiatrów), okresowym obniżeniem poziomu zalegania wód gruntowych m.in. w następstwie długotrwałych okresów suszy, a także późnymi wiosennymi i wczesnymi jesiennymi przymrozkami. Czynniki te, oprócz wyrządzania bezpośrednich szkód, powodują także osłabienie kondycji drzewostanów. Uszkodzenia koron drzew, pni, strzał oraz systemów korzeniowych powodują podatność drzew i drzewostanów na zasiedlenie przez szkodniki wtórne.

Uszkodzenia spowodowane przez klimat zajmują powierzchnię 4,85 ha, tym zaledwie na powierzchni 3,39 ha występują jako uszkodzenia istotne dla gospodarki leśnej. Uszkodzenia spowodowane zmianą stosunków wodnych występują na powierzchni 17,83 ha, z czego 9,26 ha stanowią uszkodzenia istotne.

Spośród czynników abiotycznych stanowiących potencjalne zagrożenie dla utrzymania właściwego stanu ekosystemów leśnych występujących na terenie Nadleśnictwa Babimost należy wymienić:

- **Gwałtowne wiatry i krótkotrwałe wiatry o charakterze huraganowym**

Mają głównie charakter uszkodzeń mechanicznych (obłamywanie gałęzi, naruszenie systemu korzeniowego, pęknięcia strzał, wiatrołomy, wiatrowały). Najbardziej narażone na szkodliwe działanie wiatru są drzewostany lukowate, przerzedzone, jednogatunkowe, zaniedbane pod względem pielęgnacyjnym (niebezpieczne jest gwałtowne rozluźnienie zwarcia w drzewostanach trzebionych). Takich drzewostanów nie stwierdzono podczas prac inwentaryzacyjnych w Nadleśnictwie. Na powstawanie szkód od wiatru w szczególności sposób narażone są drzewostany porażone przez opieńkę i hubę korzeni. W ubiegłym okresie gospodarczym największe szkody wyrządził huragan w 2012 r., powodując powstanie złomów i wywrotów o masie ponad 2,5 tys. m³.

- **Przymrozki**

Istotnym zagrożeniem dla upraw zlokalizowanych na terenach otwartych oraz w silnie przerzedzonych drzewostanach są późne przymrozki wiosenne (od końca kwietnia do połowy maja) oraz wczesne przymrozki jesienne (od końca września do początku października). Przymrozki zagrażają również produkcji szkółkarskiej. Negatywnym skutkiem oddziaływania ujemnych temperatur są także fałszywe twardele w drzewostanach starszych klas wieku. Prowadzi to do osłabienia kondycji drzew oraz obniżenia ich jakości technicznej.

- **Zakłócenia gospodarki wodnej**

Istotnym zagrożeniem, powodującym osłabienie naturalnej odporności drzewostanów są okresowe wahania poziomu wód gruntowych powodujące okresowe podtapianie drzewostanów lub zamieranie sadzonek z powodu suszy.

- **Okiść śniegowa**

Występuje podczas długotrwałych opadów mokrego śniegu. Szkody od okiści mają charakter uszkodzeń mechanicznych — łamanie gałęzi, wierzchołków, przyginanie,

a nawet wywracanie drzew. Uszkodzenia od okiści śniegowej mają w Nadleśnictwie Babimost charakter marginalny.

- **Zmrozowiska**

Zmrozowiska to najczęściej niewielkie, bezodpływowe zagłębienia terenu, w których gromadzi się zimne powietrze. Utrudniony przepływ powietrza sprzyja powstawaniu przymrozków, stanowiących szczególne zagrożenie dla młodego pokolenia drzewostanu. Długo utrzymująca się niska temperatura powietrza i gleby na zmrozowisku powodują zaburzenia bilansu wodnego roślin, opóźniają ich wzrost i rozwój.

- **Powodzie**

Czynnik o charakterze klęskowym. Powodzie wpływają negatywnie na stan sanitarny, powodując zamieranie drzew w drzewostanach. Powodują jednak ograniczanie szkodliwych gatunków owadów zimujących w glebie (oddziaływanie pozytywne).

Zagrożenie pożarowe

Pod pojęciem „zagrożenie pożarowe lasu” rozumie się zespół warunków umożliwiających powstanie pożaru lasu. Na zagrożenie pożarowe lasu wpływ mają m.in. czynniki takie jak: możliwość pojawienia się zarzewia ognia, zależna głównie od stopnia penetracji lasów przez ludzi; rodzaj i ilość materiałów palnych występujących w lesie — czynnik zależny od wieku i składu gatunkowego drzewostanów, wykonywanych w lesie zabiegów gospodarczych oraz od pory roku; warunki atmosferyczne decydujące o wilgotności materiałów palnych znajdujących się w lesie.

Zgodnie z § 2.1 dotyczącym ustalenia kategorii zagrożenia pożarowego w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, lasy Nadleśnictwa Babimost zostały zaliczone do **I kategorii zagrożenia pożarowego**, wskazującej na duże zagrożenie.

W latach 2008-2017 na terenie lasów, nad którymi nadzór sprawuje Nadleśnictwo Babimost odnotowano łącznie 113 pożarów. Największa powierzchnia pożarów wystąpiła w 2009 roku, gdzie spaleni uległo 2,17 ha. Całkowita powierzchnia pożarów w 10-leciu wyniosła 8,54 ha, natomiast średnia powierzchnia pożaru wyniosła 0,08 ha.

Według grup powierzchni pożarów w Nadleśnictwie Babimost najczęściej dochodziło do pożarów ugaszonych w załączku o powierzchni do 0,05 ha, które stanowiły 69% wszystkich pożarów (78 sztuk na powierzchni 1,50 ha). Pozostałe 31% stanowiły pożary małe o powierzchni od 0,06 ha do 1,00 ha (35 sztuk na powierzchni 7,04 ha). Pożary średnie o powierzchni powyżej 1,01 ha nie wystąpiły.

Biorąc pod uwagę przyczynę powstania pożarów najliczniejszą grupę stanowiły umyślne podpalenia (76,1%). Sporym udziałem charakteryzują się również pożary powstałe przez nieostrożność dorosłych (10,6%), powstałe w wyniku transportu drogowego i kolejowego (5,3%) oraz pożary powstałe przez przerzuty z gruntów nieleśnych (zwłaszcza wypalanie łąk i pastwisk), które stanowiły 4,4%.

Zagrożenia związane z bezpośrednią działalnością człowieka

Bezpośrednia, negatywna działalność człowieka stanowi istotny problem i realne zagrożenie dla ekosystemów leśnych. Zagrożenia związane z bezpośrednią działalnością człowieka w lasach to przede wszystkim:

- wydeptywanie upraw leśnych i runa leśnego, masowy i plądrowniczy sposób zbierania grzybów oraz pozyskiwanie owoców runa leśnego za pomocą niedozwolonych narzędzi i sposobów, prowadzące m.in. do: ograniczenia różnorodności gatunkowej runa,

- problemów z naturalnym i sztucznym odnowieniem lasu oraz negatywnych zmian w strukturze ściółki leśnej i gleby;
- zbiór grzybów i owoców na terenach chronionych (użytki ekologiczne oraz strefy ochronne wokół miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków), prowadzący m.in. do niszczenia stanowisk gatunków rzadkich i chronionych;
  - nagminne nieprzestrzeganie zakazu wjazdu pojazdów na tereny leśne oraz nieprzestrzeganie zasad prawidłowego zachowania się w lesie;
  - wywożenie śmieci do lasu;
  - wandalizm, m.in. niszczenie infrastruktury turystycznej, edukacyjnej, obiektów służących ochronie lasu;
  - przenoszenie z lasu do przydomowych ogrodów i oczek wodnych prawnie chronionych gatunków roślin;
  - nieuprawnione korzystanie z otwartego ognia na terenach leśnych;
  - kradzieże drewna, choinek, sadzonek leśnych, siatki grodzeniowej, nielegalne pozyskiwanie stroiszu;
  - kłusownictwo leśne;
  - wzniesienie pożarów (umyślne, względnie przypadkowe);
  - dokarmianie zwierzyny: wykładanie dużych ilości karmy powoduje, że zwierzyna leśna częściej i chętniej przebywa w obrębie osiedli ludzkich, powodując szkody oraz stwarzając zagrożenie dla ich mieszkańców;
  - wyprowadzanie psów bez smyczy — pomimo zakazu puszczania psów luzem w lesie, wielu mieszkańców oraz turystów nie stosuje się do powyższego zakazu, co powodować może niepokojenie i płoszenie zwierzyny.

3.1.16. Zagrożenia związane z przebiegiem szlaków komunikacyjnych

Sieć dróg publicznych w zasięgu Nadleśnictwa Babimost charakteryzuje się wysokim zagęszczeniem — 14,11 m/ha dla dróg zewnętrznych. Główną sieć drogową Nadleśnictwa tworzą drogi krajowa nr 32 i 92 oraz drogi wojewódzkie nr 301, 302, 303, 304, 313 i 314. Przez północną część Nadleśnictwa przebiega autostrada A2, jednak najbliższy zjazd na nią znajduje się poza granicą zasięgu terytorialnego w okolicy miejscowości Nowy Tomyśl, przez zachodnią część przebiega droga ekspresowa S3, na którą zjazdy znajdują się w Świebodzinie i Sulechowie. Główna sieć dróg publicznych jest równomiernie rozmieszczona na terenie całego zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa.

Sieć komunikacyjną uzupełniają drogi gminne oraz kolej. Przez teren Nadleśnictwa prowadzą trzy trasy kolejowe:

- linia kolejowa nr 3 Warszawa — Frankfurt nad Odrą (odcinek Zbąszyń — Świebodzin);
- linia kolejowa nr 358 Zbąszynek — Guben (odcinek Zbąszynek — Sulechów);
- linia kolejowa nr 367 Zbąszynek — Gorzów Wlkp. (odcinek Zbąszynek — Lutol Suchy).

Obecność sieci dróg publicznych oraz linii kolejowych w pobliżu lasów Nadleśnictwa determinuje szereg potencjalnych zagrożeń. Przydrożne strefy lasów szczególnie narażone są na zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenki i dwutlenki siarki i azotu, dwutlenek ołowiu i węglowodory obecne w spalinach samochodowych), zanieczyszczenia gleb, jak i bezpośrednie szkodnictwo leśne. Wzmógłony ruch samochodowy zwiększa również zagrożenie pożarowe na terenach leśnych. Zagrożenie pożarowe wynika przede wszystkim z możliwości zaprószenia ognia przez wadliwie pracujące pojazdy mechaniczne, kolizje drogowe jak i brak rozwagi pasażerów, przejawiający się wyrzucaniem niedopałków. Ponadto, obecność dróg o dużym nasileniu ruchu w obrębie kompleksów leśnych stanowi poważne utrudnienie w migracji zwierząt. W nawiązaniu do powyższego, największe potencjalne zagrożenie na terenie Nadleśnictwa Babimost występuje

przede wszystkim w jego północnej oraz zachodniej części i związane jest z obecnością na tym terenie drogi ekspresowej S3 oraz autostrady A2. Ponadto, zagrożenie stanowiąc mogą również linie kolejowe przecinające kompleksy leśne Nadleśnictwa.

Bezpośrednio z obecnością ww. dróg i linii kolejowych związany jest klimat akustyczny. Największe znaczenie na omawianym terenie ma hałas komunikacyjny, którego poziom związany jest m.in. z natężeniem ruchu oraz udziałem transportu ciężkiego. Największe zagrożenie hałasem na terenie Nadleśnictwa występuje przede wszystkim w północnej i zachodniej części w miejscu, gdzie tereny leśne graniczą bezpośrednio z pasem drogowym autostrady lub drogi ekspresowej.

OKREŚLENIE PŁASZCZYZN MOŻLIWYCH KOLIZJI POMIĘDZY CELAMI OCHRONY PRZYRODY A PLANOWANĄ GOSPODARKĄ LEŚNĄ

Przedmiotowy Plan Urządzenia Lasu powstał przede wszystkim ze względu na potrzeby ekologiczne środowiska leśnego. Zapisy umieszczone w PUL mają zapewnić racjonalną gospodarkę leśną i formułowane są w sposób mający zapewnić zminimalizowanie kolizji pomiędzy ochroną przyrody a gospodarką w lasach. Niemniej jednak, podczas prowadzenia prac nad projektem Planu, główny problem z punktu widzenia ochrony przyrody stanowiło wypracowanie kompromisu pomiędzy potrzebą zapewnienia możliwości użytkowania rębego, a koniecznością pełnienia przez lasy funkcji ekologicznych.

Na terenie Nadleśnictwa Babimost potencjalna kolizja między koniecznością ochrony a eksploatacją lasu wynikającą z odpowiedniego wieku rębności występowała przede wszystkim w wydzieleniach zlokalizowanych w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody, głównie obszarów Natura 2000.

W celu ochrony bioróżnorodności oraz konieczności pogodzenia funkcji produkcyjnych lasu z ekologicznymi, w najcenniejszych pod względem przyrodniczym wydzieleniach, obejmujących: siedliska przyrodnicze, siedliska gatunków stanowiących przedmiot ochrony w obszarach Natura 2000 oraz miejscach, w których zlokalizowane są stanowiska cennych gatunków roślin oraz zwierząt, w tym również gatunków z Załączników Dyrektyw: Siedliskowej i Ptasiej, w miarę możliwości zrezygnowano z użytkowania rębego, natomiast w miejscach, gdzie było to niemożliwe — nakazano pozostawienie kęp starodrzewu na zrębach. Potencjalne kolizje wynikające z prowadzenia działań w wydzieleniach, w których zinwentaryzowano cenne gatunki roślin i zwierząt zminimalizowane zostały poprzez zapisy Planu nakazujące m.in. wykonywanie zabiegów poza okresem wegetacyjnym, czy jak ma to miejsce w przypadku ptaków — dostosowanie okresu pozyskania drewna do terminów najmniejszego zagrożenia lęgów ptaków. Ponadto, zapisy PUL wskazują również na konieczność pozostawienia nieużytkowanych fragmentów cennych przyrodniczo drzewostanów czy też pozostawiania w drzewostanie martwego drewna, co stanowić może dobre rozwiązanie niwelujące potencjalną kolizję pomiędzy celami ochrony przyrody a planowaną gospodarką leśną.

Problem dla ochrony przyrody, w szczególności w odniesieniu do wydziałów pozostających w granicach obszarowych form przyrody, takich jak obszary Natura 2000, stanowić może również planowanie użytkowania naruszającego strukturę wiekową czy gatunkową danego drzewostanu. W przypadku wydziałów objętych opracowaniem PUL problem ten jednak nie występuje, gdyż projektowane zalecenia nie naruszają struktury drzewostanów.

POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PUL

Obecny stopień przekształcenia środowiska naturalnego przez człowieka, zanieczyszczenie środowiska powoduje konieczność prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej, która przede

wszystkim nastawiona jest na zapewnienie ciągłości istnienia lasów oraz maksymalizację ich stabilności. Projekt Planu Urządzenia Lasu sporządzany jest zgodnie z ustawą o lasach, uwzględniając przy tym wytyczne związane ze zrównoważoną gospodarką leśną.

Potencjalne odstępianie od przeprowadzenia zabiegów zaplanowanych w PUL może być zagrożeniem dla trwałości lasów, powodując zły stan sanitarny lasów, zestarzenie się drzewostanów i całkowity ich rozpad, co z kolei doprowadzić może do nieodwracalnych zmian w biotopie. Odstąpienie od działań gospodarczych będzie zatem skutkowało przekształcaniem drzewostanów, co w konsekwencji doprowadzić może do zaniku właściwych siedlisku zbiorowisk roślinnych, pociągając za sobą stopniowe zanikanie na danym terenie chronionych gatunków roślin czy zwierząt.

Podsumowując, brak realizacji zapisów projektu Planu spowodować może:

- utratę kontroli nad stanem sanitarnym i zdrowotnym lasu;
- zagrożenie trwałości lasu w przypadku zbyt dużego, niekontrolowanego pozyskania drewna, nie popartego szacunkami inwentaryzacyjnymi zapasu i przyrostu spodziewanego;
- zubożenie siedlisk oraz ich niekorzystne przekształcenie;
- pogorszenie możliwości rozwoju młodego pokolenia.

4. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PUL NA ELEMENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

Różnorodność biologiczna jest szczególną wartością całej żywej przyrody. Można ją określić jako różnorodność form życia wraz z całą ich zmiennością na poziomie zarówno mikroskopowym, jak i makroskopowym. Według definicji przyjętej oficjalnie przez Konwencję o różnorodności biologicznej różnorodność gatunkowa oznacza zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi m.in. w ekosystemach lądowych, morskich czy słodkowodnych, jak też w zespołach ekologicznych, których organizmy te są częścią. I chociaż wymieranie gatunków jest procesem naturalnym, do którego dochodzi na skutek nieustannych zmian zachodzących w środowisku, obecnie człowiek tak szybko i na tak wielką skalę przekształca przyrodę, że wymieranie gatunków przybiera niepokojące tempo.

Mając na uwadze definicję bioróżnorodności, oddziaływanie powinno rozpatrywać się na czterech poziomach: genetycznym, gatunkowym, ekosystemowym oraz krajobrazowym. W celu właściwej ochrony różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa należy przede wszystkim sumiennie przestrzegać zawartych w projektowanym planie zaleceń. Wpłyne to korzystnie na zachowanie obecnego stanu siedlisk, minimalizując stopień ich przekształcania oraz wymierania stanowiących o bioróżnorodności gatunków.

Dla zachowania różnorodności na poziomie genetycznym:

- należy pozyskiwać nasiona z populacji i osobników o wysokich walorach genetycznych (WDN, GDN, drzewa doborowe, bloki upraw pochodnych, źródła nasion);
- chronić populacje cennych, rzadkich, zagrożonych gatunków roślin i zwierząt.

Dla zachowania różnorodności na poziomie gatunkowym:

- dążyć do stosowania właściwych składów odnowieniowych upraw oraz optymalnych typów drzewostanów, zarówno w drzewostanach gospodarczych jak i w użytkowanych płatach siedlisk przyrodniczych;
- zwracać uwagę na skład gatunkowy warstw drzew, podszytów oraz runa, a zwłaszcza usuwać gatunki obcego pochodzenia.

Dla zachowania różnorodności na poziomie ekosystemowym:

- jak najszerszej wykorzystywać zmienność w ramach mikrosiedlisk, wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki;
- dążyć do jak najliczniejszej obecności drzew starych i grubych oraz starodrzewu;
- preferować obecność martwego, rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych;
- stopniowo poprawiać stosunki wodne.

Dla zachowania różnorodności na poziomie krajobrazowym:

- zachowywać ekosystemy nieleśne w lasach, w uzasadnionych przypadkach nie dopuszczając do naturalnej sukcesji zbiorowisk leśnych na tych terenach;
- nie zalesiać śródleśnych łąk, bagien i nieużytków;
- preferować procesy naturalnej sukcesji.

Dodatkowo, oprócz ww., w projekcie PUL znajdują się także wskazania i zalecenia odnoszące się do cięć pielęgnacyjnych, jak również zabiegów mających na celu stworzenie optymalnych warunków wzrostu młodemu pokoleniu drzew. Analizując zabiegi pielęgnacyjne można zauważyć szereg pozytywnych z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności zaleceń.

Przede wszystkim zaleca się pozostawianie na powierzchniach kęp starodrzewu czy drzew gorszych jakościowo. Proponuje się również pozostawianie drzew o nietypowych cechach jako rezerwuów genów. Dzięki temu, przy prowadzeniu zabiegów nie powoduje się ubytku alleli w puli genów „niekorzystnych”.

Przyjęte założenia prowadzenia gospodarki leśnej na zasadach trwale zrównoważonej gospodarki leśnej zawarte w Planie Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost zakładają ochronę i wzmocnienie bioróżnorodności ekosystemów leśnych poprzez planowanie wzrostu udziału rodzimych gatunków, zróżnicowanie struktury gatunkowej w obrębie drzewostanu, ochronę cennych starodrzewów, a także pojedynczych drzew oraz biotopów.

Oddziaływanie projektu PUL na różnorodność biologiczną określono jako pozytywne.

ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI

Trwale zrównoważona gospodarka leśna oraz udostępnianie lasu umożliwi społeczeństwu rekreację, wypoczynek oraz edukację przyrodniczą, zapewniając jednocześnie możliwość pozyskania surowca drzewnego oraz innych surowców w procesie ubocznego użytkowania lasu.

Realizacja zapisów PUL zarówno w krótko- jak i długookresowym wymiarze przyniesie pozytywne skutki zarówno w wymiarze ekonomicznym, jak i społecznym, zatem oddziaływanie na ludzi będzie również pozytywne.

ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA

Rośliny, w szczególności gatunki chronione

W celu minimalizacji potencjalnie negatywnego, krótkotrwałego oddziaływania cięć odnowieniowych i pielęgnacyjnych na chronione gatunki roślin, oprócz stosowania się do zapisów wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin [Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1409] oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów [Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1408], w przedmiotowym PUL (Program Ochrony Przyrody) zapisano, aby w ochronie poszczególnych stanowisk roślin na terenie Nadleśnictwa Babimost, planując gospodarkę leśną uwzględniać poniższe zasady:

- zabezpieczać ostoje i stanowiska gatunków przed zagrożeniami zewnętrznymi;
- wykonywać zabiegi ochronne utrzymujące właściwy stan siedliska gatunków, w szczególności: utrzymywać lub odtwarzać właściwe dla gatunku stosunki wodne i świetlne;
- prowadzić monitoring stanowisk, ostoi i populacji gatunków;
- prowadzić edukację w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych i sposobów ich ochrony;
- promować technologię prac związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej umożliwiającą zachowanie ostoi i stanowisk gatunków chronionych;
- nie zmieniać charakteru miejsca występowania stanowisk cennych roślin;
- pozostawiać fragmenty drzewostanów ze stanowiskami cennych roślin;
- zachować warunki wodne w ekosystemach podmokłych;
- zabezpieczać stanowiska przed przypadkowym zniszczeniem.

W oparciu o ww. zapisane w projekcie PUL zasady stwierdzono, że planowana na terenie Nadleśnictwa Babimost gospodarka leśna nie stwarza zagrożenia dla pojedynczych osobników, jak i całych płatów roślin, w szczególności gatunków chronionych. Proponowane w PUL zasady

ochrony dostatecznie minimalizować będą ryzyko potencjalnego niszczenia cennych stanowisk roślin, stąd oddziaływanie PUL na rośliny, w szczególności wyróżnione gatunki chronione, oceniono jako neutralne.

Ponadto zasięg działań przewidzianych w PUL i ich realizacja nie mają rozległego charakteru, odnoszą się jedynie do konkretnych wydzieleń. Wszelkie zabiegi zapisane w PUL nie wpływają na działania prowadzone na terenach sąsiadujących lub pozostających w nieznaczonej odległości, a tym samym na znajdujące się na tych terenach rośliny, w szczególności potencjalne rośliny chronione. Projektowane działania i zabiegi nie będą zatem generowały potencjalnie negatywnych skutków ich realizacji w odniesieniu do roślin, w tym także gatunków chronionych, zlokalizowanych w sąsiedztwie gruntów leśnych objętych opracowaniem.

Tabela 15. Wpływ zaplanowanych wskazań gospodarczych na zinventaryzowane na gruntach Nadleśnictwa Babimost chronione oraz rzadkie gatunki roślin i grzybów

Gatunek	Status	Lokalizacja	Zabiegi zaplanowane w miejscach występowania*	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu planowanych zabiegów	Przewidywane oddziaływanie		
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe
1	2	3	4	5	6	7	8
Gatunki objęte ochroną ścisłą i częściową							
Cis <i>Taxus baccata</i>	OC	1-01-125-b; 2-04-217-m	CP: 1-01-125-b; 2-04-217-m	Wyłączenie gatunku z użytkowania. Pozostawianie górnego piętra drzew w celu ochrony	0	0	0
Gruszyca mniejsza <i>Pyrola minor</i>	OC	1-02-15-b	TP: 1-02-15-b	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych	0	0	0
Gruszyca zielonawa <i>Pyrola chlorantha</i>	OC	1-02-4-d	TP: 1-02-4-d	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych	0	0	0
Grzybień biały <i>Nymphaea alba</i>	OC	2-05-169-r	-	-	0	0	0
Kukułka plamista <i>Dactylorhiza maculata</i>	OC	1-02-151-d	BRAK WSK: 1-02-151-d	-	0	0	0
Kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i>	OC	1-02-31-j; 1-02-145-k	TP: 1-02-31-j; 1-02-145-k	Wykonanie cięć poza okresem wegetacji	0	0	0
Listera jajowata <i>Listera ovata</i>	OC	1-01-76-a	BRAK WSK: 1-01-76-a	-	0	0	0
Nasięźrzyt pospolity <i>Ophioglossum vulgatum</i>	OŚ	1-02-15-i	BRAK WSK	-	0	0	0
Wawrzynek wilczełyko <i>Daphne mezereum</i>	OC	1-02-152-c; 1-02-152-g; 1-02-152-h; 1-02-152-i; 3-06-8-i	BRAK WSK: 1-02-152-c; 1-02-152-g; 1-02-152-h; 1-02-152-i TP: 3-06-8-i	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych	0	0	0
Widlicz spłaszczony <i>Diphysastrum complanatum</i>	OC	2-05-67-a; 3-07-101-a; 3-08-208-d; 1-01-100-i; 3-07-78-f; 2-05-59-p	BRAK WSK: 2-05-67-a; PIEL: 3-07-78-f; 2-05-59-p; CW: 3-07-78-f; 2-05-59-p; TW: 3-07-101-a; TP: 3-08-208-d; 1-01-100-i	Pozostawianie kęp starodrzewu z widłakiem	0	0	0

Gatunek	Status	Lokalizacja	Zabiegi zaplanowane w miejscach występowania*	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu planowanych zabiegów	Przewidywane oddziaływanie		
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe
1	2	3	4	5	6	7	8
Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	OC	1-02-5-a; 1-02-10-a; 3-06-39-c; 3-06-62-d; 3-06-63-d; 3-06-74-f; 3-07-101-a; 3-07-78-a; 3-07-90-c; 1-02-6-a; 3-07-75-d; 3-07-78-b; 3-07-78-f; 3-08-132-j; 3-07-65-c; 3-07-77-j; 3-06-12-i	PIEL, CW: 3-06-39-c; 3-07-78-f; 3-08-132-j; 3-07-77-j; CP: 3-07-78-a; 1-02-6-a; TW: 3-07-101-a; TP: 1-02-5-a; 3-06-74-f; 3-07-65-c; IB: 3-06-62-d; 3-07-90-c; 3-07-75-d; 3-07-78-b; IIIA: 1-02-10-a; 3-06-63-d; IIIAU: 3-07-78-a; 1-02-6-a; AGROT: 1-02-10-a; 3-06-62-d; 3-06-63-d; 3-07-78-a; 3-07-90-c ODN-ZRB: 3-06-62-d; 3-07-90-c; 3-07-75-d; 3-07-78-b; 3-06-12-i; ODN-ZŁOŻ: 1-02-10-a; 3-06-63-d; 3-07-78-a; 1-02-6-a	Pozostawianie kęp starodrzewu z widłakiem	0	0	0
Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	OC	2-05-113-x; 3-09-251-d; 3-06-74-c	PIEL, CP: 2-05-113-x; CW: 2-05-113-x; 3-09-251-d; IIIB, AGROT, ODN-ZŁOŻ: 3-09-251-d; TW: 3-06-74-c	Pozostawianie kęp starodrzewu z widłakiem	0	0	0
Widłakowate (rodzina) <i>Lycopodiaceae</i>	OC	2-03-95-b; 2-04-186-a; 2-04-207-a; 2-04-207-b; 2-05-144-f	TP: 2-03-95-b; 2-05-144-f; IB, ODN-ZRB: 2-04-207-a; 2-04-207-b; IIIA, ODN-ZŁOŻ: 2-04-186-a; AGROT: 2-04-186-a; 2-04-207-a; 2-04-207-b	Pozostawianie kęp starodrzewu z widłakiem	0	0	0
Zimoziół północny <i>Linnaea borealis</i>	OC	3-07-77-k; 3-07-94-f	TP: 3-07-77-k; 3-07-94-f	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych	0	0	0
Gatunki rzadkie							
Czerniec gronkowy <i>Actaea spicata</i>	RZ	1-01-76-a	BRAK WSK: 1-01-76-a	-	0	0	0
Kokorycz pełna <i>Corydalis solida</i>	RZ	1-01-76-a	BRAK WSK: 1-01-76-a	-	0	0	0
Pierwiosnek lekarski <i>Primula veris</i>	RZ	1-01-76-a; 1-01-127-f; 1-02-145-d; 2-05-67-b; 3-06-14-h	BRAK WSK: 1-01-76-a; TP: 1-01-127-f; 1-02-145-d; IIIB, AGROT, ODN-ZŁOŻ: 2-05-67-b; ODN-ZRB: 3-06-14-h	Wykonanie cięć poza okresem wegetacji	0	0	0
Przyłuszczka pospolita <i>Hepatica nobilis</i>	RZ	1-01-75-c; 1-01-76-a; 1-01-76-c; 1-02-154-f; 2-03-5-n; 3-06-13-l; 3-06-14-h	BRAK WSK: 1-01-75-c; 1-01-76-a; 1-01-76-c; 1-02-154-f; ODN-ZRB: 3-06-14-h; ODN-ZŁOŻ: 3-06-13-l	Wykonanie cięć poza okresem wegetacji	0	0	0
Przytulia Schultesa <i>Galium schultesii</i>	RZ	1-01-76-a	BRAK WSK: 1-01-76-a	-	0	0	0
Pszeniec leśny <i>Melampyrum sylvaticum</i>	RZ	1-01-76-a	BRAK WSK: 1-01-76-a	-	0	0	0
Żywiec cebulkowy <i>Dentaria bulbifera</i>	RZ	1-01-76-a	BRAK WSK: 1-01-76-a	-	0	0	0
Żurawina błotna <i>Oxycoccus palustris</i>	RZ	2-05-168-d	BRAK WSK: 2-05-168-d	-	0	0	0

*Zabiegi projektowane są tylko w wydzieleniach leśnych, dla wydzieleni nieleśnych nie planuje się żadnych zabiegów

Objaśnienie skrótów: OC — ochrona częściowa RZ — gatunek rzadki, **Symbole** wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony: + (plus) → wpływ dodatni; 0 (zero) → wpływ obojętny; - (minus) → wpływ ujemny; brak → gdy brak danej czynności w Planie

Oprócz ww. gatunków roślin objętych ochroną na terenie Nadleśnictwa Babimost występują licznie:

- Chrobotek leśny *Cladonia arbuscula*;
- Chrobotek reniferowy *Cladonia rangiferina*;
- Chrobotek najeżony *Cladonia portentosa*;
- Bielista siwa *Leucobryum glaucum*;
- Brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum*;
- Gajnik lśniący *Hylocomium splendens*;
- Rokietnik pospolity *Pleurozium schreberi*;
- Torfowiec (rodzaj) *Sphagnum sp.*;
- Widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum*;
- Widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*.

W stosunku do ww. gatunków dziko występujących grzybów, zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną zabrania się:

- 1) zrywania, niszczenia i uszkodzania;
- 2) niszczenia ich siedlisk i ostoi;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych, niszczenia ściółki leśnej i gleby w ostojach;
- 4) pozyskiwania, zbioru, przetrzymywania, posiadania, preparowania i przetwarzania całych grzybów i ich części;
- 5) zbywania, nabywania, oferowania do sprzedaży, wymiany i darowizny grzybów żywych, martwych, przetworzonych i spreparowanych, a także ich części i produktów pochodnych;
- 6) wwożenia z zagranicy i wywożenia poza granicę państwa grzybów żywych, martwych, przetworzonych i spreparowanych, a także ich części i produktów pochodnych;
- 7) pozyskiwania, zbioru.

Zwierzęta, w szczególności gatunki chronione

Zgodnie z zapisami projektowanego PUL, ochrona fauny związanej z ekosystemami leśnymi na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Babimost powinna opierać się o zasady i przepisy zamieszczone zarówno w dyrektywach UE jak i krajowych regulacjach prawnych.

W celu minimalizacji potencjalnie negatywnego wpływu realizacji zapisów PUL na chronione gatunki zwierząt, oprócz stosowania się do zapisów wynikających m.in. z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawy Prawo łowieckie oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, w przedmiotowym PUL (Program Ochrony Przyrody), w prowadzeniu na omawianym obszarze gospodarki leśnej uwzględnia się poniższe zasady:

- zgłaszać występowanie gatunków ptaków wymagających ochrony strefowej;
- dostosować okres pozyskania drewna do terminów najmniejszego zagrożenia lęgów ptaków;
- chronić drzewa dziuplaste;
- pozostawiać martwe drewno;
- uwzględniać gatunki biocenotyczne w planowanych składach gatunkowych;
- preferować naturalne metody ochrony lasu.

W oparciu o ww., zapisane w projekcie PUL zasady, stwierdzono, że planowana na terenie Nadleśnictwa Babimost gospodarka leśna nie stwarza zagrożenia dla miejsc bytowania i żerowania, a tym samym populacji występujących tu zwierząt, w szczególności gatunków chronionych. Należy wspomnieć, że na terenie Nadleśnictwa wyznaczono fragmenty ekosystemów (starodrzew, ekosystemy wodno-błotne), na których nie prowadzi się działań z zakresu gospodarki leśnej, dzięki czemu tereny te niejednokrotnie pełnią funkcję ostoi zwierząt, w tym również gatunków chronionych.

Proponowane w PUL zasady ochrony dostatecznie minimalizować będą ryzyko wystąpienia zagrożeń, stąd oddziaływanie PUL na zwierzęta, w szczególności wyróżnione gatunki chronione oraz potencjalne, migrujące gatunki chronione, oceniono jako neutralne, pod warunkiem jednak stosowania się do zaleceń mających na celu ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków planowanych zabiegów.

Zasięg działań przewidzianych w PUL i ich realizacja nie mają charakteru rozległego i dalekosiężnego. Wszelkie zabiegi zapisane w PUL dotyczą jedynie wydzierń objętych opracowaniem, nie wpływają na działania prowadzone na terenach sąsiadujących lub pozostających w nieznaczonej odległości, a tym samym na znajdujące się na tych terenach zwierzęta, w szczególności potencjalne zwierzęta chronione. Projektowane działania i zabiegi nie będą zatem generowały potencjalnie negatywnych skutków ich realizacji w odniesieniu do zwierząt, w tym także gatunków chronionych, stąd oddziaływanie PUL na zwierzęta, oceniono jako neutralne.

Tabela 16. Wpływ zaplanowanych wskazań gospodarczych na obserwowane na gruntach Nadleśnictwa Babimost chronione gatunki zwierząt

Gatunek	Status	Lokalizacja	Zabiegi zaplanowane w miejscach występowania*	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu planowanych zabiegów	Przewidywane oddziaływanie		
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe
1	2	3	4	5	6	7	8
Gatunki objęte ochroną częściową							
Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	OŚ	Leśnictwo Kolesin	BRAK WSK	-	0	0	0
Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	OC	1-01-75-b; 1-01-84-l; 1-02-14-b; 2-03-78-c; 2-04-211-a; 2-04-227-b; 2-04-227-f; 2-05-67-a; 2-05-67-b; 2-05-152-k; 2-05-152-n; 2-05-153-a; 2-05-153-d; 2-05-163-d; 2-05-167-a; 2-05-167-b; 2-05-167-c; 2-05-167-d; 2-05-169-m	BRAK WSK: 1-01-75-b; 1-02-14-b; 2-04-211-a; 2-05-67-a; 2-05-152-k; 2-05-152-n; 2-05-169-m; CW, POPR: 2-05-153-a; CP: 2-05-167-c; TW: 1-01-84-l; 2-03-78-c; 2-04-227-b; 2-04-227-f; 2-05-153-d; 2-05-167-b; TP: 2-05-163-d; 2-05-167-a; 2-05-167-d; IIIB, AGROT, ODN-ZŁOŻ: 2-05-67-b	Pozostawianie nadbrzeżnych zadrzewień i zakrzewień	0	0	0
Żuraw <i>Grus grus</i>	OC	2-05-154-a	TP: 2-05-154-a	Wykonywanie zabiegów poza okresem lęgowym	0	0	0

Objaśnienie skrótów: OŚ — ochrona ścisła OC — ochrona częściowa Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania: + (plus) → wpływ dodatni; 0 (zero) → wpływ obojętny; - (minus) → wpływ ujemny; brak → gdy brak danej czynności w Planie

* Zabiegi projektowane są tylko w wydzieleniach leśnych, dla wydzieliń nieleśnych nie planuje się żadnych zabiegów

STREFY OCHRONY NA TERENIE NADLEŚNICTWA BABIMOST

Na terenie Nadleśnictwa Babimost wyznaczono 1 strefę dla gatunków wymagających ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego ich przebywania.

Tabela 17. Zestawienie stref ochronnych na terenie Nadleśnictwa Babimost

Lp.	Gatunek	Leśnictwo	Strefa ochrony		Decyzja
			Ścisła	Okresowa	
1	2	3	4	5	6
1.	Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	Kolesin	8,22	34,21	Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 czerwca 2015 roku [WPN-1.6442.32.2015.JK]

Cała powierzchnia ścisłej strefy ochronnej jest wyłączona z jakiegokolwiek formy użytkowania. Prace gospodarcze na obszarze strefy okresowej są wykonywane w terminach regulowanych przez decyzje powołujące strefy ochrony. Wszystkie zabiegi gospodarcze, w tym usuwanie złomów i wywrotów z terenów położonych przy drogach wymagają uzyskania pozwolenia od RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim.

Oddziaływanie PUL na przyrodę i stan zachowania ekosystemów stanowiących cel ochrony na terenie ww. stref ochronnych oceniono jako neutralne.

ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ

Drzewostany w sąsiedztwie wód spełniają ważną rolę retencyjną, dlatego też należy bardzo wnikliwie rozpatrywać ewentualność wystąpienia ubocznych skutków działalności prowadzącej do zmiany stosunków wodnych (odwodnienia) w przypadku eksploatacji torfu, wykonywania głębokich wykopów oraz stosowania chemicznych środków ochrony lasu.

Przed wszystkim należy zdać sobie sprawę, iż warunkami skutecznej ochrony wód i ekosystemów zdeterminowanych przez wodę na terenie Nadleśnictwa Babimost jest realizacja ochrony zasobów wodnych — obecność wody w krajobrazie jest niezbędnym warunkiem funkcjonowania ekosystemów wodno-błotnych, cieków i zbiorników wodnych. Osuszenie oznacza ich nieuchronną degradację.

Wśród metod proponowanych w projektowanym PUL, odnotowano m.in. następujące działania:

- zachowanie wszystkich istniejących, antropogenicznych struktur zatrzymujących wodę, tj. zastawek, podpiętrzeń, młynówek, zbiorników małej retencji;
- realizacja działań zabezpieczających właściwe stosunki wodne mokradł;
- zachowanie i podwyższanie udziału lasów w krajobrazie;
- ochronę czystości wód — przedsięwzięcia te wchodzi bardziej w zakres ochrony środowiska niż ochrony przyrody, muszą one być podejmowane w całej zlewni i wymagają współpracy wszystkich zainteresowanych jednostek administracji państwowej i samorządowej.

Realizacja zapisów projektowanego PUL oddziałuje pozytywnie na wodę i ekosystemy wodne. Zabezpiecza je nie tylko przed niekorzystną degradacją stosunków wodnych, lecz również poprzez pielęgnację lasów wodochronnych, zapewnia swoistą ciągłość w ochronie ekosystemów wodno-błotnych, cieków i zbiorników wodnych.

Zabiegi gospodarcze w projektowanym PUL nie wpłyną niekorzystnie na zlokalizowane w zasięgu Nadleśnictwa Babimost źródła, ujęcia wody oraz Główne Zbiorniki Wód Podziemnych: nr 144 „Dolina Kopalna Wielkopolska” i nr 150 „Pradolina Warszawa Berlin (Koło – Odra)”.

W oparciu o ww. proponowane zasady oraz spełnione warunki ochrony wód, rozpatrywane skutki realizacji PUL będą miały charakter pozytywny.

ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE

Działania zapisane w projektowanym Planie będą wpływać pozytywnie na powietrze. Realizowanie gospodarki leśnej, poprzez sadzenie konkretnych gatunków drzew oraz sukcesywne zwiększanie się masy drzewnej, będzie powodowało wzrost pochłaniania atmosferycznego dwutlenku węgla CO₂ i jego sekwestracji, czyli trwałego wiązania m.in. w biomasie i glebie. W końcowej ocenie skutki realizacji zadań wynikających z PUL w odniesieniu do powietrza będą miały charakter pozytywny.

ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Rozpatrując wpływ projektowanego Planu w ujęciu krótkoterminowym zauważa się negatywny wpływ na powierzchnię ziemi, w szczególności na pokrywą gleby. Związane jest to z pracami wykonywanymi przy pozyskiwaniu drewna oraz przygotowaniem powierzchni do odnowienia. W celu zmniejszenia rozmiaru szkód w środowisku przyrodniczym w przedmiotowym PUL zamieszczono wskazania obejmujące m.in. stosowanie technologii przyjaznych dla wszystkich składników ekosystemu leśnego.

W odniesieniu do pokrywy glebowej można osiągnąć to poprzez:

- umiejętne zaprojektowanie i wykorzystywanie szlaków zrywkowych;
- unikanie i ograniczanie zniszczeń runa i ściółki leśnej m.in. poprzez wykonywanie zrywki w okresie zimowym przy pokrywie śnieżnej lub przy użyciu odpowiednich urządzeń zabezpieczających;
- zwracanie szczególnej uwagi na kontrolowane obalanie drzew w pobliżu stanowisk występowania gatunków chronionych, rzadkich i cennych podczas realizacji użytkowania przedrębne;
- porządkowanie powierzchni pozrębowych przy użyciu rozdrabniaczy mechanicznych;
- stosowanie przy pracach leśnych (pozyskanie i wywóz drewna, hodowla i ochrona lasu, szkółkarstwo) maszyn i urządzeń napędzanych przez silniki spalinowe z katalizatorami;
- unikanie głębokiej orki.

Przy zastosowaniu odpowiednich technik pozyskania i transportu drewna, w perspektywie długoterminowej, realizacja zapisów PUL będzie miała pozytywny wpływ na utrzymanie pokrywy roślinnej, co z kolei sprzyjać będzie zachowaniu naturalnej pokrywy glebowej, zabezpieczając ją przed erozją.

ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

Zapisy projektowanego PUL stwarzają możliwość korzystnego wpływu na krajobraz poprzez kształtowanie strefy przejściowej między lasem a terenem otwartym — tzw. ekotonu. W projekcie przedmiotowego PUL (Program Ochrony Przyrody) znalazły się zapisy dotyczące zasad kształtowania i utrzymywania już istniejących stref ekotonowych. W przypadku już istniejących zewnętrznych stref ekotonowych, w projekcie PUL zapisano, by ich utrzymanie miało charakter ciągły, a sposób gospodarowania zgodny był z ogólnie przyjętymi zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. W przypadku drzewostanów złożonych z gatunków liściastych, występujących na obrzeżu lub wewnątrz większych kompleksów złożonych z gatunków iglastych, na szerokości około 30 m wskazano, aby zrezygnować z ich odnawiania przy pomocy zrębów zupełnych.

Zabiegi zapisane w projekcie Planu mające istotny wpływ na kształtowanie krajobrazu to również użytkowanie lasu i odnawianie. Działalność rębna powoduje przeobrażenia, które krótkotrwale

mogą oddziaływać negatywnie. Bardzo ważny jest zatem dobór odpowiednich technik gospodarowania w drzewostanie. Najlepsze wydają się być rębnie stopniowe, gdyż jedynie ten sposób gospodarowania umożliwia zachowanie trwałości i niezmienności postaci lasu w krajobrazie, jednak stosowanie wyłącznie tej rębni w drzewostanach Nadleśnictwa Babimost jest niemożliwe ze względu na charakter lasów. Należy w tym miejscu podkreślić, że powierzchnie, na których planowane są cięcia zupełne podlegać będą odnowieniu, tym samym w ujęciu długoterminowym ich wpływ na utrzymanie obecnego krajobrazu nie będzie miał charakteru negatywnego.

W zakresie ochrony krajobrazu wskazane jest również dążenie do zachowania i ochrony przed zmianami przyrodniczego krajobrazu ukształtowanego w procesie historycznym m.in. wraz z tradycyjnymi formami zabudowy i zagospodarowania. Założenia i wytyczne projektowanego Planu spełniają powyższe warunki.

W oparciu o ww. proponowane zasady oraz spełnione warunki ochrony krajobrazu, rozpatrywane skutki realizacji PUL będą miały charakter neutralny.

ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT

Realizacja zadań zawartych w PUL nie powoduje zmian klimatu. Zabiegi przeprowadzane w lasach potencjalnie mogą wpływać jedynie na krótkoterminową zmianę mikroklimatu lokalnego.

Natomiast w kontekście długoterminowym, prowadzona gospodarka leśna poprzez tworzenie gospodarstw węglowych, wzrostu zasobów leśnych czy zalesienia powoduje korzystny wpływ na klimat.

Oddziaływanie PUL na klimat można określić jako istotne i wpływające pozytywnie, stąd w końcowej ocenie skutki realizacji zadań wynikających z PUL w odniesieniu do klimatu będą miały charakter pozytywny.

ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

PUL wyznacza ramy do prowadzenia gospodarki na zasadach zachowania i powiększania zasobów drzewnych oraz trwałości lasu. Zapisane są w nim etaty użytkowania wyliczone na podstawie algorytmów matematycznych. Etaty użytkowania są wielkościami, które pozwalają wnioskować, czy zasoby drzewne nie zostaną zmniejszone oraz czy będą zachowane wszelkie możliwe funkcje lasów.

Zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu, pożądany stan zasobów drzewnych odzwierciedla obliczony etat według pożądanego kierunku rozwoju i stanu zasobów drzewnych, którego realizacja zapewnia utrzymanie przeciętnego wieku drzewostanów na obecnym poziomie.

Na terenie Nadleśnictwa Babimost ilość drewna do pozyskania w wyniku użytkowania rębego została dostosowana optymalnie do potrzeb hodowlanych i stanu sanitarnego lasu. Etat użytkowania rębego uwzględnia potrzeby hodowlane oraz regulację czasowo-przestrzenną w ostępach. Proponowany powierzchniowy etat użytków rębnych wynosi: dla cięć — 1 985,87¹ ha oraz dla powierzchni przewidzianej do odnowienia — 1 462,84 ha. Miąższość (brutto) grubizny użytków rębnych wynosi 541 620 m³. Proponowany etat użytkowania przedrębego uwzględnia przewidywane potrzeby pielęgnacyjne drzewostanów Nadleśnictwa Babimost. Proponowany powierzchniowy etat użytków przedrębnych wynosi 10 003,55 ha. Miąższość (brutto) grubizny

---

¹ Powierzchnia etatu użytkowania rębego w Nadleśnictwie Babimost wraz z powierzchnią nie zaliczoną na poczet etatu miąższościowego

użytków przedrębnych wynosi 510 344 m³. Łączny powierzchniowy etat użytków głównych w Nadleśnictwie Babimost wynosi 11 989,42 ha (powierzchnia manipulacyjna cięć) oraz 1 462,84 ha (powierzchnia do odnowienia).

Miąższość grubizny (brutto) przewidzianej do pozyskania w bieżącym 10-leciu wynosi 1 051 964 m³, stanowiąc około 72,47% przyjętego w tym okresie przyrostu użytecznego i około 95,15% spodziewanego tabelarycznego przyrostu bieżącego.

Na koniec okresu gospodarczego (tj. na 31.12.2027 r.), przy pełnej realizacji zadań gospodarczych, należy się spodziewać wzrostu miąższości Nadleśnictwa do poziomu 4 293 401 m³ brutto. Powierzchnia leśna w Nadleśnictwie, ze względu na planowane zalesienia gruntów nieleśnych wzrośnie o 57,38 ha.

Mając na uwadze powyższe oceniono, iż planowane działanie w aspekcie długoterminowym gwarantować będzie zachowanie ciągłości trwania lasów Nadleśnictwa Babimost. Skutki realizacji zapisów PUL w odniesieniu do zasobów naturalnych będą więc pozytywne.

ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA KULTURY MATERIALNEJ

Na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Babimost zlokalizowany jest jeden zabytek nieruchomy: park pałacowy w Nowej Wsi Zamek (nr rej.: A9 z 1948-07-20).

Park pałacowy (nr rej.: A9 z 1948-07-20) tworzy zespół pałacowo-parkowy w Nowej Wsi Zamek (powiat nowotomyski, gmina Zbąszyń). Położony jest bezpośrednio nad brzegiem jeziora Zbąszyńskiego, w odległości ok. 6 km od Zbąszynia.

W skład zespołu pałacowo-parkowego wchodzi pałac (nr rej.: 104/Wlkp/A z 2002-08-28) pochodzący z 2 poł. XIX w., cmentarz rodowy w parku (nr rej.: A9 z 1948-07-20), kaplica (104/Wlkp/A z 2002-08-28) z przełomu XIX/XX w. oraz park (A9 z 1948-07-20) z 2 poł. XX w.

Park został założony w połowie XIX w. wraz z budową znajdującego się w tym miejscu pałacu. Powierzchnia założenia wynosiła ok. 14 ha i na jego terenie znajduje się pałac, kaplica, zabudowania folwarczne oraz stajnia koni wyjazdowych. W 1907 r. został przekształcony wraz z przebudową pałacu.

Grunty w zarządzie Nadleśnictwa Babimost, zlokalizowane w granicach omawianego, zabytkowego parku, obejmują łącznie powierzchnię 8,16 ha. Znajdują się one całkowicie w wydzieleniu 167c, w Leśnictwie Dąbrówka.

W oparciu o dane z Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP), na gruntach Nadleśnictwa Babimost zlokalizowanych jest 80 znane stanowisk archeologicznych.

Na terenie Nadleśnictwa Babimost występuje szereg drobnych zabytków kultury i techniki nie wpisanych do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, stanowiących jednak cenne świadectwo historii omawianego terenu.

Mając na uwadze zarówno już poznane, jak i przyszłe znaleziska na terenie Nadleśnictwa, w przedmiotowym projekcie PUL zawarto zalecenia, pomagające zapewnić właściwą ochronę stanowiskom archeologicznym. Ponadto, zgodnie z zapisami PUL nie planuje użytkowania czy usuwania tych obiektów. W przypadku znalezienia na powierzchni ziemi przedmiotów historycznych (np. fragmentów ceramiki, kości), proponuje się, aby znalezisko zgłosić do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Zielonej Górze.

W stosunku do pozostałych obiektów kultury materialnej, zlokalizowanych na gruntach Nadleśnictwa, realizacja zapisów PUL nie będzie stanowić bezpośredniego zagrożenia dla ich zachowania na omawianym terenie w przyszłości. W przedmiotowym projekcie PUL zawarto

zapisy o zachowaniu szczególnej ostrożności podczas prowadzenia prac z zakresu gospodarki leśnej w drzewostanach sąsiadujących z przedmiotowymi obiektami.

Realizacja zapisów PUL nie wpływa bezpośrednio lub pośrednio na zabytki i dobra kultury zlokalizowane w sąsiedztwie drzewostanów objętych opracowaniem. Ponadto, zapisy PUL nie odnoszą się zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio do zabytków architektury ustanowionych w znacznej odległości od terenu objętego opracowaniem PUL. Czynności wynikające z założeń PUL nie obejmują także działań w zabytkowych parkach. Mając na uwadze powyższe przesłanki, skutki realizacji zaplanowanych wskazań gospodarczych na zabytki i dobra kultury materialnej będą miały charakter neutralny.

ZESTAWIENIE ZBIORCZE WPŁYWU PROJEKTU PUL NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Tabela 18. Przewidywane oddziaływanie projektu Planu Urządzenia Lasu na środowisko

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na elementy środowiska					Łączna ocena planowanych czynności i zadań gospodarczych
		Zalesienia	Odnowienia	Pielegnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe, stopniowe i przebudowa	Rębnie zupełne	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Różnorodność biologiczna	+3	+3	+3	+3	0	+3
2.	Ludzie	0	0	+1	0	0	+1
3.	Zwierzęta	+3	+2	0	-1	-1	0
4.	Rośliny	0	0	0	0	0	0
5.	Woda	+3	+1	0	0	0	+3
6.	Powietrze	+3	+3	0	-1	-2	+1
7.	Powierzchnia ziemi	+3	+1	-1	-1	-1	+3
8.	Krajobraz	+3	+1	0	0	-1	+3
9.	Klimat	+3	0	0	0	0	+3
10.	Zasoby naturalne	+3	+3	+2	-1	-1	+3
11.	Zabytki i dobra materialne	0	0	0	0	0	0

Objaśnienie skrótów: +3 → pozytywny wpływ długookresowy, +2 → pozytywny wpływ średniookresowy, +1 → pozytywny wpływ krótkookresowy, 0 → brak wpływu, -1 → negatywny wpływ krótkookresowy, -2 → negatywny wpływ średniookresowy, -3 → negatywny wpływ długookresowy

5. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PUL NA ISTNIEJĄCE FORMY OCHRONY PRZYRODY

ODDZIAŁYWANIE PUL NA REZERWATY PRZYRODY

5.1.1. „Uroczysko Grodziszcze”

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i historycznych wielogatunkowego lasu liściastego o charakterze naturalnym wraz ze średniowiecznym grodziskiem.

Wydzielenia, na terenie których zlokalizowany jest rezerwat, w przedmiotowym PUL opisane są szczegółowo z podkreśleniem pełnionych przez nie funkcji ochronnych. Na terenie rezerwatu nie planuje się żadnych zabiegów gospodarczych.

Zadania ochronne w rezerwacie „Uroczysko Grodziszcze” wynikać będą z Planu Ochrony, ustanowionego zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Uroczysko Grodziszcze” [Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 04.07.2016 r. poz. 1406].

Wpływ realizacji zapisów PUL na cele ochrony oraz ogólną przyrodę rezerwatu oceniono jako neutralne.

5.1.2. „Kręcki łąg”

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnych zespołów łągu olszowo–jesionowego i olsu porzeczkowego z drzewami pomnikowymi, stanowisk chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz bogatej awifauny.

Wydzielenia, na terenie których zlokalizowany jest rezerwat, w przedmiotowym PUL opisane są szczegółowo z podkreśleniem pełnionych przez nie funkcji ochronnych. Na terenie rezerwatu nie planuje się żadnych zabiegów gospodarczych.

Zadania ochronne w rezerwacie „Kręcki łąg” wynikać będą z Planu Ochrony, ustanowionego zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 19 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kręcki łąg” [Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 22.08.2016 r., poz. 1704].

Wpływ realizacji zapisów PUL na cele ochrony oraz ogólną przyrodę rezerwatu oceniono jako neutralne.

5.1.3. „Laski”

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie lasu z udziałem drzewostanów starszych klas wieku o charakterze naturalnym.

Wydzielenia, na terenie których zlokalizowany jest rezerwat, w przedmiotowym PUL opisane są szczegółowo z podkreśleniem pełnionych przez nie funkcji ochronnych. Na terenie rezerwatu nie planuje się żadnych zabiegów gospodarczych.

Rezerwat przyrody „Laski” posiada zadania ochronne ustanowione zarządzeniem Nr 21/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 października 2014 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Laski”. Zadania ochronne zostały ustanowione na okres 5 lat, tj. do 2019 r.

Wpływ realizacji zapisów PUL na cele ochrony oraz ogólną przyrodę rezerwatu oceniono jako neutralne.

ODDZIAŁYWANIE PUL NA OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

5.1.4. OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”

Celem ochrony w obszarze jest zachowanie obszarów o cechach środowiska zbliżonych do naturalnego, zbiorników wodnych oraz zapewnienie społeczeństwu warunków do wypoczynku, turystyki i regeneracji sił. Do ciekawszych obiektów przyrodniczych na terenie omawianego Obszaru należą użytki ekologiczne: „Bagno Małe Liny” oraz „Mieśniki”. Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Babimost, położonych w zasięgu OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska” wynosi 1 001,53 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa — 3 575,66 ha).

W celu ochrony zróżnicowanych ekosystemów na terenie OChK, w zakresie ochrony ekosystemów, akt powołujący zaleca m.in.: utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych, wspieranie procesów sukcesji naturalnej oraz inicjowanie i utrwalanie naturalnego odnowienia o składzie i strukturze odpowiadającej siedlisku, pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, przestojów, drzew dziuplastych aż do ich naturalnego rozkładu, zachowanie i utrzymanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących i śródpolnych cieków, mokradł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych, stopniowe usuwanie gatunków obcego pochodzenia oraz ochronę stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenach leśnych wchodzących w skład OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska” do realizacji na najbliższe 10-lecie obowiązywania PUL nie planuje się działań gospodarczych mogących znacząco zakłócić obecny stan ekosystemów obszaru.

Projektowane odnowienia umożliwiają już na pierwszym etapie wzrostu drzewostanu kontrolę właściwego, docelowego na danym siedlisku składu drzewostanu. Przyjęte w PUL docelowe składy gatunkowe są zgodne z zapisami protokołu KZP, będącymi efektem szczegółowych analiz i uzgodnień, z uwzględnieniem lokalnych warunków geologicznych i przyrodniczych.

Cięcia pielęgnacyjne planowane w młodszych drzewostanach (CW, CP, CP-P) obejmują m.in.: usuwanie zbędnych domieszek, które zagłuszają drzewka należące do gatunków głównych lub pożądaných domieszkowych, usuwanie drzewek wadliwych, chorych, obumierających, obumarłych. Cięcia w późniejszych fazach rozwojowych drzewostanu (TW, TP) umożliwiają eliminację z siedliska gatunków niepożądanych oraz gatunków geograficznie obcych, sprzyjają również kształtowaniu właściwej struktury drzewostanu.

Planowane rębnie zupełne i złożone, uzasadnione są odpowiednim wiekiem rębności drzewostanu, a przyjęty etat jest zgodny z zapisami Instrukcji Urządzenia Lasu.

Tabela 19. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”

Planowane zabiegi gospodarcze — razem [ha]***													
Odnowienia	Czyszczenia			Trzebieże		AGROT	DRZEW	PIEL	PODSZ	PRZEST****	Rębnie zupełne*	Rębnie złożone**	Brak zabiegów
	CW	CP	CP-P	TW	TP								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
120,32	47,11	73,40	5,22	142,10	464,31	116,77	2	34,24	-	1	84,41	7,91	91,45

*przy rębniach zupełnych, w wydz. na danej pow. zaplanowano pozyskanie 95% zapasu

**w przypadku rębni złożonych, w wydz. na danej pow. zaplanowano pozyskanie od 30% do maksymalnie 95% (w pojedynczych wypadkach dot. rębni złożonych uprzętających)

*** zabiegi gospodarcze projektowane są tylko w wydzieleniach leśnych, powierzchnia wydzieleni nieleśnych nie wchodzi w skład ww. zestawienia

****w przypadku zabiegu usunięcia przestojów podana liczba określa liczbę wydzieleni dla których zaplanowano zabieg

Rozpatrując zmiany struktury wiekowej drzewostanów w zasięgu OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obrzy i Rynna Zbąszyńska” zauważyć można wzrost udziału drzewostanów starszych klas wieku. Największy udział powierzchniowy pod koniec obowiązywania projektowanego Planu wykazywać będą drzewostany w IV b podklasie wieku. Wzrośnie również udział starszych klas wieku.

Wykres 5. Porównanie udziału procentowego powierzchni drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL wg klas wieku na terenie OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obrzy i Rynna Zbąszyńska”

Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania nie wpłyną znacząco negatywnie na cele ochrony OChK. Realizacja zapisów PUL przyczyniać się będzie do zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu oraz zachowania ciągłości trwania lasów na terenie OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obrzy i Rynna Zbąszyńska” w przyszłości.

5.1.5. OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie”

Celem ochrony w obszarze jest zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk rynien terenowych Obrzy i Obrzy. W zasięgu Obszaru znajdują się: rezerваты przyrody: „Kręcki Łęg” i „Uroczysko Grodziszczce”. Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Babimost, położonych w zasięgu OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie” wynosi 2 589,42 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa — 6 521,67 ha).

W celu ochrony zróżnicowanych ekosystemów na terenie OChK, w zakresie ochrony ekosystemów, akt powołujący zaleca m.in.: utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych, wspieranie procesów sukcesji naturalnej oraz inicjowanie i utrwalanie naturalnego odnowienia o składzie i strukturze odpowiadającej siedlisku, pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, przestojów, drzew dziuplastych aż do ich naturalnego rozkładu, zachowanie i utrzymanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących i śródpolnych cieków, mokradel, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych, stopniowe usuwanie gatunków obcego pochodzenia oraz ochronę stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenach leśnych wchodzących w skład OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie” do realizacji na najbliższe 10-lecie obowiązywania PUL nie planuje się działań gospodarczych mogących znacząco zakłócić obecny stan ekosystemów obszaru.

Projektowane odnowienia umożliwiają już na pierwszym etapie wzrostu drzewostanu kontrolę właściwego, docelowego na danym siedlisku składu drzewostanu. Przyjęte w PUL docelowe skład gatunkowe są zgodne z zapisami protokołu KZP, będącymi efektem szczegółowych analiz i uzgodnień, z uwzględnieniem lokalnych warunków geologicznych i przyrodniczych.

Cięcia pielęgnacyjne planowane w młodszych drzewostanach (CW, CP, CP-P) obejmują m.in.: usuwanie zbędnych domieszek, które zagłuszają drzewka należące do gatunków głównych lub pożądaných domieszkowych, usuwanie drzewek wadliwych, chorych, obumierających, obumarłych. Cięcia w późniejszych fazach rozwojowych drzewostanu (TW, TP) umożliwiają eliminację z siedliska gatunków niepożądanych oraz gatunków geograficznie obcych, sprzyjają również kształtowaniu właściwej struktury drzewostanu.

Planowane rębnie zupełne i złożone, uzasadnione są odpowiednim wiekiem rębności drzewostanu, a przyjęty etat jest zgodny z zapisami Instrukcji Urządzenia Lasu.

Tabela 20. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie”

Planowane zabiegi gospodarcze — razem [ha]**													
Odnowienia	Czyszczenia			Trzebieże		AGROT	DRZEW	PIEL	PODSZ	PRZEST****	Rębnie zupełne*	Rębnie złożone**	Brak zabiegów
	CW	CP	CP-P	TW	TP								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
512,52	86,98	155,24	38,50	195,97	1 257,44	485,45	3	49,90	-	-	295,92	124,36	362,88

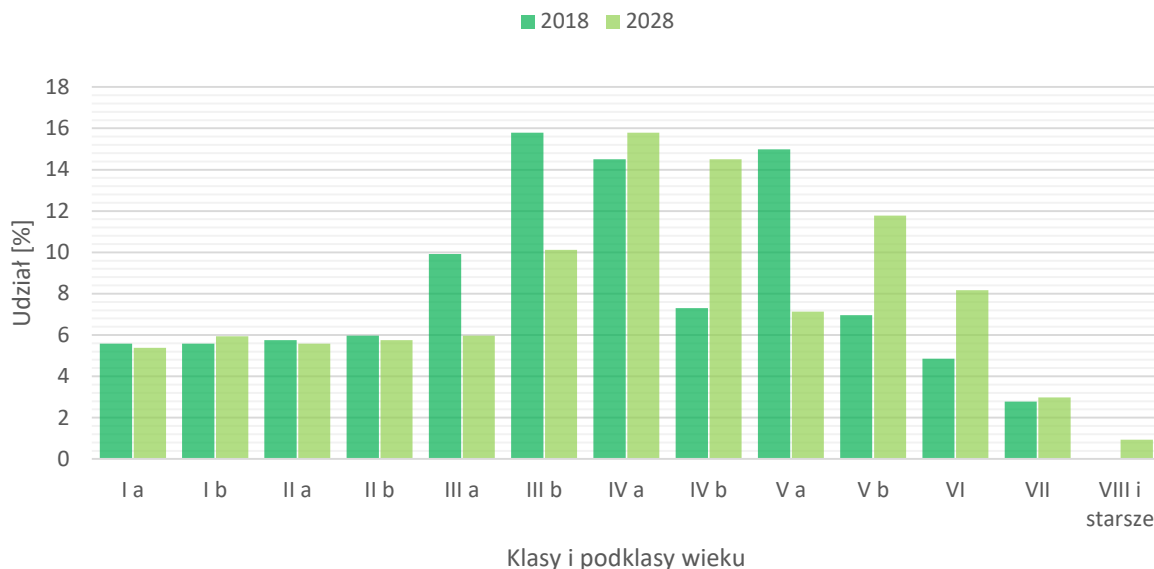
*przy rębniach zupełnych, w wydz. na danej pow. zaplanowano pozyskanie 95% zapasu

**w przypadku rębni złożonych, w wydz. na danej pow. zaplanowano pozyskanie od 30% do maksymalnie 95% (w pojedynczych wypadkach dot. rębni złożonych uprzętających)

*** zabiegi gospodarcze projektowane są tylko w wydzieleniach leśnych, powierzchnia wydzieleni nieleśnych nie wchodzi w skład ww. zestawienia

****w przypadku zabiegu usunięcia przestojów podana liczba określa liczbę wydzieleni dla których zaplanowano zabieg

Rozpatrując zmiany struktury wiekowej drzewostanów w zasięgu OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie”, zauważyć można wzrost udziału drzewostanów starszych klas wieku. Największy udział powierzchniowy pod koniec obowiązywania projektowanego Planu wykazywać będą drzewostany w IVa oraz IIa klasie wieku.

Wykres 6. Porównanie udziału procentowego powierzchni drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL wg klas wieku na terenie OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie”

Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania nie wpłyną znacząco negatywnie na cele ochrony OChK. Realizacja zapisów PUL przyczynić się będzie do zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu oraz zachowania ciągłości trwania lasów na terenie OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie” w przyszłości.

ODDZIAŁYWANIE PUL NA OBSZARY NATURA 2000

Na terenie Nadleśnictwa Babimost zlokalizowane są cztery obszary wyróżnionych w ramach europejskiej sieci Natura 2000: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO): PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”; specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO): PLH080001 „Dolina Leniwej Obry”, PLH080002 „Rynna Jezior Obrzańskich” oraz PLH080063 „Bory Babimojskie”.

Dla wszystkich obszarów Natura 2000 w granicach Nadleśnictwa Babimost istnieją zatwierdzone plany zadań ochronnych.

W przedmiotowych dokumentach zawarto wykaz istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 oraz działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

5.1.6. OSO PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”

Obszar stanowi ważną ostoję w szczególności dla ochrony lęgowej i przelotnej populacji 13 gatunków ptaków, w tym 6 gatunków ujętych w załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, spełniających kryteria uznania ich za przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”.

Obszar objęto ochroną w 2007 roku zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 05.09.2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie OSO Natura 2000. Nadzór nad obszarem stanowi RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim oraz RDOŚ w Poznaniu.

Przewidywane oddziaływanie PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000

Na gruntach Nadleśnictwa Babimost nie stwierdzono występowania żadnego z 13 gatunków aktualnie uznawanych za przedmiot ochrony w obszarze (wg SDF 2017-02).

W przypadku stwierdzenia przedmiotów ochrony należy postępować zgodnie z obowiązującym PZO.

Przewidywane oddziaływanie PUL na ekosystemy leśne w obszarze Natura 2000

Na terenach leśnych wchodzących w skład Obszaru Natura 2000 PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry” do realizacji na najbliższe 10-lecie obowiązywania PUL nie planuje się działań gospodarczych mogących wpłynąć negatywnie na potencjalnie występujące gatunki wymienione w Zał. II Dyrektywy 92I43IEWG występujące na terenie OSO „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017).

Tabela 21. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”

Planowane zabiegi gospodarcze — razem [ha]**													
Odnowienia	Czyszczenia			Trzebieże		AGROT	DRZEW	PIEL	PODSZ	PRZEST****	Rębnie zupełne*	Rębnie złożone**	Brak zabiegów
	CW	CP	CP-P	TW	TP								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
56,25	20,83	31,01	2,38	64,70	212,73	56,25	-	18,78	-	-	50,00	6,25	77,63

*przy rębniach zupełnych, w wydz. na danej pow. zaplanowano pozyskanie 95% zapasu

**w przypadku rębni złożonych, w wydz. na danej pow. zaplanowano pozyskanie od 30% do maksymalnie 95% (w pojedynczych wypadkach dot. rębni złożonych uprzętających)

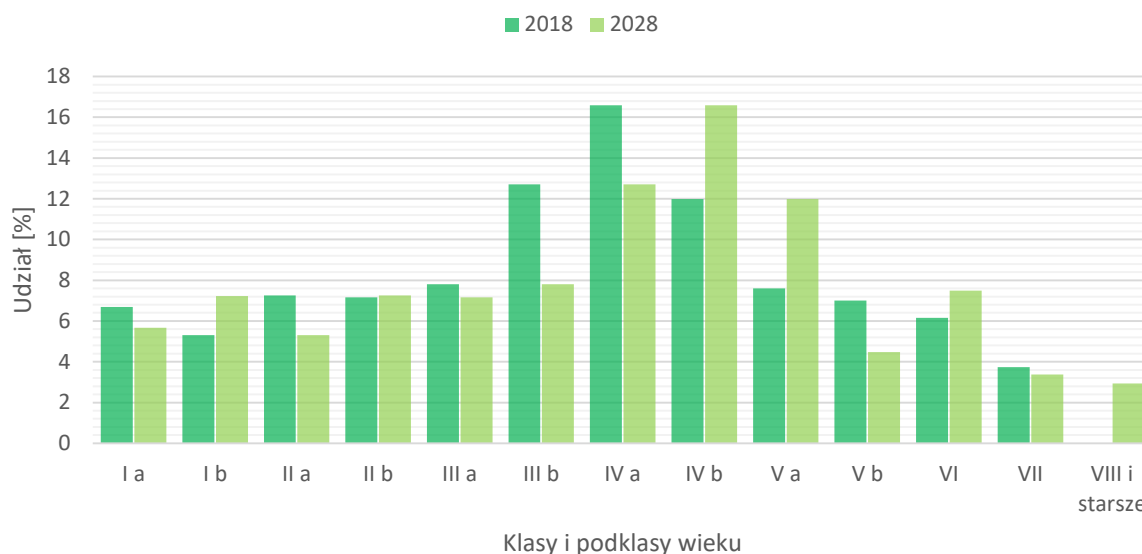
*** zabiegi gospodarcze projektowane są tylko w wydzieleniach leśnych, powierzchnia wydzieleni nieleśnych nie wchodzi w skład ww. zestawienia

****w przypadku zabiegu usunięcia przestojów podana liczba określa liczbę wydzieleni dla których zaplanowano zabieg

Zasoby martwego drewna, a zwłaszcza drzew dziuplastych oraz drzew zamierających i martwych w zasięgu obszaru Natura 2000 na koniec okresu gospodarczego ulegną zwiększeniu ze względu na dużą powierzchnię drzewostanów, dla których nie zaplanowano zabiegów gospodarczych (77,63 ha). Zwiększenie potencjalnych miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony wpłynie korzystnie na właściwy stan ochrony przedmiotów ochrony w zasięgu obszaru.

Planowane na terenie Nadleśnictwa działania w zakresie infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjnym nie będą miały negatywnego wpływu na potencjalne przedmioty ochrony.

Rozpatrując zmiany struktury wiekowej drzewostanów, będących potencjalnym siedliskiem dla występowania gatunków ptaków w zasięgu obszaru Natura 2000 PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”, zauważyć można wzrost udziału drzewostanów starszych klas wieku. Największy udział powierzchniowy pod koniec obowiązywania projektowanego Planu wykazywać będą drzewostany w IVb oraz IVa klasie wieku.

Wykres 7. Porównanie udziału procentowego powierzchni drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL wg klas wieku na terenie Obszaru Natura 2000 PLB080004 „Dolina Środkowej Odry”

Potencjalne oddziaływanie PUL na gatunki stanowiące przedmioty ochrony obszaru OSO oceniono jako neutralne.

5.1.7. SOO PLH080001 „Dolina Leniwej Obry”

Ostoja ma charakter rozległej doliny, dookoła wolno płynącej rzeki. Krajobraz stanowi mozaikę ekstensywnie użytkowanych łąk, pastwisk oraz lasów i zarośli o zalewowym charakterze. Ukształtowanie terenu posiada bardzo duże zróżnicowanie, charakterystyczne dla krajobrazu polodowcowego.

Ostoja w szczególności stanowi ważny fragment dla ochrony jedynej w kraju populacji kaldezji dziewięciornikowatej *Caldesia parnassifolia* występującej w obszarze na stanowisku naturalnym, a także bardzo cennych siedlisk lasów łęgowych i grądowych, ziołorośli nadrzecznych oraz łąk trzęślicowych, w tym także rzadkich i zagrożonych populacji gatunków zwierząt, takich jak: czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, piskorz *Misgurnus fossilis* oraz kumak nizinny *Bombina bombina* i wydra *Lutra lutra*.

Łącznie na terenie obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty PLH080001 „Dolina Leniwej Obry”, (SDF, 2017) stwierdzono 13 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, a także 1 gatunek rośliny oraz 5 gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II ww. dyrektywy. 12 typów siedlisk przyrodniczych (spośród których na gruntach Nadleśnictwa Babimost stwierdzono 7 typów) oraz wszystkie zidentyfikowane gatunki roślin i zwierząt spełniają kryteria uznania ich za przedmioty ochrony obszaru o znaczeniu Wspólnotowym PLH080001 „Dolina Leniwej Obry”.

W zasięgu obszaru Natura 2000 „Dolina Leniwej Obry” zlokalizowane są grunty 4 Leśnictwa Nadleśnictwa Babimost: Bolewiny oraz Dąbrówka w Obrębie Dąbrówka, Laski w Obrębie Kargowa oraz Smardzewo w Obrębie Szczaniec. Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Babimost, położonych w granicach przedmiotowego SOO wynosi 650,35 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa — 3 119,85 ha).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH080001 „Dolina Leniwej Obry” został sporządzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 [Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.].

Został zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Leniwej Obry PLH080001.

Tabela 22. Tabela zbiorcza obszaru Natura 2000 wg przedmiotów ochrony oraz planowanych zabiegów gospodarczych

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony	Planowane zabiegi gospodarcze [ha]*							
			Odnowienia	Piel. d-stanów	Rodzaj rębni					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK (SOO lub OZW) — siedliska przyrodnicze według SDF										
1.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
2.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	06-15-o	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin allariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	02-144-n; 02-144-o; 03-12-a; 03-12-b; 03-74-i; 03-74-j	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	01-88-m; 03-74-d; 03-74-l; 03-74-n; 03-74-p; 03-74-s; 03-74-t; 03-75-p	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	7140 Torfo6.wiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
6.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
7.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Gallio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	01-75-c; 01-76-a; 01-76-b; 01-76-c; 01-76-f; 02-154-j; 02-154-k; 02-155-b; 02-155-c; 02-155-d; 02-155-f; 03-58-l	-	1,39	-	-	-	-	-	-
8.	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	01-88-i; 01-90-l	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
10.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	01-75-a; 01-75-b; 01-75-d; 01-75-f; 01-75-i; 01-75-j; 01-75-k; 01-76-d; 01-76-g; 01-85-a; 01-85-b; 01-85-c; 01-85-d; 01-85-f; 01-85-h; 01-86-a; 01-86-b; 01-86-c; 01-86-d; 01-86-f; 01-87-a; 01-87-b; 01-87-c; 01-87-d; 01-87-f; 01-87-g; 01-87-h; 01-87-i; 01-87-j; 01-87-k; 01-87-l; 01-88-a; 01-88-b; 01-88-c;	-	-	-	-	-	-	-	-

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony	Planowane zabiegi gospodarcze [ha]*							
			Odnowienia	Piel. d-stanów	Rodzaj rębni					
1	2	3	4	5	I	II	III	IV	V	R-M
		01-88-d; 01-88-f; 01-88-g; 01-88-p; 01-90-m; 01-111-c; 02-144-n; 02-151-d; 02-152-a; 02-152-b; 02-152-c; 02-152-d; 02-152-f; 02-152-g; 02-152-h; 02-152-i; 02-152-j; 02-154-d; 02-154-f; 02-154-h; 02-154-i; 02-155-a; 02-155-b; 02-155-d; 03-12-a; 03-12-b; 03-12-c; 03-12-d; 03-12-f; 03-12-g; 03-12-h; 03-13-a; 03-13-b; 03-13-c; 03-13-d; 06-11-h; 06-11-i; 06-11-j; 06-11-l; 06-12-a; 06-14-a; 06-15-k; 06-15-l; 06-15-m; 06-15-n; 06-15-o; 06-15-p; 06-15-r; 06-15-s; 06-15-t; 06-15-w								
11.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	01-75-d; 01-75-g; 01-75-h; 02-144-l; 02-151-d; 06-1-t; 06-8-g; 06-8-h; 06-10-a	-	0,48	-	-	-	-	-	-
12.	91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i>) i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
2. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK (SOO lub OZW) – gatunki roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków) oraz ich siedliska według SDF										
1.	1832 Kaldezia dziewięciornikowata <i>Caldesia parnassifolia</i>	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
2.	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
3.	1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
4.	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
5.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	01-75-b; 01-84-l	-	3,83	-	-	-	-	-	-
6.	1355 Wyda <i>Lutra lutra</i>	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								

* zabiegi gospodarcze projektowane są tylko w wydzieleniach leśnych, powierzchnia wydziałów nieleśnych nie wchodzi w skład ww. zestawienia

Przewidywane oddziaływanie PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000

Siedliska nieleśne, stanowiące przedmiot ochrony w obszarze, stanowią płaty z reguły niepodlegające zakresowi opracowania PUL. Niemniej, dla części z nieleśnych siedlisk przyrodniczych istnieją potencjalne zagrożenia związane z działaniami z zakresu gospodarki leśnej również w bezpośrednim sąsiedztwie płatów siedlisk.

Na gruntach Nadleśnictwa Babimost w zasięgu obszaru zinwentaryzowano następujące siedliska nieleśne:

- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*);

- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);
- 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

W projektowanym PUL, dla ww. siedlisk nieleśnych zamieszczono informację o podstawowych wymaganiach dotyczących zachowania pożądanego stanu ochrony siedlisk, wskazano potencjalne zagrożenia, jakie dla ww. siedlisk stwarzać może gospodarka leśna oraz zamieszczono propozycje minimalizacji potencjalnych zagrożeń wynikających z prowadzenia działań z zakresu gospodarki leśnej w bezpośrednim sąsiedztwie siedlisk. W przedmiotowym PUL, dla siedlisk przyrodniczych:

- **6410** - w ramach ochrony siedliska zaleca się nieregularne (średnio co kilka lat) ekstensywne koszenie. Zbiór siana powinien być przeprowadzony jesienią, po przekwitnięciu większości roślin. Wysokość koszenia nie powinna być mniejsza niż 10 cm od powierzchni gruntu.
Zapisy PZO nie precyzują szczegółowych zadań ochronnych dla siedliska 6410.
- **6430** - utrzymanie naturalnych ziołorośli nie wymaga podejmowania zabiegów ochrony czynnej. Należy jednak zwrócić uwagę na konieczność zwalczania najbardziej inwazyjnych gatunków obcych.
Zapisy PZO nie precyzują szczegółowych zadań ochronnych dla siedliska 6430.
- **6510** - ochrona siedliska przyrodniczego 6510 polega przede wszystkim na działaniach mających na celu zachowanie różnorodności florystycznej łąk poprzez ich ekstensywne użytkowanie kośno-pastwiskowe. Koszenie należy prowadzić ręcznie lub mechanicznie. Dopuszczalne jest nieregularne koszenie, jednak zabieg ten należy powtarzać nie rzadziej niż raz na trzy lata i nie częściej niż dwa razy w roku (rozpoczynając koszenie w terminie po 1 lipca). Uzyskaną biomasę należy usuwać poza teren łąki. Ponadto na terenach wyróżnionych jako siedlisko łąk użytkowanych ekstensywnie należy przestrzegać zakazu ich zalesiania. W przypadku dzierżawienia powierzchni użytkowanie musi być zgodne z zasadami ochrony siedlisk (użytkowanie ekstensywne).
Zapisy PZO nie precyzują szczegółowych zadań ochronnych dla siedliska 6510.

Realizacja zapisów projektowanego PUL będzie miała zatem korzystny wpływ na właściwy stan utrzymania i ochrony nieleśnych siedlisk przyrodniczych.

Spośród leśnych siedlisk przyrodniczych, na gruntach Nadleśnictwa Babimost, w zasięgu obszaru, zinwentaryzowano następujące:

- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*);
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*);
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe;
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

W projektowanym PUL, dla ww. siedlisk leśnych zamieszczono informację o podstawowych wymaganiach dotyczących zachowania pożądanego stanu ochrony siedlisk, wskazano potencjalne zagrożenia, jakie dla ww. siedlisk stwarzać może gospodarka leśna oraz zamieszczono propozycje minimalizacji potencjalnych zagrożeń wynikających z użytkowania drzewostanów stanowiących dane siedlisko przyrodnicze. Zamieszczono ponadto zestawienie zadań ochronnych dla każdego spośród zinwentaryzowanych na terenie Nadleśnictwa siedlisk, na podstawie zatwierdzonego Planu Zadań Ochronnych:

- **9170** - utrzymanie siedliska we właściwym stanie lub odtworzenie właściwego stanu jego ochrony wymaga przyjęcia następujących założeń: odstąpienie od rębni zupełnych; pozostawianie cennych kęp starodrzewu, z nagromadzeniem drzew starych, dziuplastych,

wraz z dolnymi warstwami fitocenozy; stosowanie rębni częściowych z wydłużonym okresem odnowienia; na etapie planowania uprawy stosowanie różnorodności składu gatunkowego (Db, Gb, Lp, Jw, Kl, Js, Wz); na etapie zakładania uprawy dopuszczalne jest tolerowanie pojawiających się spontanicznie samosiewów Gb, Os i Brz; na etapie pielęgnacji drzewostanu, w grądach wykazujących zniekształcenie zaleca się stosowanie trzebieży przekształceniowych, podczas których należy usuwać z drzewostanu gatunki niezgodne z potencjalnym zbiorowiskiem roślinnym (np. gatunki iglaste);

Zapisy PZO:

- B2: wyłączyć z użytkowania rębnej płaty siedliska przyrodniczego, zlokalizowane we wskazanym obszarze wdrażania (01-75-c-(01-75c); 01-76-c-(01-76c); 01-76-f-(01-76f));
  - B3: w drzewostanach użytkowanych rębnie, pozostawiać drzewostan w formie grup i/lub kęp zajmujących, co najmniej 5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu (wszystkie płaty siedliska 9170 zlokalizowane w obszarze, na gruntach Nadleśnictwa Babimost, z wyłączeniem płatów wskazanych w zadaniu B2).
- **9190** - utrzymanie siedliska we właściwym stanie lub odtworzenie właściwego stanu jego ochrony wymaga przyjęcia następujących założeń: odstąpienie od rębni zupełnych; pozostawianie drugiego piętra drzewostanu złożonego z dębów, które docelowo wejdzie do górnej warstwy drzewostanu; pozostawianie 5-10% starodrzewu bez zabiegów (w tym pozostawianie martwego drewna); na etapie planowania uprawy — stosować składy gatunkowe opracowane dla siedliska 9190; na etapie pielęgnacji drzewostanu, w drzewostanach mieszanych i dwupiętrowych zaleca się stosowanie trzebieży przekształceniowych;

Zapisy PZO nie precyzują szczegółowych zadań ochronnych dla siedliska 9190.

- **91E0** - utrzymanie siedliska we właściwym stanie lub odtworzenie właściwego stanu jego ochrony wymaga ograniczenia użytkowania rębnej, i w miarę możliwości — odstąpienia od stosowania rębni zupełnych. Zaleca się pozostawienie wzdłuż rzek i brzegów jezior pasa starodrzewu o szerokości 30-60 m, w którym nie będzie się prowadziło użytkowania rębnią zupełną (w tym pozostawienie martwego drewna). Na etapie pielęgnacji drzewostanu, w fazie młodnika, zaleca się usuwanie ekspansywnych krzewów. Podtyp siedliska 91E0-4 (źródłiskowe lasy olszowe na niżu) należy całkowicie wyłączyć z użytkowania rębnej. Należy mieć na uwadze, że omawiane siedlisko przyrodnicze jest bardzo wrażliwe na zmiany stosunków wodnych. Podstawę ochrony łągu stanowią zatem działania mające na celu ochronę warunków wodnych, w których funkcjonuje ten ekosystem;

Zapisy PZO:

- B6: wyłączyć z użytkowania rębnej płaty siedliska przyrodniczego, zlokalizowane we wskazanym obszarze wdrażania (Nadleśnictwo Babimost: 01-75-a-(01-75a); 01-75-b-(01-75b); 01-75-d-(01-75d); 01-75-f-(01-75f); 01-75-h-(01-75d); 01-75-j-(01-75i); 01-75-k-(01-75j); 01-75-l-(01-75k); 01-85-b-(01-85b); 01-85-f-(01-85f); 01-86-a-(01-86a); 01-86-b-(01-86b); 01-86-c-(01-86c); 01-86-d-(01-86d); 01-86-f-(01-86f); 01-87-a-(01-87a); 01-87-b-(01-87b); 01-87-c-(01-87c); 01-87-d-(01-87d); 01-87-f-(01-87f); 01-87-g-(01-87g); 01-87-l-(01-87l); 01-88-a-(01-88a); 01-88-b-(01-88b); 01-88-c-(01-88c); 01-88-d-(01-88d); 01-88-f-(01-88f); 01-88-g-(01-88g); 03-12-f-(03-12c); 03-12-g-(03-12d); 03-12-h-(03-12f); 03-12-i-(03-12h); 03-13-a-(03-13a); 03-13-b-(03-13a); 03-13-c-(03-13b); 03-13-d-(03-13c); 03-13-f-(03-13d); 06-11-h-(06-11h); 06-11-i-(06-11i); 06-11-j-(06-11j); 06-11-l-(06-11l); 06-14-a-(06-14a); 06-15-k-(06-15k); 06-15-l-(06-15l); 06-15-m-(06-15m); 06-15-n-(06-15n); 06-

- 15-o-(06-15o); 06-15-p-(06-15p); 06-15-r-(06-15r); 06-15-s-(06-15s); 06-15-t-(16-15t); 06-15-w-(06-15w));
- B7: w drzewostanach użytkowanych rębnie, pozostawiać drzewostan w formie grup i/lub kęp zajmujących, co najmniej 5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu (Wszystkie płaty siedliska 91E0 zlokalizowane w obszarze, na gruntach Nadleśnictwa Babimost, z wyłączeniem płatów wskazanych w zadaniu B6).
  - **91F0** - utrzymanie siedliska we właściwym stanie lub odtworzenie właściwego stanu jego ochrony wymaga przyjęcia następujących założeń: odstąpienie od rębni zupełnych; pozostawianie cennych kęp starodrzewu, z nagromadzeniem drzew starych, dziuplastych, wraz z dolnymi warstwami fitocenozy; stosowanie rębni częściowych z wydłużonym okresem odnowienia; na etapie planowania uprawy stosowanie różnorodności składu gatunkowego (Db, Gb, Lp, Jw, Kl, Js, Wz); niedopuszczalne odwadnianie powierzchni oraz odcięcie od wpływu zalewów.
- Zapisy PZO:
- B8: wyłączyć z użytkowania rębnego płaty siedliska przyrodniczego, zlokalizowane we wskazanym obszarze wdrażania (01-75-i-(01-75h); 06-8-g-(06-8g); 06-8-h-(06-8h));
  - B9: w drzewostanach użytkowanych rębnie, pozostawiać drzewostan w formie grup i/lub kęp zajmujących, co najmniej 5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu (wszystkie płaty siedliska 91F0 zlokalizowane w obszarze, na gruntach Nadleśnictwa Babimost, z wyłączeniem płatów wskazanych w zadaniu B8).

Propozycje składów gatunkowych dla leśnych siedlisk przyrodniczych w zasięgu obszaru Natura 2000, będących przedmiotami ochrony w zasięgu Nadleśnictwa Babimost przedstawia poniższa tabela:

Tabela 23. Propozycje składów gatunkowych dla leśnych siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000

Nazwa siedliska	Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu Struktura drzewostanu	Optimalny docelowy skład gatunkowy drzewostanu wg Matuszkiewicza - [%]	PTL	Orientacyjny skład gatunkowy drzewostanu - % budowa pionowa
1	2	3	4	5	6
Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	9170-1	LMśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-80% a2 - 50-60%	grab (a2)* 30-70 lipa (a1,2)* 10-60 dąb szyp.(a1)* 10-70 klon zw. 0-5 brzoza brod. 0-5 osika 0-5 buk (a1,2) 0-20 dąb bezszyp. 0-50	Gb-Db	lp. Dbs, Dbb 40-60, Lpd 20-30 Kl Bk i in. 10-30 llp. Gb 30-70, Lpd 10-60, Bk Klzw i in. 10-20
		LMw Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	grab (a2)* 30-70 lipa (a1,2)* 10-60 dąb szyp.(a1)* 10-70 klon zw. 5-10 brzoza brod. 0-5 osika 0-5 jawor 0-5 dąb bezszyp. 0-10 olsza cz. 5-10 jesion 0-10	Gb-Db	lp. Dbs 50-70; Gb 20-30, Lpd, Jw i in. 10-20 llp. Gb 30-70, Lpd 10-60, Jw i in. 10-20
		Lśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	grab (a2)* 30-70 lipa (a1,2)* 10-60 dąb szyp.(a1)* 10-70 klon zw. 0-10 brzoza brod. 0-5 osika 0-5 buk (a1,2) 0-5 jawor 0-5 dąb bezszyp. 0-10	Lp-Db	lp. Dbs 50-70, Lp 20-30, Klz Jw Gb i in. 10-30 llp. Gb 60-80, Lpd, Klzw Bk i in. 20-40

Nazwa siedliska	Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu Struktura drzewostanu	Optymalny docelowy skład gatunkowy drzewostanu wg Matuszkiewiczza - [%]	PTL	Orientacyjny skład gatunkowy drzewostanu - % budowa pionowa
1	2	3	4	5	6
		Lw Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	grab (a2)* 30-70 lipa (a1,2)* 10-60 dąb szyp.(a1)* 10-70 klon zw. 0-10 brzoza brod. 0-5 osika 0-5 jawor 0-5 dąb bezszyp. 0-10 olsza cz. 5-10 jesion 5-10 wiąz posp. 0-5	Gb-Db	Ip. Dbs 60-70, Gb 20-30, Lpd, Jw, Js, Wz i in. 20-30 Ilp. Gb 60-80, Lpd, Klz Wz i in. 20-40
Śródładowe kwaśne dąbrowy (<i>Calamagrostio- Quercetum</i>)	9190-2	BMśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-90%	dąb bezszyp.* 50-70 dąb szyp. 0-20 sosna 0-10 brzoza brod. 0-10 buk (a2) 0-5 osika 0-5	Db	Ip. Dbb 60-70; So 20-30 Bk Gb i in. 0-5 Brzb 0-5
		BMw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-90%	dąb szyp.* 40-70 dąb bezszyp. 0-30 brzoza omsz. 0-10 brzoza brod. 0-10 sosna 0-5	Db	Ip. Dbb Dbs 60-70; So 15-25 Brzb 0-5
Nadrzeczny łęg wierzbowy (<i>Salicetum albo- fragilis</i>)**	91E0-1	Lł (Lłw) Typowa struktura drzewostanu a1 – 60-80%	wierzb.kru.* 30-60 wierzb.biał.* 30-60 olsza cz. 0-30	Wb	Ip. Wbb 70-80 Wbk, wzs 10-20 Ol Tpb Tpcz I 0-10
Nadrzeczny łęg topolowy (<i>Populetum albae</i>)**	91E0-2	Lł (Lłw) Typowa struktura drzewostanu a1 – 90-100% a2 – 10-20%	topola cz.* 30-60 topola biał.* 30-60	Tp	Ip. Tpb Tpcz 80-90 Tpsz Wbb Wbk Wzs Wzp i In. 10-20 Ilp. Tpb Tpcz Tpsz 30-60 Wbb Wbk 30-40 Wzp 0-10
Niżowy łęg jesionowo- olszowy (<i>Fraxino-Alnetum</i>)	91E0-3	OIJ (Lłb) Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-80%	jesion* 10-60 olsza cz.* 10-60 grab (a2) 0-10 cier.zw.(a2) 5-30 lipa 0-10 klon zw. 0-10 wiąz szyp. 0-10 wiąz posp. 0-10	Js-Ol Ol-Js	Ip. Js 40-60 Ol 30-50 Wz i in. 0-10
Źródłiskowe lasy olszowe na niżu (<i>Cardamino- Alnetum glutinosaae</i> , źródłiskowe podzespoły <i>Fraxino- Alnetum</i>)	91E0-4	Ol, OIJ Typowa struktura drzewostanu a – 70-90%	olsza cz.* 80 90 jesion 0-20 brzoza omsz. 0-10	Js-Ol	Ol 70-90 Js i Brzom 10-30
łęgowe lasy dębowo- wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	91F0	Lł (Lłw) Typowa struktura drzewostanu Drzewostan dwu-, trzy piętrowy	wiąz posp.* 20-60 wiąz górski 0-10 wiąz szyp. 0-10 jesion* 20-60 dąb szyp. 5-10 cier.zw.(a2)* 20-30 grab 0-10 lipa 0-10 klon zw. 5-10 klon pol. 10-20 jabłoń 0-5 topola biał. 0-10 topola cz. 0-10 olsza cz. 5-10	Db-Wz-Js	Ip. Js 30-50, Wzs 10-30, Dbs 10-30, Wzg Wzsp Ol Lpd Klz Wz Tpb i in. 10 Ilp. Wzs 50, Gb30 Tpb, Klpd, Lpd i in. 20 IIlp. Czmsz Gb Lpd Klz Wz Klpd Jb i in.

a – warstwa drzew (drzewostan); a1 – wyższa warstwa drzew; a2 – niższa warstwa drzew; * – gatunki wyróżniające zespół roślinny

** – prawdopodobne występowanie siedliska przyrodniczego Natura 2000

Realizacja zapisów projektowanego PUL będzie miała zatem korzystny wpływ na właściwy stan utrzymania i ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych.

Mając na uwadze zalecenia ochronne zawarte w PUL, realizacja zapisów przedmiotowego dokumentu będzie miała korzystny wpływ na właściwy stan utrzymania i ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych.

Tabela 24. Macierz oddziaływania na siedliska stanowiące przedmiot ochrony w obszarze znajdujące się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost

Lp.	Nazwa siedliska	Kryteria zachowania stanu ochrony siedlisk	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na zachowanie stanu ochrony siedlisk przyrodniczych					Łączna ocena oddziaływania PUL na siedliska przyrodnicze
			Zalesienia	Odnawianie	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	0
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
		Stan ochrony typowych gatunków	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
2	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	0
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
		Stan ochrony typowych gatunków	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
3	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	0
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
		Stan ochrony typowych gatunków	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
4	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	Brak	0	Brak	Brak	+1
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	Brak	+1	Brak	Brak	
		Stan ochrony typowych gatunków	Brak	Brak	+1	Brak	Brak	
5	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion roboripetraeae</i>)	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	0
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
		Stan ochrony typowych gatunków	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
6	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	0
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
		Stan ochrony typowych gatunków	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
7	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	Brak	0	Brak	Brak	+1
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	Brak	+1	Brak	Brak	
		Stan ochrony typowych gatunków	Brak	Brak	+1	Brak	Brak	

Na terenie SOO, na gruntach Nadleśnictwa Babimost występują również gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Należą do nich:

- 1337 Bóbr europejski *Castor fiber*

Dla wydzieleń w których zinwentaryzowano przedmioty ochrony zaplanowano następujące zadania z zakresu gospodarki leśnej: 01-75-b, brak wskazań gospodarczych; 01-84-l, trzebież wczesna.

PZO jako podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony wskazuje: „Ograniczenie regulacji rzek i strumieni; przeciwdziałanie degradacji siedlisk w wyniku zanieczyszczeń wód”. Jako potencjalne zagrożenie negatywnego oddziaływania zabiegów gospodarczych podaje: „Usuwanie zadrzewień i zakrzewień wzdłuż brzegów rzek

i strumieni (w miejscach występowania gatunku)”. Dodatkowo zaleca: Pozostawianie nadbrzeżnych zadrzewień i zakrzewień”

Zaplanowany zabieg hodowlany nie wpłynie negatywnie na populację przedmiotu ochrony w granicach zasięgu Nadleśnictwa Babimost. Służy on poprawie stanu sanitarnego oraz kondycji drzewostanu. Pracownicy Nadleśnictwa Babimost dołożą wszelkich starań, aby zabezpieczyć stanowisko występowania przed możliwością uszkodzenia w trakcie prowadzenia prac pozyskaniowych. Wszelkie informacje na temat stanowiska przedmiotu ochrony, jego form ochrony oraz potencjalnych zagrożeń ze strony prowadzonej gospodarki leśnej zostaną przekazane w formie Książki ochrony i monitoringu dla właściwego leśnictwa.

Tabela 25. Macierz przewidywanego wpływu PUL na gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, stanowiące przedmiot ochrony w obszarze, występujące w granicach Nadleśnictwa Babimost

Lp.	Nazwa gatunku	Kryteria zachowania stanu ochrony gatunków	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na zachowanie stanu ochrony gatunków					Łączna ocena oddziaływania Planu Urządzenia Lasu na stan ochrony gatunków
			Zalesienia	Odnawienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Liczebność populacji	Brak	Brak	0	Brak	Brak	0
		Naturalny zasięg	Brak	Brak	0	Brak	Brak	
		Powierzchnia siedlisk	Brak	Brak	0	Brak	Brak	

W odniesieniu siedlisk przyrodniczych oraz miejsc występowania gatunków roślin i zwierząt stanowiących przedmiot ochrony w obszarze, które zinwentaryzowano w znacznej odległości od wydziełów należy mieć na uwadze, iż zasięg działań przewidzianych w PUL i ich realizacja nie mają charakteru rozległego i dalekosiężnego. Realizacja zapisów PUL nie stanowi zatem bezpośredniego zagrożenia dla utrzymania ww. siedlisk czy populacji we właściwym stanie ochrony na terenie obszaru. Stopień intensywności zaplanowanych w PUL zabiegów gospodarczych nie będzie generować znaczących, negatywnych zmian stopnia uwilgotnienia, struktury drzewostanów czy też warunków świetlnych w nich panujących. Z tego względu, wpływ realizacji zapisów PUL na pozostałe siedliska i gatunki, stanowiące przedmiot ochrony w obszarze uznano za znikomy i pomijalny.

Przewidywane oddziaływanie PUL na ekosystemy leśne w obszarze Natura 2000

Na gruntach leśnych w zasięgu obszaru, do realizacji w ciągu 10-lecia obowiązywania PUL nie planuje się działań gospodarczych mogących znacząco zakłócić obecny stan ekosystemów obszaru.

Wytyczne do planowanych na tym terenie działań oparte są o model trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ich realizacja wpływać będzie zatem potencjalnie pozytywnie na obecny stan lasów. Zgodnie z modelem trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, planując zabiegi w PUL uwzględnia się również pełnione przez lasy funkcje ekologiczne.

Na terenach objętych opracowaniem PUL przyjęty docelowy zestaw gatunków dla danego typu siedliskowego lasu stanowi kompromis pomiędzy składami optymalnymi ze środowiskowego punktu widzenia a potrzebami gospodarczymi. Przyjęte w Planach Urządzenia Lasu docelowe składy gatunkowe są zgodne z zapisami protokołu KZP, będącymi efektem szczegółowych analiz i uzgodnień, z uwzględnieniem lokalnych warunków geologicznych i przyrodniczych.

Tabela 26. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach SOO PLH080001 „Dolina Leniwej Obry”

Planowane zabiegi gospodarcze — razem [ha]**													
Odnowienia	Czyszczenia			Trzebieże		AGROT	DRZEW	PIEL	PODSZ	PRZEST****	Rębnie zupełne*	Rębnie złożone**	Brak zabiegów
	CW	CP	CP-P	TW	TP								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
38,42	14,71	29,03	8,13	35,23	202,61	37,21	-	7,29	-	-	12,74	11,28	286,94

*przy rębniach zupełnych, w wydz. na danej pow. zaplanowano pozyskanie 95% zapasu

**w przypadku rębni złożonych, w wydz. na danej pow. zaplanowano pozyskanie od 30% do maksymalnie 95% (w pojedynczych wypadkach dot. rębni złożonych uprzętających)

*** zabiegi gospodarcze projektowane są tylko w wydzieleniach leśnych, powierzchnia wydzielei nieleśnych nie wchodzi w skład ww. zestawienia

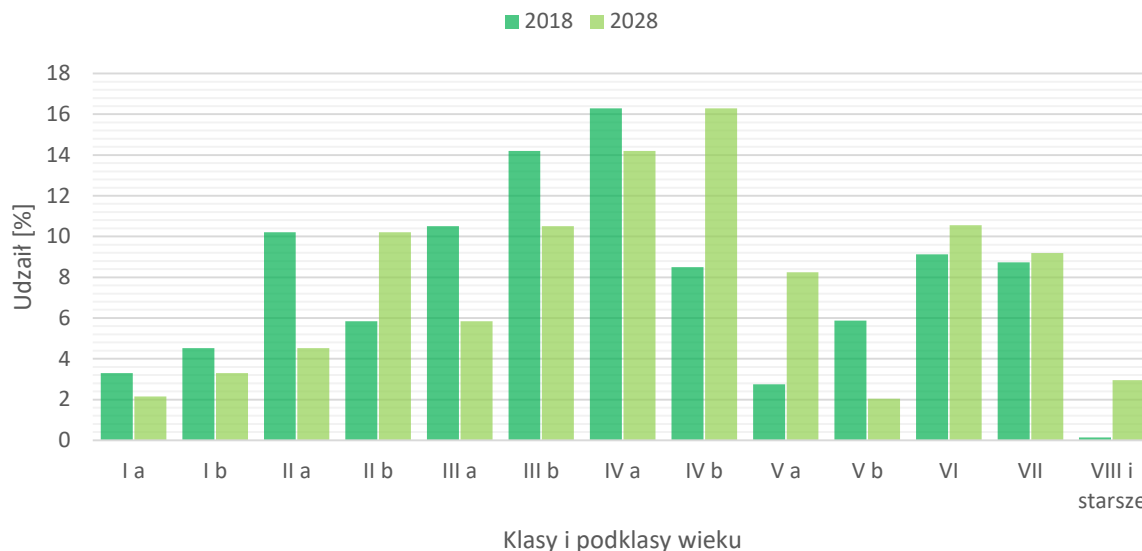
****w przypadku zabiegu usunięcia przestojów podana liczba określa liczbę wydzielei dla których zaplanowano zabieg

Celem czyszczeń jest przede wszystkim uzyskanie pożądanego, zgodnego z siedliskiem składu gatunkowego już na etapie uprawy. Działania prowadzone w ramach czyszczeń obejmują m.in.: usuwanie zbędnych domieszek, które zagłuszają drzewka należące do gatunków głównych lub pożądaných domieszkowych, usuwanie drzewek wadliwych, chorych, obumierających, obumarłych. Brak ingerencji człowieka lub zbyt późna reakcja mogą doprowadzić do zupełnego zniekształcenia przyjętego składu gatunkowego.

Trzebieże wczesne mają na celu wybór i popieranie rozwoju drzew najlepszej jakości z górnej warstwy drzewostanu (tzw. drzew dorodnych), z uwzględnieniem biogrup. W ramach realizacji zapisów PUL, cel ten uzyskuje się poprzez usuwanie z drzewostanu drzew bezpośrednio zagrażających prawidłowemu rozwojowi drzew dorodnych oraz drzew o złym stanie sanitarnym — chorych, wadliwych czy opanowanych przez szkodniki. Intensywność zabiegu na tym etapie pielęgnacji wynosi ok. 7-10% zapasu. Działania prowadzone w ramach trzebieży późnych, mają na celu utrzymanie naturalnej bioróżnorodności biologicznej w drzewostanach, intensyfikacji procesów glebowych przez zwiększenie dopływu światła do dolnych warstw drzewostanu oraz utrzymanie środowiskowej roli lasu poprzez m.in. pozostawianie w drzewostanie martwego drewna czy drzew dziuplastych. Istotnym zadaniem planowanych trzebieży, w szczególności w starszych drzewostanach jest prowadzenie szeregu cięć przygotowujących drzewostan do odnowienia naturalnego. Intensywność prowadzonych cięć uzależniona jest od rodzaju drzewostanu, nie przekracza jednak zazwyczaj 20% zapasu.

Trzebieże przekształceniowe mają za zadanie przygotować drzewostany do inicjowania odnowienia naturalnego lub wprowadzenia odnowienia sztucznego, a także wspomagają eliminację gatunków niezgodnych z warunkami siedliskowymi. Trzebieże przekształceniowe mają zastosowanie przy przebudowie częściowej drzewostanów w celu dostosowania do zgodności z typem drzewostanu (przyrodniczym typem lasu).

Planowane rębnie złożone uzasadnione są odpowiednim wiekiem rębności drzewostanu, a przyjęty etat jest zgodny z Instrukcją Urządzenia Lasu.

Wykres 8. Porównanie udziału procentowego powierzchni drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL wg klas wieku na terenie SOO „Dolina Leniwej Obry”

Rozpatrując zmiany struktury wiekowej drzewostanów w zasięgu obszaru zauważyć można wzrost udziału drzewostanów starszych klas wieku. Największy udział powierzchniowy pod koniec obowiązywania projektowanego Planu wykazywać będą drzewostany w IVb podklasy wieku.

Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania nie wpłyną znacząco negatywnie zarówno na obecny, jak i przyszły stan ekosystemów leśnych na terenie obszaru.

5.1.8. SOO PLH080002 „Rynna Jezior Obrzańskich”

Obszarem Natura 2000 „Rynna Jezior Obrzańskich” objęto rozległe obniżenie znajdujące się na granicy Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej. Teren zwany Bruzdą Zbąszyńską jest naturalną granicą oddzielającą od siebie Pojezierze Łagowskie od Pojezierza Poznańskiego.

Najważniejszym elementem krajobrazu są jeziora i rzeki, które stanowią ponad 30% terenu. Krajobraz charakteryzuje się dużym udziałem wilgotnych i zalewowych siedlisk, torfowisk oraz podmokłych łąk. Najważniejszym elementem krajobrazu jest tutaj Obra wraz z licznymi jeziorami (m.in. jezioro Zbąszyńskie), przez które przepływa. Meandrująca rzeka spowodowała wykształcenie się licznych płątów lasów łęgowych, bagien oraz szuwarów.

Ostoja stanowi ważny obszar w szczególności dla ochrony naturalnych zbiorników wodnych (3140 — Twardowodne oligo i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*, 3150 — Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*), siedlisk torfowiskowych (7140 — Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), a także leśnych siedlisk przyrodniczych w typie lasów łęgowych (91E0 — Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe) oraz stanowisk rzadkich gatunków zwierząt kumaka nizinnego *Bombina bombina* i traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*.

W zasięgu obszaru Natura 2000 „Rynna Jezior Obrzańskich” zlokalizowane są grunty 2 Leśnictwa Nadleśnictwa Babimost: Dąbrówka oraz Wąchabno. Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Babimost, położonych w granicach przedmiotowego SOO wynosi 496,13 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa — 1 463,67 ha).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH080002 „Rynna Jezior Obrzańskich” został sporządzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 [Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.].

Został zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 20 lutego 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002.

Łącznie na obszarze Natura 2000 „Rynna Jezior Obrzańskich”, stwierdzono 16 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, a także 11 gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II ww. dyrektywy. 9 typów siedlisk przyrodniczych (z czego w zasięgu Nadleśnictwa występuje 5 typów) oraz 6 gatunków dzikiej fauny, spełniają kryteria uznania ich za przedmioty ochrony obszaru Natura 2000.

Tabela 27. Tabela zbiorcza obszaru Natura 2000 wg przedmiotów ochrony oraz planowanych zabiegów gospodarczych

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony	Planowane zabiegi gospodarcze [ha]*							
			odnowienia	piel. d- stanów	rodzaj rębni					
					I	II	III	IV	V	R-M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK (SOO lub OZW) — siedliska przyrodnicze według SDF										
1.	3140 Twardowodne oligo i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
2.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	05-163-f	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	6410 Zmiennewilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
4.	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
5.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
6.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	05-106-n	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Gallio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	02-167-c	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion roboripetraeae</i>)	02-158-p; 05-67-a	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	02-160-a; 02-164-a; 05-59-m; 05-59-r; 05-67-c; 05-67-d; 05-106-a; 05-106-c; 05-106-f; 05-134-c;	-	11,34	-	-	-	-	-	-

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony	Planowane zabiegi gospodarcze [ha]*							
			odnowienia	piel. d- stanów	rodzaj rębni					
					I	II	III	IV	V	R-M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		05-149-a; 05-153-j; 05-153-k; 05-153-l; 05-153-m; 05-154-a; 05-154-b; 05-154-d; 05-154-g; 05-154-h; 05-154-i; 05-154-j; 05-154-m; 05-154-n; 05-154-o; 05-159-a; 05-159-c; 05-159-f; 05-159-h; 05-160-j; 05-163-b; 05-163-c; 05-163-i; 05-163-j; 05-164-d								
2. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK (SOO lub OZW) — gatunki roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków) oraz ich siedliska według SDF										
	1149 Kozia <i>Cobitis taenia</i>	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								
	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	05-67-a; 05-67-b; 05-153-a; 05-153-d; 05-163-d	3,87	5,93	-	-	3,87	-	-	3,87
	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	Lokalizacja nie obejmuje gruntów w zasięgu Nadleśnictwa Babimost								

* zabiegi gospodarcze projektowane są tylko w wydzieleniach leśnych, powierzchnia wydzielei nieleśnych nie wchodzi w skład ww. zestawienia

Przewidywane oddziaływanie PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000

Siedliska nieleśne, stanowiące przedmiot ochrony w obszarze, stanowią płaty z reguły niepodlegające zakresowi opracowania PUL. Niemniej, dla części z nieleśnych siedlisk przyrodniczych istnieją potencjalne zagrożenia związane z działaniami z zakresu gospodarki leśnej również w bezpośrednim sąsiedztwie płatów siedlisk.

Na gruntach Nadleśnictwa Babimost w zasięgu obszaru zinwentaryzowano następujące siedliska nieleśne:

- 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*;
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*).

W projektowanym PUL, dla ww. siedlisk nieleśnych zamieszczono informację o podstawowych wymaganiach dotyczących zachowania pożądanego stanu ochrony siedlisk, wskazano potencjalne zagrożenia, jakie dla ww. siedlisk stwarzać może gospodarka leśna oraz zamieszczono propozycje minimalizacji potencjalnych zagrożeń wynikających z prowadzenia działań z zakresu gospodarki leśnej w bezpośrednim sąsiedztwie siedlisk. W przedmiotowym PUL, dla siedlisk przyrodniczych:

- **3150** - Utrzymanie siedliska we właściwym stanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony wymaga zintegrowanych działań ochronnych zarówno w obrębie zbiorników wodnych, jak i ich zlewni. Podstawę w ochronie siedliska stanowić powinny działania mające na celu niedopuszczenie do podwyższania trofii zbiorników i starorzeczy, np. zakaz odprowadzania wody z systemów melioracyjnych. W odniesieniu do gospodarki leśnej,

prowadzonej w wydzieleniach sąsiadujących z siedliskiem przyrodniczym, wskazane jest pozostawienie wzdłuż linii brzegowej siedliska pasa ekotonowego o szerokości 30-60 m, w którym nie będzie się prowadziło użytkowania rębnią zupełną. W przypadku dzierżawienia powierzchni użytkowanie musi być zgodne z zasadami ochrony siedlisk (użytkowanie ekstensywne).

Zapisy PZO:

- B1: Wyłączenie z użytkowania rębego drzewostanów bezpośrednio graniczących z siedliskiem przyrodniczym 3150 w pasie o szerokości od jednej do dwóch wysokości drzewostanu lub pozostawianie całych, nie użytkowanych rębnie wydziałów leśnych. Pozyskane drewno, należy pozostawić w całości na powierzchni, z której zostało ścięto drzewo, (Nadleśnictwo Babimost: 14-17-1-02-160 a, 14-17-1-02-164 a);
- **7140** - Metody ochrony siedliska przyrodniczego 7140 obejmują zarówno ochronę bierną, jak i czynną. W odniesieniu do siedlisk odwodnionych działania ochronne powinny obejmować przede wszystkim czynności zmierzające do podniesienia poziomu wód gruntowych do stanu pierwotnego. W odniesieniu do gospodarki leśnej prowadzonej w wydzieleniach sąsiadujących z siedliskiem przyrodniczym 7140 wskazane jest pozostawienie na obrzeżu siedliska pasa ekotonowego o szerokości 30-60 m, w którym nie będzie się prowadziło użytkowania rębnią zupełną. Niedopuszczalne jest również zalesianie płatów siedliska.
- Zapisy PZO:
  - A4: Usunięcie nalotu drzew i krzewów w wieku do 20 lat z powierzchni torfowisk. Zadanie należy wykonać w okresie zimowym, w zależności od potrzeb. Każdorazowo usuniętą biomasę zebrać i wywieźć przy użyciu metody zrywki podwieszanej lub nasiębniernej (ewentualnie ręcznie) poza obręb płatów siedliska przyrodniczego, (Nadleśnictwo Babimost: 05-106-n-(05-106n)).

Realizacja zapisów projektowanego PUL będzie miała zatem korzystny wpływ na właściwy stan utrzymania i ochrony nieleśnych siedlisk przyrodniczych.

Spośród leśnych siedlisk przyrodniczych, na gruntach Nadleśnictwa Babimost, w zasięgu obszaru, zinwentaryzowano następujące:

- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*);
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*);
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe.

W projektowanym PUL, dla ww. siedlisk leśnych zamieszczono informację o podstawowych wymaganiach dotyczących zachowania pożądanego stanu ochrony siedlisk, wskazano potencjalne zagrożenia, jakie dla ww. siedlisk stwarzać może gospodarka leśna oraz zamieszczono propozycje minimalizacji potencjalnych zagrożeń wynikających z użytkowania drzewostanów stanowiących dane siedlisko przyrodnicze. Zamieszczono ponadto zestawienie zadań ochronnych dla każdego spośród zinwentaryzowanych na terenie Nadleśnictwa siedlisk, na podstawie zatwierdzonego Planu Zadań Ochronnych.

- **9170** - utrzymanie siedliska we właściwym stanie lub odtworzenie właściwego stanu jego ochrony wymaga przyjęcia następujących założeń: odstąpienie od rębni zupełnych; pozostawianie cennych kęp starodrzewu, z nagromadzeniem drzew starych, dziuplastych, wraz z dolnymi warstwami fitocenozy; stosowanie rębni częściowych z wydłużonym okresem odnowienia; na etapie planowania uprawy stosowanie różnorodności składu gatunkowego (Db, Gb, Lp, Jw, Kl, Js, Wz); na etapie zakładania uprawy dopuszczalne jest

tolerowanie pojawiających się spontanicznie samosiewów Gb, Os i Brz; na etapie pielęgnacji drzewostanu, w grądach wykazujących zniekształcenie zaleca się stosowanie trzebieży przekształceniowych, podczas których należy usuwać z drzewostanu gatunki niezgodne z potencjalnym zbiorowiskiem roślinnym (np. gatunki iglaste);

Zapisy PZO nie precyzują szczegółowych zadań ochronnych dla siedliska 9170;

- **9190** - utrzymanie siedliska we właściwym stanie lub odtworzenie właściwego stanu jego ochrony wymaga przyjęcia następujących założeń: odstąpienie od rębni zupełnych; pozostawianie drugiego piętra drzewostanu złożonego z dębów, które docelowo wejdzie do górnej warstwy drzewostanu; pozostawianie 5-10% starodrzewu bez zabiegów (w tym pozostawianie martwego drewna); na etapie planowania uprawy — stosować składy gatunkowe opracowane dla siedliska 9190; na etapie pielęgnacji drzewostanu, w drzewostanach mieszanych i dwupiętrowych zaleca się stosowanie trzebieży przekształceniowych;

Zapisy PZO:

- B7: modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenie z użytkowania rębego siedlisk przyrodniczych we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości wycinki drzew zagrażających bezpieczeństwu ludzi w stacjach kłeskowych oraz w związku z usuwaniem gatunków obcych dla siedliska. Pozyskane drewno należy jednak pozostawić na powierzchni, z której ścięto drzewo (Nadleśnictwo Babimost: 05-67-a-(05-67-a));
- B8: modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie pozostawiania w drzewostanach użytkowanych rębnie, fragmenty drzewostanów w formie grup i/lub kęp zajmujących, co najmniej 5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu (nie dotyczy bloków upraw pochodnych). Pozostawiać także, wszystkie drzewa miejscowo spróchniałe, drzewa z owocnikami grzybów, a także drzewa dziuplaste i wykroty, z wyjątkiem sytuacji kłeskowych i konieczności zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego oraz trwałości lasu (wszystkie płyty siedliska 9190 zlokalizowane w obszarze, na gruntach Nadleśnictwa Babimost, z wyłączeniem płątów wskazanych w zadaniu B7).
- **91E0** - utrzymanie siedliska we właściwym stanie lub odtworzenie właściwego stanu jego ochrony wymaga ograniczenia użytkowania rębego, i w miarę możliwości — odstąpienia od stosowania rębni zupełnych. Zaleca się pozostawienie wzdłuż rzek i brzegów jezior pasa starodrzewu o szerokości 30-60 m, w którym nie będzie się prowadziło użytkowania rębnią zupełną (w tym pozostawienie martwego drewna). Na etapie pielęgnacji drzewostanu, w fazie młodnika, zaleca się usuwanie ekspansywnych krzewów. Podtyp siedliska 91E0-4 (źródłiskowe lasy olszowe na niżu) należy całkowicie wyłączyć z użytkowania rębego. Należy mieć na uwadze, że omawiane siedlisko przyrodnicze jest bardzo wrażliwe na zmiany stosunków wodnych. Podstawę ochrony łągu stanowić powinny zatem działania mające na celu ochronę warunków wodnych, w których funkcjonuje ten ekosystem;

Zapisy PZO:

- B5: modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenie z użytkowania rębego siedlisk przyrodniczych we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości wycinki drzew zagrażających bezpieczeństwu ludzi w stacjach kłeskowych oraz w związku z usuwaniem gatunków obcych dla siedliska. Pozyskane drewno należy jednak pozostawić na powierzchni, z której ścięto drzewo (Nadleśnictwo Babimost: 02-160-a-(02-160a); 02-164-a-(02-164a); 05-106-a-(05-106a));
- B6: modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie pozostawiania w drzewostanach użytkowanych rębnie, fragmenty drzewostanów w formie grup i/lub kęp

zajmujących, co najmniej 10% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu (nie dotyczy bloków upraw pochodnych). Pozostawiać także, wszystkie drzewa miejscowo spróchniałe, drzewa z owocnikami grzybów, a także drzewa dziuplaste i wykroty, z wyjątkiem sytuacji klęskowych i konieczności zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego oraz trwałości lasu (wszystkie płaty siedliska 91E0 zlokalizowane w obszarze, na gruntach Nadleśnictwa Babimost, z wyłączeniem płatów wskazanych w zadaniu B5).

Propozycje składów gatunkowych dla leśnych siedlisk przyrodniczych w zasięgu obszaru Natura 2000, będących przedmiotami ochrony w zasięgu Nadleśnictwa Babimost przedstawia poniższa tabela:

Tabela 28. Propozycje składów gatunkowych dla leśnych siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000

Nazwa siedliska	Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu Struktura drzewostanu	Optymalny docelowy skład gatunkowy drzewostanu wg Matuszkiewiczza - [%]	PTL	Orientacyjny skład gatunkowy drzewostanu - % budowa pionowa
1	2	3	4	5	6
Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	9170-1	LMśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-80% a2 - 50-60%	grab (a2)* 30-70 lipa (a1,2)* 10-60 dąb szyp.(a1)* 10-70 klon zw. 0-5 brzoza brod. 0-5 osika 0-5 buk (a1,2) 0-20 dąb bezszyp. 0-50	Gb-Db	lp. Dbs, Dbb 40-60, Lpd 20-30 Kl Bk i in. 10-30 llp. Gb 30-70, Lpd 10-60, Bk Klzw i in. 10-20
		LMw Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	grab (a2)* 30-70 lipa (a1,2)* 10-60 dąb szyp.(a1)* 10-70 klon zw. 5-10 brzoza brod. 0-5 osika 0-5 jawor 0-5 dąb bezszyp. 0-10 olsza cz. 5-10 jesion 0-10	Gb-Db	lp. Dbs 50-70; Gb 20-30, Lpd, Jw i in. 10-20 llp. Gb 30-70, Lpd 10-60, Jw i in. 10-20
		Lśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	grab (a2)* 30-70 lipa (a1,2)* 10-60 dąb szyp.(a1)* 10-70 klon zw. 0-10 brzoza brod. 0-5 osika 0-5 buk (a1,2) 0-5 jawor 0-5 dąb bezszyp. 0-10	Lp-Db	lp. Dbs 50-70, Lp 20-30, Klz Jw Gb i in. 10-30 llp. Gb 60-80, Lpd, Klzw Bk i in. 20-40
		Lw Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	grab (a2)* 30-70 lipa (a1,2)* 10-60 dąb szyp.(a1)* 10-70 klon zw. 0-10 brzoza brod. 0-5 osika 0-5 jawor 0-5 dąb bezszyp. 0-10 olsza cz. 5-10 jesion 5-10 wiąz posp. 0-5	Gb-Db	lp. Dbs 60-70, Gb 20-30, Lpd, Jw, Js, Wz i in. 20-30 llp. Gb 60-80, Lpd, Klzw Jw i in. 20-40
Śródładowe kwaśne dąbrowy (<i>Calamagrostio-Quercetum</i>)	9190-2	BMśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-90%	dąb bezszyp.* 50-70 dąb szyp. 0-20 sosna 0-10 brzoza brod. 0-10 buk (a2) 0-5 osika 0-5	Db	lp. Dbb 60-70; So 20-30 Bk Gb i in. 0-5 Brzb 0-5
		BMw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-90%	dąb szyp.* 40-70 dąb bezszyp. 0-30 brzoza omsz. 0-10 brzoza brod. 0-10 sosna 0-5	Db	lp. Dbb Dbs 60-70; So 15-25 Brzb 0-5

Nazwa siedliska	Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu Struktura drzewostanu	Optymalny docelowy skład gatunkowy drzewostanu wg Matuszkiewicza - [%]	PTL	Orientacyjny skład gatunkowy drzewostanu - % budowa pionowa
1	2	3	4	5	6
Nadrzeczny łęg wierzbowy (<i>Salicetum albo-fragilis</i>)**	91E0-1	Lł (Lłw) Typowa struktura drzewostanu a1 – 60-80%	wierzb.kru.* 30-60 wierzb.biał.* 30-60 olsza cz. 0-30	Wb	Ip. Wbb 70-80 Wbk, wzs 10-20 Ol Tpb Tpcz l 0-10
Nadrzeczny łęg topolowy (<i>Populetum albae</i>)**	91E0-2	Lł (Lłw) Typowa struktura drzewostanu a1 – 90-100% a2 – 10-20%	topola cz.* 30-60 topola biał.* 30-60	Tp	Ip. Tpb Tpcz 80-90 Tpsz Wbb Wbk Wzs Wzp i In. 10-20 lIp. Tpb Tpcz Tpsz 30-60 Wbb Wbk 30-40 Wzp 0-10
Niżowy łęg jesionowo-olszowy (<i>Fraxino-Alnetum</i>)	91E0-3	OJl (Lłb) Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-80%	jesion* 10-60 olsza cz.* 10-60 grab (a2) 0-10 cier.zw.(a2) 5-30 lipa 0-10 klon zw. 0-10 wiąz szyp. 0-10 wiąz posp. 0-10	Js-Ol Ol-Js	Ip. Js 40-60 Ol 30-50 Wz i in. 0-10
Źródłiskowe lasy olszowe na niżu (<i>Cardamino- Alnetum glutinosae</i> , źródłiskowe podzespoły <i>Fraxino- Alnetum</i>)	91E0-4	Ol, OJl Typowa struktura drzewostanu a – 70-90%	olsza cz.*80 90 jesion 0-20 brzoza omsz. 0-10	Js-Ol	Ol 70-90 Js i Brzom 10-30

a – warstwa drzew (drzewostan); a1 – wyższa warstwa drzew; a2 – niższa warstwa drzew; * – gatunki wyróżniające zespół roślinny

** – prawdopodobne występowanie siedliska przyrodniczego Natura 2000

Realizacja zapisów projektowanego PUL będzie miała zatem korzystny wpływ na właściwy stan utrzymania i ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych.

Mając na uwadze zalecenia ochronne zawarte w PUL, realizacja zapisów przedmiotowego dokumentu będzie miała korzystny wpływ na właściwy stan utrzymania i ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych.

Tabela 29. Macierz oddziaływania na siedliska stanowiące przedmiot ochrony w obszarze, występujące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost

Lp	Nazwa siedliska	Kryteria zachowania stanu ochrony siedlisk	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na zachowanie stanu ochrony siedlisk przyrodniczych					Łączna ocena oddziaływania PUL na siedliska przyrodnicze
			Zalecenia	Odniesienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie pełne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	0
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
		Stan ochrony typowych gatunków	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
2.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	0
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
		Stan ochrony typowych gatunków	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
3.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	0
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	

Lp	Nazwa siedliska	Kryteria zachowania stanu ochrony siedlisk	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na zachowanie stanu ochrony siedlisk przyrodniczych					Łączna ocena oddziaływania PUL na siedliska przyrodnicze
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	(<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Stan ochrony typowych gatunków	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
4.	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion roboripetraeae</i>)	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	0
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
		Stan ochrony typowych gatunków	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	
5.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	Brak	0	Brak	Brak	+1
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	Brak	+1	Brak	Brak	
		Stan ochrony typowych gatunków	Brak	Brak	+1	Brak	Brak	

Na terenie SOO, na gruntach Nadleśnictwa Babimost występują również gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Należą do nich:

- 1337 Bóbr europejski *Castor fiber*

PZO jako podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony wskazuje: „Ograniczenie regulacji rzek i strumieni; przeciwdziałanie degradacji siedlisk w wyniku zanieczyszczeń wód”. Jako potencjalne zagrożenie negatywnego oddziaływania zabiegów gospodarczych podaje: „Usuwanie zadrzewień i zakrzewień wzdłuż brzegów rzek i strumieni (w miejscach występowania gatunku)”.

Zapisy PZO nie precyzują szczegółowych zadań ochronnych dla gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Projektowany PUL dodatkowo zaleca pozostawianie nadbrzeżnych zadrzewień i zakrzewień.

Zaplanowane zabiegi gospodarcze nie wpłyną negatywnie na populację przedmiotu ochrony w granicach zasięgu Nadleśnictwa Babimost. Służą one poprawie stanu sanitarnego oraz kondycji drzewostanów. Pracownicy Nadleśnictwa Babimost dołożą wszelkich starań, aby zabezpieczyć stanowisko występowania przed możliwością uszkodzenia w trakcie prowadzenia prac pozyskaniowych. Wszelkie informacje na temat stanowiska przedmiotu ochrony, jego form ochrony oraz potencjalnych zagrożeń ze strony prowadzonej gospodarki leśnej zostaną przekazane w formie Książki ochrony i monitoringu dla właściwego leśnictwa.

Tabela 30. Macierz przewidywanego wpływu PUL na gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, stanowiące przedmiot ochrony w obszarze

Lp.	Nazwa gatunku	Kryteria zachowania stanu ochrony gatunków	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na zachowanie stanu ochrony gatunków					Łączna ocena oddziaływania Planu Urządzenia Lasu na stan ochrony gatunków
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Liczebność populacji	Brak	0	0	0	Brak	0
		Naturalny zasięg	Brak	0	0	0	Brak	
		Powierzchnia siedlisk	Brak	0	0	0	Brak	

W odniesieniu siedlisk przyrodniczych oraz miejsc występowania gatunków roślin i zwierząt stanowiących przedmiot ochrony w obszarze, które zinwentaryzowano w znacznej odległości od wydzieleń należy mieć na uwadze, iż zasięg działań przewidzianych w PUL i ich realizacja nie mają charakteru rozległego i dalekosiężnego. Realizacja zapisów PUL nie stanowi zatem bezpośredniego zagrożenia dla utrzymania ww. siedlisk czy populacji we właściwym stanie ochrony na terenie obszaru. Stopień intensywności zaplanowanych w PUL zabiegów gospodarczych nie będzie generować znaczących, negatywnych zmian stopnia uwilgotnienia, struktury drzewostanów czy też warunków świetlnych w nich panujących. Z tego względu, wpływ realizacji zapisów PUL na pozostałe siedliska i gatunki, stanowiące przedmiot ochrony w obszarze uznano za znikomy i pomijalny.

Przewidywane oddziaływanie PUL na ekosystemy leśne w obszarze Natura 2000

Na gruntach leśnych w zasięgu obszaru, do realizacji w ciągu 10-letnia obowiązywania PUL nie planuje się działań gospodarczych mogących znacząco zakłócić obecny stan ekosystemów obszaru.

Wytyczne do planowanych na tym terenie działań oparte są o model trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ich realizacja wpływać będzie zatem potencjalnie pozytywnie na obecny stan lasów. Zgodnie z modelem trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, planując zabiegi w PUL uwzględnia się również pełnione przez lasy funkcje ekologiczne.

Na terenach objętych opracowaniem PUL przyjęty docelowy zestaw gatunków dla danego typu siedliskowego lasu stanowi kompromis pomiędzy składami optymalnymi ze środowiskowego punktu widzenia a potrzebami gospodarczymi. Przyjęte w Planach Urządzenia Lasu docelowe składy gatunkowe są zgodne z zapisami protokołu KZP, będącymi efektem szczegółowych analiz i uzgodnień, z uwzględnieniem lokalnych warunków geologicznych i przyrodniczych.

Tabela 31. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach SOO PLH080002 „Rytna Jezior Obrzańskich”

Planowane zabiegi gospodarcze — razem [ha]**													
Odnawienia	Czyszczenia			Trzebieże		AGROT	DRZEW	PIEL	PODSZ	PRZEST****	Rębnie zupełne*	Rębnie złożone**	Brak zabiegów
	CW	CP	CP-P	TW	TP								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
56,25	20,83	31,01	2,38	64,70	212,73	56,25	-	18,78	-	-	50,00	6,25	77,63

*przy rębniach zupełnych, w wydz. na danej pow. zaplanowano pozyskanie 95% zapasu

**w przypadku rębni złożonych, w wydz. na danej pow. zaplanowano pozyskanie od 30% do maksymalnie 95% (w pojedynczych wypadkach dot. rębni złożonych uprzętających)

*** zabiegi gospodarcze projektowane są tylko w wydzieleniach leśnych, powierzchnia wydzieleń nieleśnych nie wchodzi w skład ww. zestawienia

****w przypadku zabiegu usunięcia przestojów podana liczba określa liczbę wydzieleń dla których zaplanowano zabieg

Celem czyszczeń jest przede wszystkim uzyskanie pożądanego, zgodnego z siedliskiem składu gatunkowego już na etapie uprawy. Działania prowadzone w ramach czyszczeń obejmują m.in.: usuwanie zbędnych domieszek, które zagłuszają drzewka należące do gatunków głównych lub pożądaných domieszkowych, usuwanie drzewek wadliwych, chorych, obumierających, obumarłych. Brak ingerencji człowieka lub zbyt późna reakcja mogą doprowadzić do zupełnego zniekształcenia przyjętego składu gatunkowego.

Trzebieże wczesne mają na celu wybór i popieranie rozwoju drzew najlepszej jakości z górnej warstwy drzewostanu (tzw. drzew dorodnych), z uwzględnieniem biogrup. W ramach realizacji zapisów PUL, cel ten uzyskuje się poprzez usuwanie z drzewostanu drzew bezpośrednio zagrażających prawidłowemu rozwojowi drzew dorodnych, oraz drzew o złym stanie sanitarnym — chorych, wadliwych czy opanowanych przez szkodniki. Intensywność zabiegu na tym etapie pielęgnacji wynosi ok. 7-10% zapasu. Działania prowadzone w ramach trzebieży późnych, mają na

celu utrzymania naturalnej bioróżnorodności biologicznej w drzewostanach, intensyfikacji procesów glebowych przez zwiększenie dopływu światła do dolnych warstw drzewostanu, oraz utrzymanie środowiskowej roli lasu poprzez m.in. pozostawianie w drzewostanie martwego drewna czy drzew dziuplastych. Istotnym zadaniem planowanych trzebieży, w szczególności w starszych drzewostanach jest prowadzenie szeregu cięć przygotowujących drzewostan do odnowienia naturalnego. Intensywność prowadzonych cięć uzależniona jest od rodzaju drzewostanu, nie przekracza jednak zazwyczaj 20% zapasu.

Trzebieże przekształceniowe mają za zadanie przygotować drzewostany do inicjowania odnowienia naturalnego lub wprowadzenia odnowienia sztucznego, a także wspomagają eliminację gatunków niezgodnych z warunkami siedliskowymi. Trzebieże przekształceniowe mają zastosowanie przy przebudowie częściowej drzewostanów w celu dostosowania do zgodności z typem drzewostanu (przyrodniczym typem lasu).

Planowane rębnie złożone uzasadnione są odpowiednim wiekiem rębności drzewostanu, a przyjęty etat jest zgodny z Instrukcją Urządzania Lasu.

Rozpatrując zmiany struktury wiekowej drzewostanów w zasięgu obszaru zauważyć można wzrost udziału drzewostanów starszych klas wieku. Na koniec obowiązywania PUL największą powierzchnię będą zajmowały drzewostany w IVb podklasie wieku.

Wykres 9. Porównanie udziału procentowego powierzchni drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL wg klas wieku na terenie SOO „Rynna Jezior Obrzańskich”

Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania nie wpłyną znacząco negatywnie zarówno na obecny, jak i przyszły stan ekosystemów leśnych na terenie obszaru.

5.1.9. SOO PLH080063 „Bory Babimojskie”

Obszar Natura 2000 „Bory Babimojskie” o powierzchni 619,66 ha obejmuje jedno z najlepiej zachowanych w południowo-wschodniej części Ziemi Lubuskiej fragmenty siedliska boru suchego 91T0 — Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*). Wykształcenie siedliska wiąże się bezpośrednio z występującymi w obszarze sandrami i wydmiami śródleśnymi, które zapewniają siedlisku odpowiednie warunki troficzne a także trwałość.

W zasięgu obszaru Natura 2000 „Bory Babimojskie” zlokalizowane są grunty Leśnictwa Wąchabno. Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Babimost, położonych w granicach przedmiotowego SOO wynosi 533,90 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa — 619,66 ha).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH080063 „Bory Babimojskie” został sporządzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 [Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.].

Został zatwierdzony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Babimojskie PLH080063.

W obszarze Natura 2000 „Bory Babimojskie”, stwierdzono 1 typ siedliska przyrodniczego (91T0) z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, spełniający kryteria uznania go za przedmiot ochrony Natura 2000.

Tabela 32. Tabela zbiorcza obszaru Natura 2000 wg przedmiotów ochrony oraz planowanych zabiegów gospodarczych

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony	Planowane zabiegi gospodarcze [ha]*							
			odnowienia	piel. d- stanów	rodzaj rębni					
					I	II	III	IV	V	R-M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK (SOO lub OZW) — siedliska przyrodnicze według SDF										
1.	91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	2-05-64-h; 2-05-68-n; 2-05-68-p; 2-05-89-j; 2-05-90-j; 2-05-109-d; 2-05-110-g; 2-05-111-b; 2-05-112-a; 2-05-137-f; 2-05-137-g; 2-05-138-d; 2-05-139-i; 2-05-139-j; 2-05-140-d; 2-05-140-f; 2-05-141-b; 2-05-141-c; 2-05-141-d; 2-05-142-d	9,02	34,09	9,02	-	-	-	-	9,02

* zabiegi gospodarcze projektowane są tylko w wydzieleniach leśnych, powierzchnia wydzieleni nieleśnych nie wchodzi w skład ww. zestawienia

Przewidywane oddziaływanie PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000

W zasięgu gruntów Nadleśnictwa Babimost zinwentaryzowano przedmiot ochrony jakim jest siedlisko 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*)

W projektowanym PUL, dla ww. leśnego siedliska przyrodniczego zamieszczono informację o podstawowych wymaganiach dotyczących zachowania pożądanego stanu ochrony siedlisk, wskazano potencjalne zagrożenia, jakie dla ww. siedlisk stwarzać może gospodarka leśna oraz zamieszczono propozycje minimalizacji potencjalnych zagrożeń wynikających z użytkowania drzewostanów stanowiących dane siedlisko przyrodnicze. Zamieszczono ponadto zestawienie zadań ochronnych dla każdego spośród zinwentaryzowanych na terenie Nadleśnictwa siedlisk, na podstawie zatwierdzonego Planu Zadań Ochronnych:

- **91T0** – utrzymanie siedliska we właściwym stanie lub odtworzenie właściwego stanu jego ochrony wymaga przyjęcia następujących założeń: 5-10% powierzchni płatów siedliska obejmujących np. najuboższe fragmenty, szczyty wydm czy miejsca z najlepiej wykształconymi płatami chrobotków zaleca się pozostawiać bez zabiegów. W drzewostanach użytkowanych gospodarczo zaleca się, aby utrzymywać zwarcie przerywane i zadrzewienie w granicach 0,7-0,8, a także stosować wyższą intensywność

cięć. Niedopuszczalne jest wprowadzanie na siedlisku borów chrobotkowych podszytów czy podsadzeń, wskazane jest natomiast usuwanie samosiewów zwiększających zwarcie. Prowadząc gospodarkę leśną na siedlisku 91T0 należy pamiętać o niekorzystnym wpływie na gatunki runa działań zaburzających powierzchnię gleby, stąd w celach ochronnych wskazane jest wykorzystywanie już istniejących szlaków zrywkowych. Niekorzystnie na siedlisko śródlądowego boru chrobotkowego wpływa również pozostawianie martwego drewna oraz biomasy na powierzchni siedliska.

Zapisy PZO:

- A1: wycięcie drzew w najbardziej zwartych fragmentach oddziału leśnego, usuwanie całości drewna (grubizny i drobnicy) po zrealizowanych zabiegach gospodarczych, w tym ochrony przyrody (Nadleśnictwo Babimost: 05-109-d-00 (05-109d); 05-110-c-00 – (05-110g); 05-111-b-00 – (05-111b); 05-112-a-99 – (05-112a); 05-138-d-00 – (05-138d); 05-139-i-00 – (05-139i); 05-140-d-00 – (05-140d); 05-142-f-99 – (05-142d)).

Tabela 33. Propozycje składów gatunkowych dla leśnych siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000

Nazwa siedliska	Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu Struktura drzewostanu	Optymalny docelowy skład gatunkowy drzewostanu wg Matuszkiewicza - [%]	PTL	Orientacyjny skład gatunkowy drzewostanu - % budowa pionowa
1	2	3	4	5	6
Śródlądowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i>)	91T0	Bs Typowa struktura drzewostanu a – 100%	sosna* 95-100 brzoza brod.0-5	So	So 100
		Bśw Typowa struktura drzewostanu a – 100%	sosna* 90-100 brzoza brod. i in. 0-10	So	So 100

a – warstwa drzew (drzewostan); a1 – wyższa warstwa drzew; a2 – niższa warstwa drzew; * – gatunki wyróżniające zespół roślinny

Realizacja zapisów projektowanego PUL będzie miała zatem korzystny wpływ na właściwy stan utrzymania i ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych.

Mając na uwadze zalecenia ochronne zawarte w PUL, realizacja zapisów przedmiotowego dokumentu będzie miała korzystny wpływ na właściwy stan utrzymania i ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych.

Tabela 34. Macierz oddziaływania na siedliska stanowiące przedmiot ochrony w obszarze, występujące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost

L.p	Nazwa siedliska	Kryteria zachowania stanu ochrony siedlisk	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na zachowanie stanu ochrony siedlisk przyrodniczych					Łączna ocena oddziaływania PUL na siedliska przyrodnicze
			Zalesienia	Odnawianie	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska	Brak	0	+1	Brak	0	+1
		Struktura drzewostanów i funkcja	Brak	0	+1	Brak	0	
		Stan ochrony typowych gatunków	Brak	0	+1	Brak	0	

SDF nie podaje gatunków roślin i zwierząt wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG jako przedmiotów ochrony.

W odniesieniu siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmiot ochrony w obszarze, które zinwentaryzowano w znacznej odległości od wydzieleń należy mieć na uwadze, iż zasięg działań

przewidywanych w PUL i ich realizacja nie mają charakteru rozległego i dalekosiężnego. Realizacja zapisów PUL nie stanowi zatem bezpośredniego zagrożenia dla utrzymania ww. siedlisk czy populacji we właściwym stanie ochrony na terenie obszaru. Stopień intensywności zaplanowanych w PUL zabiegów gospodarczych nie będzie generować znaczących, negatywnych zmian stopnia uwilgotnienia, struktury drzewostanów czy też warunków świetlnych w nich panujących. Z tego względu, wpływ realizacji zapisów PUL na pozostałe siedliska i gatunki, stanowiące przedmiot ochrony w obszarze uznano za znikomy i pomijalny.

Przewidywane oddziaływanie PUL na ekosystemy leśne w obszarze Natura 2000

Na gruntach leśnych w zasięgu obszaru, do realizacji w ciągu 10-lecia obowiązywania PUL nie planuje się działań gospodarczych mogących znacząco zakłócić obecny stan ekosystemów obszaru.

Wytyczne do planowanych na tym terenie działań oparte są o model trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ich realizacja wpływać będzie zatem potencjalnie pozytywnie na obecny stan lasów. Zgodnie z modelem trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, planując zabiegi w PUL uwzględnia się również pełnione przez lasy funkcje ekologiczne.

Na terenach objętych opracowaniem PUL przyjęty docelowy zestaw gatunków dla danego typu siedliskowego lasu stanowi kompromis pomiędzy składami optymalnymi ze środowiskowego punktu widzenia a potrzebami gospodarczymi. Przyjęte w Planach Urządzenia Lasu docelowe składy gatunkowe są zgodne z zapisami protokołu KZP, będącymi efektem szczegółowych analiz i uzgodnień, z uwzględnieniem lokalnych warunków geologicznych i przyrodniczych.

Tabela 35. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach SOO PLH080063 „Bory Babimojskie”

Planowane zabiegi gospodarcze — razem [ha]**													
Odnowienia	Czyszczenia			Trzebieże		AGROT	DRZEW	PIEL	PODSZ	PRZEST****	Rębnie zupełne*	Rębnie złożone**	Brak zabiegów
	CW	CP	CP-P	TW	TP								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
67,87	32,85	40,19	5,66	76,14	252,58	63,40	-	17,05	-	-	63,40	-	36,78

*przy rębniach zupełnych, w wydz. na danej pow. zaplanowano pozyskanie 95% zapasu

**w przypadku rębni złożonych, w wydz. na danej pow. zaplanowano pozyskanie od 30% do maksymalnie 95% (w pojedynczych wypadkach dot. rębni złożonych uprzętających)

*** zabiegi gospodarcze projektowane są tylko w wydzieleniach leśnych, powierzchnia wydzieleń nieleśnych nie wchodzi w skład ww. zestawienia

****w przypadku zabiegu usunięcia przestojów podana liczba określa liczbę wydzieleń dla których zaplanowano zabieg

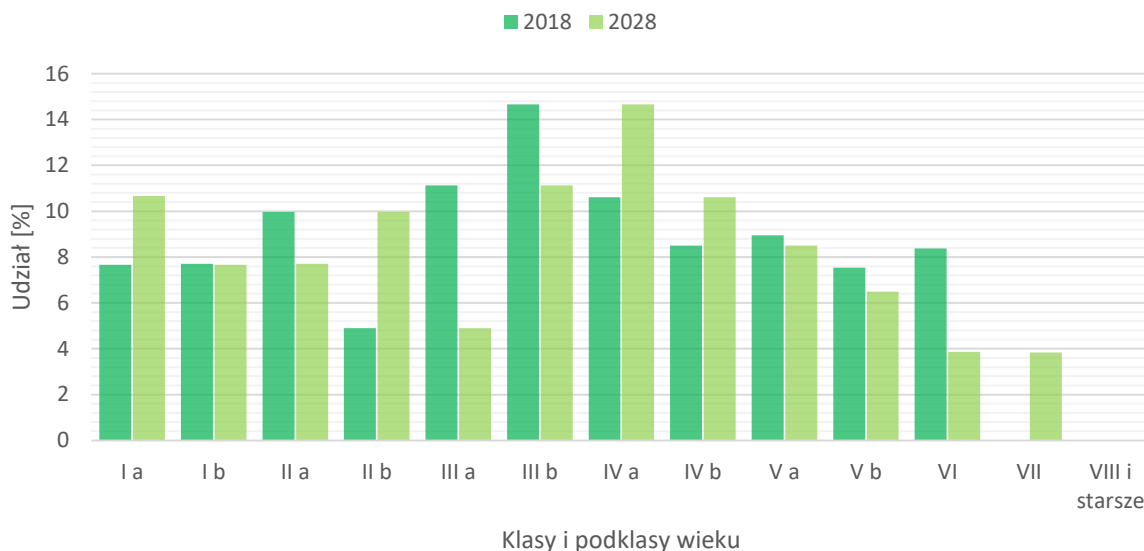
Trzebieże wczesne mają na celu wybór i popieranie rozwoju drzew najlepszej jakości z górnej warstwy drzewostanu (tzw. drzew dorodnych), z uwzględnieniem biogrup. W ramach realizacji zapisów PUL, cel ten uzyskuje się poprzez usuwanie z drzewostanu drzew bezpośrednio zagrażających prawidłowemu rozwojowi drzew dorodnych, oraz drzew o złym stanie sanitarnym — chorych, wadliwych czy opanowanych przez szkodniki. Intensywność zabiegu na tym etapie pielęgnacji wynosi ok. 7-10% zapasu. Działania prowadzone w ramach trzebieży późnych, mają na celu utrzymanie naturalnej bioróżnorodności biologicznej w drzewostanach, intensyfikacji procesów glebowych przez zwiększenie doływu światła do dolnych warstw drzewostanu oraz utrzymanie środowiskowej roli lasu poprzez m.in. pozostawianie w drzewostanie martwego drewna czy drzew dziuplastych. Istotnym zadaniem planowanych trzebieży, w szczególności w starszych drzewostanach jest prowadzenie szeregu cięć przygotowujących drzewostan do odnowienia naturalnego. Intensywność prowadzonych cięć uzależniona jest od rodzaju drzewostanu, nie przekracza jednak zazwyczaj 20% zapasu.

Trzebieże przekształceniowe mają za zadanie przygotować drzewostany do inicjowania odnowienia naturalnego lub wprowadzenia odnowienia sztucznego, a także wspomagać

eliminację gatunków niezgodnych z warunkami siedliskowymi. Trzebieże przekształceniowe mają zastosowanie przy przebudowie częściowej drzewostanów w celu dostosowania do zgodności z typem drzewostanu (przyrodniczym typem lasu).

Rozpatrując zmiany struktury wiekowej drzewostanów w zasięgu obszaru zauważyć można wzrost udziału drzewostanów starszych klas wieku, ze względu na całkowite odstąpienie od użytkowania rębego. Największy udział powierzchniowy pod koniec obowiązywania projektowanego Planu wykazywać będą drzewostany w IVa klasie wieku.

Wykres 10. Porównanie udziału procentowego powierzchni drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL wg klas wieku na terenie SOO „Bory Babimojskie”

Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania nie wpłyną znacząco negatywnie zarówno na obecny, jak i przyszły stan ekosystemów leśnych na terenie obszaru.

INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000

Integralność obszaru to stan gwarantujący zrównoważone trwanie populacji tych gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000. Obszar Natura 2000 pozostanie integralny, kiedy będzie realizował właściwy sobie potencjał zgodny z celami ochrony obszaru, zachowa zdolność regeneracji i odnawiania w dynamicznych warunkach, a także będzie wymagał jedynie minimalnego wsparcia z zewnątrz.

W PUL nie zaplanowano zabiegów mogących naruszyć integralność obszarów Natura 2000. Realizacja zapisów PUL nie wpłynie negatywnie na siedliska, rośliny i zwierzęta występujące na obszarach Natura 2000, nie zaburzy również spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano obszary Natura 2000.

ODDZIAŁYWANIE PUL NA POZOSTAŁE OBSZAROWE FORMY OCHRONY**Użytki ekologiczne**

Zapisy projektowanego PUL nie przewidują prowadzenia działań gospodarczych w wydzieleniach tworzących użytki ekologiczne. Oddziaływanie PUL na przyrodę i stan zachowania ekosystemów stanowiących cel ochrony na terenie ww. użytków oceniono jako neutralne.

ODDZIAŁYWANIE PUL NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE

Na podstawie powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory przeprowadzonej w latach 2006-2007 w Lasach Państwowych, a następnie jej weryfikacji podczas prac taksacyjnych przeprowadzonych w latach 2016-2017, na terenie Nadleśnictwa Babimost stwierdzono 12 typów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie.

Tabela 36. Zestawienie siedlisk przyrodniczych wraz z zabiegami

Kod i nazwa siedliska	Pow.* [ha]	Planowany zabieg gospodarczy [ha]*						
		Agrot	Odnowienie	CP	TW	TP	Rębnie zupelne	Brak wskazań
1	2	3	6	8	9	10	11	14
9110 Kwaśne buczyny niżowe (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	36,10	-	-	-	-	23,43	-	12,67
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Gallio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	104,91	-	-	0,74	5,41	4,64	-	94,12
9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetea robori-petraeae</i>)	47,81	-	-	1,38	2,33	9,10	-	36,38
91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	4,45	-	-	-	-	-	-	4,45
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	352,95	4,21	4,21	-	11,69	14,45	-	326,81
91F0 Łęggowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	17,73	-	-	-	-	1,25	-	16,48
91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano- Pinetum</i>)	165,42	38,90	38,90	-	-	76,91	38,90	61,03
Razem	729,37	43,10	43,10	2,12	19,43	129,78	38,90	551,94

*powierzchnia dotyczy jedynie siedlisk leśnych występujących poligonowo, dla siedlisk nieleśnych PUL nie zawiera wskazań gospodarczych

W oparciu o dane zestawione w powyższej tabeli można stwierdzić, że zarówno na siedliskach nieleśnych (przedmiotowy PUL nie zawiera wskazań gospodarczych dla terenów nieleśnych), jak i na siedliskach leśnych, nie planuje się działań mogących znacząco negatywnie wpłynąć na stan zachowania chronionych płatów siedlisk na terenie Nadleśnictwa Babimost. Dodatkowo 75,67% powierzchni leśnych siedlisk przyrodniczych pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Zapisy projektowanego PUL nie przewidują prowadzenia rębni zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie nieleśnych siedlisk, mogących wpłynąć negatywnie na stosunki wodne obszaru

(zwłaszcza jeżeli chodzi o siedliska torfowisk wysokich i przejściowych oraz siedliska bezpośrednio związane z trofizmem obszaru).

Projekt PUL przewiduje wykonanie rębni zupełnych w zasięgu siedliska 91T0. Maksymalna powierzchnia zębów nie przekracza 3 ha i jest niższa od maksymalnej dopuszczalnej powierzchni zrębu przy rębni IB wynoszącej 4 ha. Planowane zabiegi są podyktowane prowadzeniem trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej na gruntach Nadleśnictwa Babimost. Z użytkowania wyłączono najcenniejsze fragmenty siedliska 91T0 (w stopniu zachowania A) oraz uwzględniono zapisy innych form ochrony przyrody (obszaru Natura 2000 PLH080063 „Bory Babimojskie”). Dodatkowo Projekt PUL przewiduje zmniejszenie intensywności zaplanowanych rębni.

Projekt PUL nie przewiduje rębni złożonych na obszarach siedlisk przyrodniczych.

Planowana gospodarka prowadzona będzie zgodnie z zaleceniami i wskazaniem ochronnymi dla poszczególnych siedlisk zawartymi w Programie Ochrony Przyrody, a jej wymiar powierzchniowy (jak i miąższościowy) nie spowoduje utraty siedlisk przyrodniczych. Na powierzchniach obejmujących siedliska przyrodnicze nie zaplanowano użytkowania rębnią zupełną. Z użytkowania rębniego wykluczono również wrażliwe na zmiany poziomu wód gruntowych siedliska przyrodnicze 91D0 i 91E0, jak również siedliska występujące na bardzo małych, reprezentatywnych w skali Nadleśnictwa powiędzeniach, takie jak: 9160, 91F0, 91I0 oraz 91T0.

ODDZIAŁYWANIE PUL NA POMNIKI PRZYRODY

W celu zapewnienia ochrony drzewom stanowiącym pomniki przyrody ożywionej, akty powołujące niniejszą formę ochrony zawierają następujące zakazy: niszczenia, uszkodzenia lub przekształcenia drzew, uszkodzenia i niszczenia gleby wokół drzew, a także umieszczania tablic, napisów i innych znaków nie związanych z ochroną pomnika przyrody.

W ramach projektowanego PUL zaplanowano ochronę zarówno pomników przyrody, jak i pozostałych cennych, starych drzew. W odniesieniu do skupisk starych drzew już na etapie projektowania gospodarki leśnej zapewniona jest ich ochrona poprzez pozostawianie kęp starodrzewów na powierzchniach zaplanowanych do intensywnych cięć odnowieniowych. W starodrzewach wyłączonych z użytkowania, w projektowanym PUL zapisano, aby działania z zakresu gospodarki leśnej ograniczać jedynie do cięć sanitarnych i porządkowych w przypadku wystąpienia zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzi.

Ponadto, mając na uwadze art. 40 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody: *„Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu”* wskazano, aby z chwilą stwierdzenia symptomów chorobowych lub istotnych uszkodzeń pomnika przyrody powiadomić Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, celem podjęcia niezbędnych działań ochronnych.

Wpływ realizacji zapisów PUL na pomniki przyrody oceniono jako pozytywny.

6. DZIAŁANIA OGRANICZAJĄCE POTENCJALNIE NEGATYWNY WPŁYW PLANU NA ŚRODOWISKO

Zapisy zawarte w Planie Urządzenia Lasu nie są zamierzeniami inwestycyjnymi, nie ingerują znacząco negatywnie w sposób wykorzystania terenu, przekształcenia go. Zadania dotyczące potrzeb infrastruktury technicznej mają charakter kierunkowych wytycznych. Plan Urządzenia Lasu nie zawiera również zapisów, których realizacja mogłaby mieć znacząco negatywny wpływ na cele ochrony obszarów Natura 2000, pozostałych form ochrony przyrody czy elementów środowiska.

Tabela 37. Zestawienie propozycji minimalizacji potencjalnych negatywnych oddziaływań wynikających z zapisów Planu Urządzenia Lasu

Obszar negatywnego wpływu	Możliwe negatywne oddziaływanie	Zapisy w projekcie Planu ograniczające negatywne oddziaływanie
1	2	3
Stanowiska chronionych gatunków roślin leśnych	- zniszczenie stanowiska przy prowadzeniu prac leśnych, istotne w przypadku gatunków występujących na pojedynczych stanowiskach w obrębie lasów Nadleśnictwa - zniszczenie siedliska danego gatunku w trakcie cięć odnowieniowych	- ochrona przed zniszczeniem znanych stanowisk - pozostawianie stref ochronnych nieużytkowanych rębnie wokół stanowisk pewnych gatunków - wykonywanie zabiegów w okresie zimowym (w przypadku gatunków, które tego wymagają)
Stanowiska chronionych gatunków roślin nieleśnych	- zaniechanie działań ochronnych - zmiana stosunków wodnych na obszarze graniczącym z niszą występowania gatunku	- zapisy o czynnej ochronie, na przykład — koszenie łąk - zakaz prowadzenia rębni zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie siedlisk nieleśnych (nakaz pozostawiania ekotonu hamującego negatywne oddziaływanie)
Zachowanie odpowiednich siedlisk dla gatunków ptaków drapieżnych	- coraz mniejsza liczba starych drzew	- zapis o pozostawianiu pojedynczych starych drzew, fragmentów starodrzewu, fragmentów lasu nieobjętych gospodarowaniem - wyznaczanie ekosystemów referencyjnych
Pozostałe gatunki ptaków leśnych	- zanik miejsc lęgowych	- pozostawianie odpowiedniej ilości starych drzew, w tym gatunków o miękkim drewnie - wywieszanie budek lęgowych oraz konserwacja istniejących - wyznaczanie ostoi ksylobiontów
Różnorodność biologiczna	- zmniejszenie różnorodności na poziomie genetycznym	- pozostawianie drzew nietypowych (kształt, cechy wzrostowe) - popieranie odnowienia naturalnego - wyznaczanie nowych gospodarczych drzewostanów nasiennych
	- zmniejszenie różnorodności na poziomie gatunkowym	- ochrona przed zniszczeniem znanych stanowisk roślin chronionych - ochrona siedlisk roślin chronionych
	- zmniejszenie różnorodności na poziomie krajobrazowym	- czynna ochrona niektórych siedlisk - zakaz odwadniania torfowisk - wprowadzanie gatunków zgodnych z siedliskiem - niezalesianie nieleśnych siedlisk - kształtowanie granicy rolno-leśnej
Powierzchnia ziemi	- zniekształcenie pokrywy gleby przy pracach z użyciem ciężkiego sprzętu	- pozyskiwanie drewna w okresie zimowym (jeżeli nie jest to sprzeczne z warunkami ekonomicznymi) - wykorzystywanie istniejących szlaków zrywkowych oraz zakładanie nowych - stosowanie pługów mało inwazyjnych
Krajobraz	- niewłaściwe kształtowanie środowiska leśnego prowadzące do zniekształcenia fizjonomii krajobrazu	- pozostawianie nieużytkowanego rębnie pasa drzewostanu na granicy lasu z terenem otwartym - kształtowanie strefy ekotonowej i granicy polno-leśnej
Zasoby naturalne ²	-	-
Siedliska przyrodnicze	- nieodpowiedni skład gatunkowy upraw	- projektowanie i realizacja składu gatunkowego uprawy zgodnie z tabelą przyrodniczych typów lasu z uwzględnieniem troficzności siedlisk

² Mając na uwadze proces sporządzania PUL, w odniesieniu do zasobów naturalnych nie przewiduje się potencjalnych znacząco negatywnych oddziaływań. W PUL ilość drewna do pozyskania w wyniku użytkowania rębne zostało dostosowana optymalnie do potrzeb hodowlanych i stanu sanitarnego lasu. Planowany rozmiar użytkowania nie wpłynie negatywnie na stan zasobów naturalnych oraz ich trwałość.

Obszar negatywnego wpływu	Możliwe negatywne oddziaływanie	Zapisy w projekcie Planu ograniczające negatywne oddziaływanie
1	2	3
	- prowadzenie użytkowania w sposób nieodpowiedni i na zbyt dużej powierzchni	<ul style="list-style-type: none"> - planowanie cięć i zabiegów pielęgnacyjnych z uwzględnieniem trwałości lasów (podział na ostępy, nawrót cięć); dostosowanie rębni (rodzaj, forma) do potrzeb konkretnego drzewostanu i siedliska - realizacja trzebieży przekształceniowych, przebudowy drzewostanów, i rębni w sposób zwiększający bioróżnorodność lasów - popieranie gatunków właściwych dla siedliska, w szczególności liściastych

Zrealizowane zgodnie z Planem Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost zadania nie spowodują znaczącego, negatywnego wpływu na środowisko oraz obszary Natura 2000.

7. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZADAŃ UJĘTYCH W PROJEKTOWANYM PUL

Tworzenie Planu opiera się na analizie i wyborze wariantów alternatywnych tak, by w efekcie otrzymać zapisy, których realizacja zapewni wypełnienie złożonych celów Planu z jednoczesną minimalizacją ich negatywnych skutków.

Zadania zawarte w Planie sprecyzowane zostały tak, aby oparta o nie wielofunkcyjna i trwale zrównoważona gospodarka leśna przynosiła pozytywne efekty. Działalność kształtująca i wykorzystująca lasy ma przebiegać w taki sposób i w takim tempie, by zachować ich bogactwo, różnorodność biologiczną, żywotność, potencjał regeneracyjny, wysoką produktywność, przy jednoczesnym wypełnianiu wszystkich funkcji ochronnych, gospodarczych i społecznych na poziomach: lokalnym, narodowym i globalnym

Alternatywne warianty w Planie rozpatruje się w zależności od:

- możliwości lokalizacji zabiegów w terenie;
- technicznego sposobu wykonania zabiegów;
- umieszczenia zabiegów w czasie.

Wariantowanie w sporządzaniu Planu zaczyna się na etapie definiowania wytycznych do wykonania prac urządzeniowych. Sprowadza się to do wyboru dla ustalonych typów lasu: sposobu zagospodarowania, składu gatunkowego uprawy, gospodarczego typu drzewostanu. Wybory dokonywane są podczas KZP.

Następny etap to ustalanie rozmiaru cięć. Przebiega w kilku etapach, a ostateczna wersja ma uwzględnić w optymalny sposób wymogi różnych grup społecznych, jak również środowiska, gospodarczych funkcji lasu i celów Planu.

Umieszczenie zabiegów w czasie ma ograniczone znaczenie, w Planie nie ma zapisów na temat terminów wykonania poszczególnych zabiegów (czy w ramach 10-lecia czy pory roku). Wykonawca zapisów Planu, czyli Nadleśnictwo Babimost, decyduje o terminach zabiegów oraz technicznym sposobie ich wykonania, biorąc pod uwagę wytyczne Planu oraz wiedzę o terenie.

W POP zinwentaryzowane zostały obiekty przyrodniczo i kulturowo cenne zlokalizowane na terenie Nadleśnictwa Babimost. W przedmiotowym dokumencie zamieszczone są zalecenia odnośnie grup wydzieleń, dla których stwierdzono potrzebę ochrony (np. wodochronność) oraz wydzieleń na terenie, których występują formy ochrony przyrody.

Po przeprowadzeniu NTG następuje przekazanie projektu Planu Urządzenia Lasu wraz z Prognozą Oddziaływania na Środowisko do Regionalnego Dyrektora Ochrona Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z wnioskiem o wydanie opinii.

Fakultatywnie, po uzyskaniu opinii oraz uwag i wniosków, dyrektor RDLP zwołuje — poprzez ogłoszenie w prasie lokalnej i BIP — Komisję Projektu Planu (KPP), podczas której poddawany jest ocenie społecznej gotowy projekt Planu.

8. SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW

SPIS TABEL

Tabela 1. Udział TSL	32
Tabela 2. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i budowy pionowej	34
Tabela 3. Zestawienie powierzchni drzewostanów według grup wiekowych i bogactwa gatunkowego	35
Tabela 4. Zestawienie powierzchni wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów	35
Tabela 5. Zestawienie zbiorcze istniejących form ochrony przyrody w zarządzie Nadleśnictwa Babimost.	37
Tabela 6. Gatunki wymienione w Zał. II Dyrektywy 92/43/EEWG występujące na terenie OSO „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017-02)	42
Tabela 7. Siedliska przyrodnicze występujące na terenie SOO „Dolina Leniwej Obry” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017-02).....	45
Tabela 8. Gatunki wymienione w Zał. II Dyrektywy Siedliskowej występujące na terenie SOO „Dolina Leniwej Obry” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017-02)	46
Tabela 9. Siedliska przyrodnicze występujące na terenie SOO „Rynna Jezior Obrzańskich” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017-02).....	48
Tabela 10. Gatunki wymienione w Zał. II Dyrektywy Siedliskowej występujące na terenie SOO „Rynna Jezior Obrzańskich” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017-02)	48
Tabela 11. Siedliska przyrodnicze występujące na terenie SOO „Bory Babimojskie” oraz uznane za przedmiot ochrony na terenie obszaru (SDF 2017-02).....	50
Tabela 12. Siedliska przyrodnicze w Nadleśnictwie Babimost	51
Tabela 13. Wykaz istniejących pomników przyrody w zarządzie Nadleśnictwa Babimost (Weryfikacja i aktualizacja informacji przestrzennej i opisowej o pomnikach przyrody i użytkach ekologicznych na terenie Polski, GDOŚ, 2015).....	56
Tabela 14. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych badanych w latach 2010-2015 r.....	64
Tabela 15. Wpływ zaplanowanych wskazań gospodarczych na zinventaryzowane na gruntach Nadleśnictwa Babimost chronione oraz rzadkie gatunki roślin i grzybów	75
Tabela 16. Wpływ zaplanowanych wskazań gospodarczych na obserwowane na gruntach Nadleśnictwa Babimost chronione gatunki zwierząt	78
Tabela 17. Zestawienie stref ochronnych na terenie Nadleśnictwa Babimost	79
Tabela 18. Przewidywane oddziaływanie projektu Planu Urządzenia Lasu na środowisko	83
Tabela 19. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”	85
Tabela 20. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie”	87
Tabela 21. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach PLB080005 „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”	89
Tabela 22. Tabela zbiorcza obszaru Natura 2000 wg przedmiotów ochrony oraz planowanych zabiegów gospodarczych	91
Tabela 23. Propozycje składów gatunkowych dla leśnych siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	95
Tabela 24. Macierz oddziaływania na siedliska stanowiące przedmiot ochrony w obszarze znajdujące się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost.....	97
Tabela 25. Macierz przewidywanego wpływu PUL na gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EEWG, stanowiące przedmiot ochrony w obszarze, występujące w granicach Nadleśnictwa Babimost	98
Tabela 26. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach SOO PLH080001 „Dolina Leniwej Obry”	99
Tabela 27. Tabela zbiorcza obszaru Natura 2000 wg przedmiotów ochrony oraz planowanych zabiegów gospodarczych	101

Tabela 28. Propozycje składów gatunkowych dla leśnych siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	105
Tabela 29. Macierz oddziaływania na siedliska stanowiące przedmiot ochrony w obszarze, występujące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost	106
Tabela 30. Macierz przewidywanego wpływu PUL na gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, stanowiące przedmiot ochrony w obszarze	107
Tabela 31. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach SOO PLH080002 „Rynna Jezior Obrzańskich”	108
Tabela 32. Tabela zbiorcza obszaru Natura 2000 wg przedmiotów ochrony oraz planowanych zabiegów gospodarczych	110
Tabela 33. Propozycje składów gatunkowych dla leśnych siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	111
Tabela 34. Macierz oddziaływania na siedliska stanowiące przedmiot ochrony w obszarze, występujące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Babimost	111
Tabela 35. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach SOO PLH080063 „Bory Babimojskie”	112
Tabela 36. Zestawienie siedlisk przyrodniczych wraz z zabiegami	114
Tabela 37. Zestawienie propozycji minimalizacji potencjalnych negatywnych oddziaływań wynikających z zapisów Planu Urządzenia Lasu	116

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Położenie Nadleśnictwa Babimost na tle jednostek podziału administracyjnego	28
Rys. 2. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Nadleśnictwa Babimost	36

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Udział typów siedliskowych lasu	32
Wykres 2. Udział powierzchniowy wg gatunków panujących	33
Wykres 3. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych	33
Wykres 4. Udział procentowy drzewostanów w klasach i podklasach wieku	34
Wykres 5. Porównanie udziału procentowego powierzchni drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL wg klas wieku na terenie OChK „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”	86
Wykres 6. Porównanie udziału procentowego powierzchni drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL wg klas wieku na terenie OChK „Rynny Obrzycko-Obrzańskie”	88
Wykres 7. Porównanie udziału procentowego powierzchni drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL wg klas wieku na terenie Obszaru Natura 2000 PLB080004 „Dolina Środkowej Odry”	90
Wykres 8. Porównanie udziału procentowego powierzchni drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL wg klas wieku na terenie SOO „Dolina Leniwej Obry”	100
Wykres 9. Porównanie udziału procentowego powierzchni drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL wg klas wieku na terenie SOO „Rynna Jezior Obrzańskich”	109
Wykres 10. Porównanie udziału procentowego powierzchni drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL wg klas wieku na terenie SOO „Bory Babimojskie”	113

9. LITERATURA

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, 1983. Podział hydrograficzny Polski. Warszawa.

Instrukcja Urządzania Lasu, 2012. CILP, Warszawa.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, zwana w skrócie Dyrektywą Ptasią.

Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zwana w skrócie Dyrektywą Siedliskową.

Jędrzejewski W. i in.: Projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Opracowanie wykonane dla Ministerstwa Środowiska w ramach realizacji programu Phare PL0105.02. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2005.

Kondracki J., 2009. Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa.

Kondracki J., 1994. Geografia Polski, Mezoregiony fizyczno-geograficzne, PWN. Warszawa.

Matuszkiewicz J.M.: Potencjalna roślinność naturalna Polski, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008.

Matuszkiewicz W.: Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2008.

Program ochrony środowiska dla województwa, powiatu oraz gminy.

Pawlaczyk P. (red.), 2009. Natura 2000 - Niezbędnik leśnika. Wydawnictwo Klubu Przyrodników. Świebodzin.

Siedliskowe Podstawy Hodowli Lasu, 2004. Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu.

TAXUS UL, 2017. Projekt Planu Urządzenia Lasu, Warszawa.

TAXUS UL, 2017. Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Babimost, Warszawa.

Zasady Hodowli Lasu, 2012. Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu

Zielony R., Kliczkowska A., 2012. Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010, Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa

10. ZAŁĄCZNIKI

REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Gorzów Wlkp., dnia 8 grudnia 2017 r.

WPN-II.410.11.2017.MB

Pan
Leszek Banach

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych
w Zielonej Górze

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, działając na podstawie art. 54 ust. 1, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405), w ramach toczącego się postępowania w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Babimost

- I. na skutek wniosku Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze z dnia 20 listopada 2017 r. znak: ZS.6003.10.2017,
- II. po uwzględnieniu pozytywnej opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu w zakresie części projektu planu dotyczącego woj. wielkopolskiego z dnia 8.12.2017 r. znak: WPN-I.410.21.2017MO,
- III. oraz po zapoznaniu się z przedłożonymi stosownie do wymogów prawa dokumentami, w tym w szczególności, prognozy oddziaływania projektu planu urządzania lasu na środowisko, programy ochrony przyrody oraz elaboratu i map tematycznych,

o p i n i u j ę   p o z y t y w n i e

**projekt Planu Urządzenia Lasu sporządzony dla Nadleśnictwa Babimost,
na lata 2018-2027**

U Z A S A D N I E N I E

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze, pismem z dnia 20 listopada 2017 r. znak: ZS.6003.10.2017, zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim o dokonanie czynności zaopiniowania projektu planu urządzania lasu sporządzonego na lata 2018-2027 dla Nadleśnictwa Babimost. Do projektu analizowanego dokumentu planistycznego,

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

ul. Jagiellończyka 13, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel.: 887 101 300, fax: (95) 71 25 045, sekretariat.gorzowwlp@rldos.gov.pl, gorzow.rdos.gov.pl

załączono: elaborat, opis taksacyjny, program ochrony przyrody oraz prognozę oddziaływania ustaleń projektu planu urządzania lasu na środowisko wraz z odpowiednimi mapami tematycznymi.

Nadleśnictwo Babimost leży w granicach działania Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze i obejmuje swym zakresem dziewięć leśnictw położonych na terenie trzech obrębów leśnych (Dąbrówka, Kargowa oraz Szczaniec). Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa wynosi 15 974,10 ha.

Grunty Nadleśnictwa położone są w granicach województwa lubuskiego, w zasięgu administracyjnym trzech powiatów: międzyrzeckiego (gmina: Trzciel), świebodzińskiego (gmina: Szczaniec, Świebodzin, Zbąszynek) oraz zielonogórskiego (gmina: Babimost, Kargowa, Sulechów), a także województwa wielkopolskiego w zasięgu administracyjnym powiatu: nowotomyskiego (gmina: Zbąszyń) oraz wolsztyńskiego (gmina: Siedlec). W związku z powyższym, iż przedmiotowy projekt planu obejmuje obszar dwóch województw, niniejsza opinia wydana została zgodnie z dyspozycją przepisu art. 57 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, tj. w porozumieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Na gruntach będących w zarządzie Nadleśnictwa, funkcjonują aktualnie następujące prawne formy ochrony przyrody:

- 3 rezerwy przyrody: „Uroczysko Grodziszysze”, „Krycki Łęg” oraz „Lasiki”;
- 3 obszary specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000: *Dolina Leniwej Obry* PLH080001, *Rynna Jezior Obrzańskich* PLH080002 oraz *Bory Babimojskie* PLH080063;
- 1 obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000: *Jeziora Pszczęwskie i Dolina Obry* PLB080005;
- 2 obszary chronionego krajobrazu: „*Pojęzierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska*” oraz „*Rynny Obrzycko-Obrzańskie*”;
- 15 pomników przyrody;
- 7 użytków ekologicznych;
- stanowiska chronionych gatunków roślin, grzybów oraz zwierząt, w tym 1 strefę ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania.

Wraz z projektem analizowanego dokumentu Wnioskodawca przedłożył także „*Prognozę oddziaływania na środowisko projektu planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Babimost na okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2027 r.*”, wykonaną przez firmę TAXUS UL Sp. z o. o. z siedzibą przy ul. Płomyka 58, 02-491 Warszawa. W tym miejscu należy podkreślić, iż zakres oraz stopień szczegółowości informacji wymaganych ww. prognozie, został uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim pismem z dnia 11 lutego 2016 r. znak: WOOS-I.411.6.2016.RD.

W przedłożonej prognozie oddziaływania na środowisko, dokonano szczegółowej analizy i oceny wpływu ustaleń projektu planu urządzania lasu Nadleśnictwa Babimost, na środowisko naturalne, w tym w szczególności na wszystkie prawne formy ochrony przyrody, bioróżnorodność, powierzchnie gleby, klimat, wody, krajobraz oraz zabytki i dobra kultury materialnej.

Biorąc pod uwagę przyjęcie w ramach ocenianego projektu planu urządzania lasu bardzo szerokiej gamy rozwiązań i działań wykluczających niekorzystny wpływ ustaleń planu na bioróżnorodność obszaru Nadleśnictwa (w tym w szczególności, na prawne formy ochrony przyrody), jednoznacznie wykluczono możliwość wystąpienia jakichkolwiek zaburzeń populacji gatunków roślin i zwierząt, przejawiających się m.in. spadkiem ich liczebności lub zagełszczeniem, zmniejszeniem zasięgu ich występowania, ograniczeniem możliwości reprodukcji, zwiększeniem śmiertelności czy ograniczeniem łączności z innymi populacjami w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Babimost. Natomiast w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych oraz cennych przyrodniczo ekosystemów, jednoznacznie wykluczono możliwość ich fizycznej degradacji, zmniejszenia areалу powierzchni czy istotną zmianę ich cech charakterystycznych, w tym podstawowych warunków ekologicznych (wodnych, świetlnych i troficznych). Ponadto, wykluczono także możliwość zakłócenia zachodzących obecnie w ich obrębie, naturalnych (lub zbliżonych do naturalnych) procesów ekologicznych.

Ochrona rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000 wyznaczonych na terenie Nadleśnictwa, realizowana jest na podstawie ustanowionych planów ochrony lub planów zadań ochronnych, których regulacje i zapisy dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony tych obszarów, zostały implementowane do programu ochrony przyrody Nadleśnictwa oraz prognozy oddziaływania na środowisko.

Po analizie przedłożonej dokumentacji, m.in. prognozy oddziaływania na środowisko, programu ochrony przyrody, elaboratu, opisów taksacyjnych i załączników mapowych, można uznać, iż realizacja zamierzeń gospodarczych zawartych w projekcie planu urządzania lasu Nadleśnictwa Babimost, nie przyczyni się do ograniczenia lub uniemożliwienia osiągnięcia celów *Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory* oraz *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 roku w sprawie ochrony dzikiego ptactwa*, ze względu na podstawie których wyznaczono obszary Natura 2000: *Dolina Leniwej Obry PLH080001*, *Rytna Jezior Obrzańskich PLH080002*, *Bory Babimojskie PLH080003* oraz *Jeziora Pszczęzowskie i Dolina Obry PLB080005*, tym samym utrzymana zostanie właściwa integralność ww. obszarów oraz spójne ich funkcjonowanie w obrębie Ekologicznej Sieci Natura 2000 w skali regionu.

Ponadto należy wskazać, iż realizacja wielofunkcyjnej i opartej na podstawach proekologicznych gospodarki leśnej w oparciu o analizowany projekt planu urządzania lasu, przyczyni się do poprawy warunków ekologicznych funkcjonowania różnego rodzaju typów drzewostanów na obszarze Nadleśnictwa, kształtujących stabilny oraz zróżnicowany przyrodniczo krajobraz leśny wpływający pośrednio także na poprawę warunków życia i zdrowia człowieka.

W związku z powyższym przedstawiona treść ustaleń przedmiotowych dokumentów stanowi podstawę do **pozytywnego zaopiniowania**, przedłożonego projektu planu urządzania lasu sporządzonego dla Nadleśnictwa Babimost, na lata 2018-2027.

Z up. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Włodzisław Gajda
Załącznik
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Regionalny Konsultator Przyrody
w Gorzowie Wielkopolskim

Opinia z dnia 08 grudnia 2017 r. znak: WPN-II.410.11.2017.MB

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Poznaniu**

Poznań, ... 2017-12-09

WPN-I.410.21.2017.MO

Dotyczy sprawy nr: WPN-II.410.11.2017.MB

Na podstawie art. 57 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405 ze zm.)

opiniuję pozytywnie

projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Babimost na lata 2018-2027 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, w części obejmującej województwo wielkopolskie.

Obszar objęty projektem planu wyznaczony zasięgiem terytorialnym Nadleśnictwa w granicach województwa wielkopolskiego obejmuje: obszar specjalnej ochrony ptaków Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005, specjalny obszar ochrony siedlisk Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 i obszar chronionego krajobrazu „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”.

Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005 to obszar o powierzchni blisko 15 tys. ha, z czego grunty w zarządzie Nadleśnictwa to 496 ha, co stanowi ok. 3,3 % powierzchni ostoi. Zgodnie z SDF (umieszczonym na stronie <http://natura2000.gdos.gov.pl/> data dostępu 07.12.2017 r.) przedmiotami ochrony obszaru są następujące gatunki ptaków: kania czarna *Milvus migrans*, czapla siwa *Ardea cinerea*, gągoł *Bucephala clangula*, gęgawa *Anser anser*, krzyżówka *Anas platyrhynchos*, łyska *Fulica atra*, kormoran *Phalacrocorax carbo* i perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa nie potwierdzono występowania żadnego z ww. gatunków, a ich potencjalne siedliska zabezpieczają odpowiednie zapisy zawarte w programie ochronie przyrody, m.in. zalecenia, aby przed przystąpieniem do użytkowania rębnych drzewostanów dokonać kontroli drzew planowanych do usunięcia pod kątem ustalenia występowania w nich dziupli, pozostawiać drzewa dziuplaste, przestoje i grupy drzew na zrębach oraz pozostawiać strefy buforowe bez cięć przy brzegach zbiorników. Dla ww. obszaru Natura 2000 zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2014 r., poz. 878, Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2014 r., poz. 2243) ustanowiono plan zadań ochronnych. Wszystkie zadania ochronne wynikające z zapisu planu zadań ochronnych, a dotyczące gruntów Nadleśnictwa Babimost zostały zawarte w programie ochrony przyrody i uwzględnione w projekcie p.u.l. Uwzględniając powyższe uznano, że przy uwzględnieniu zaleceń minimalizujących zamieszczonych w programie ochrony przyrody, realizacja zapisów planu urządzenia lasu nie powinna znacząco negatywnie wpłynąć na przedmioty ochrony analizowanego obszaru Natura 2000, integralność obszaru lub jego powiązanie z innymi obszarami.

Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 to obszar o powierzchni ponad 15 tys. ha, w tym na terenie będącym w zarządzie Nadleśnictwa ok. 496 ha, co stanowi ok. 3,2 % powierzchni ostoi. Zgodnie z SDF (umieszczonym na stronie <http://natura2000.gdos.gov.pl/> data dostępu 07.12.2017 r.) przedmiotami ochrony tego obszaru są następujące siedliska przyrodnicze: 3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*, 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*) i 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe,

ul. Jana Henryka Dąbrowskiego 79, 60-529 Poznań, tel. 61-639-64-00, faks 61-639-64-47,
sekretariat.poznan@rdos.gov.pl, www.poznan.rdos.gov.pl

oliszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe oraz pięć gatunków zwierząt: bóbr europejski *Castor fiber*, koza *Cobitis taenia*, kumak nizinny *Bombina bombina*, nocek duży *Myotis myotis* i wydra *Lutra lutra*. Wśród wymienionych powyżej, na terenie Nadleśnictwa stwierdzono występowanie siedlisk: 3150, 7140, 9160, 9190, 91E0, potwierdzono także obecność bobra. Dla ww. siedlisk w projektowanym p.u.l. zamieszczono informację o podstawowych wymaganiach dotyczących zachowania właściwego stanu ochrony, wskazano potencjalne zagrożenia, jakie dla ww. siedlisk stwarzać może gospodarka leśna, zamieszczono propozycje minimalizacji ewentualnych zagrożeń wynikających z prowadzenia działań z zakresu gospodarki leśnej w bezpośrednim sąsiedztwie siedlisk i zawarto wskazania dotyczące ich ochrony wynikające z planu zadań ochronnych. Z kolei pozostawienie stref buforowych drzewostanu wokół zbiorników wodnych i terenów bagiennych, powinno zminimalizować ryzyko negatywnego wpływu realizacji zabiegów zaplanowanych w projekcie p.u.l. na populację bobra. Uwzględniając powyższe uznano, że przy uwzględnieniu zaleceń minimalizujących zamieszczonych w programie ochrony przyrody, realizacja zapisów planu urządzenia lasu nie powinna znacząco negatywnie wpłynąć na przedmioty ochrony analizowanego obszaru Natura 2000, integralność obszaru lub jego powiązanie z innymi obszarami.

Obszar chronionego krajobrazu pn.: „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska” w zasięgu województwa wielkopolskiego nie posiada aktualnie obowiązującego aktu wykonawczego. Zgodnie z art. 23 ustawy o ochronie przyrody obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Uznano, że zapisy planu urządzenia lasu nie wpłyną negatywnie na przedmioty i cele ochrony tych obszarów, dając możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, mają także pozytywny wpływ na pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

W Nadleśnictwie Babimost występują rośliny, grzyby i zwierzęta objęte ochroną. Wykazy gatunków chronionych wraz z ich lokalizacją zamieszczono w programie ochrony przyrody. W prognozie przeanalizowano wpływ zapisów p.u.l. na populacje chronionych taksonów. Zarówno w programie ochrony przyrody, jak i w prognozie wskazano sposoby minimalizacji negatywnego wpływu realizacji zapisów p.u.l. na chronione gatunki, w tym terminy i sposoby prowadzenia prac. Rozproszenie najbardziej niekorzystnych zabiegów (rębni) na terenie całego Nadleśnictwa oraz planowanie pojedynczych działek zrębowych na stosunkowo niewielkich powierzchniach, zmniejsza ryzyko negatywnego oddziaływania planu. Po przeanalizowaniu zabiegów zaplanowanych w p.u.l. i podanych sposobów ograniczenia ich niekorzystnego oddziaływania stwierdzono, że wykonanie niektórych prac może niekiedy wpływać niekorzystnie na pojedyncze osobniki, lecz nie powinno w sposób istotny negatywnie oddziaływać na całe populacje chronionych gatunków w dłuższej perspektywie czasowej.

Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Poznaniu
dr Jerzy Ptaszyk

Otrzymuje:

1. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp.,
ul. Jagiellończyka 13, 66-400 Gorzów Wlkp.

2. A.a.

Do wiadomości:

1. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze,
ul. K Wielkiego 24a, 65-950 Zielona Góra

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W GORZOWIE WLKP.

66-400 Gorzów Wlkp., ul. Mickiewicza 12b
tel. (95) 722-60-57, fax (95) 722-46-52
www.wsse.gorzow.pl
e-mail: wsse@wsse.gorzow.pl
NIP: 599-10-23-564

LUBUSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY W GORZOWIE WLKP.

NZ.9022.553.2017.MZ

Gorzów Wlkp., 20 grudnia 2017 r.

**Dyrektor Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Zielonej Górze
ul. Kazimierza Wielkiego 24a
65-950 Zielona Góra**

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. działając na podstawie art. 54 ust. 1 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz.U. z 2017 r., poz. 1405 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 listopada 2017 r., w sprawie zaopiniowania projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost na lata 2018 – 2027 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko,

opiniuje pozytywnie

przedłożony projekt Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost na lata 2018 – 2027 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, **w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych.**

Uzasadnienie:

Dnia 22 listopada 2017 r. do Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. wpłynął wniosek Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze z dnia 20 listopada 2017 r., znak: ZS.6003.11.2017, w sprawie zaopiniowania projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost na lata 2018 – 2027 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

Do wniosku dołączono projekt Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost na lata 2018 – 2027 (elaborat), Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa, Wykaz gruntów oraz Prognozę oddziaływania na środowisko Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost, opracowaną przez TAXUS UL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Niniejszy Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost opracowany został wg stanu lasu na 1.01.2018 r.

Nadleśnictwo Babimost jest jednym z 20 nadleśnictw Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze. Od wschodu graniczy z Nadleśnictwem Wolsztyn, od południa z Nadleśnictwem Sulechów, od zachodu — z Nadleśnictwem Świebodziń.

Północna granica Nadleśnictwa stanowi granicę Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Szczecinie

Powierzchnia ewidencyjna gruntów, znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Babimost wynosi 15 973,9833 ha.

Nadleśnictwo Babimost położone jest w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP): Dolina Kopalna Wielkopolska – GZWP nr 144 oraz Pradolina Warszawa Berlin (Koło – Odra) – GZWP nr 150.

Podstawowym celem Planu Urządzenia Lasu jest umożliwienie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, w oparciu o zawarte w nim wskazania i zalecenia. W ramach Planu Urządzenia Lasu projektowane czynności gospodarcze planuje się w taki sposób, aby z jednej strony zapewnić dochód gospodarstwa leśnego bez łamania zasad trwałości lasu i ciągłości użytkowania, z drugiej zaś, aby zapewnić stały wzrost produkcyjnych i pozaprodukcyjnych funkcji lasu przy zwiększaniu jego użyteczności społecznej.

W planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Babimost zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej projektuje się realizować jako cele długookresowe (perspektywiczne) oraz średniookresowe.

Realizacja celów perspektywicznych polega na:

- a) zachowaniu zgodności planowania gospodarki leśnej z obowiązującymi przepisami prawa,
- b) zapewnieniu zgodności zadań planowanych z zasadami hodowli lasu (ZHL 2011),
- c) zapewnieniu zgodności składów gatunkowych drzewostanów z warunkami przyrodniczymi i możliwościami produkcyjnymi siedlisk - wyrażonymi w typach drzewostanów dla typów siedliskowych lasu i przyrodniczych typach lasu dla leśnych siedlisk przyrodniczych - hodowlanych i przyrodniczymi celami gospodarki leśnej,
- d) zachowaniu trwałości lasu i ciągłości użytkowania poprzez:
  - przyjęcie odpowiednich wieków rębności dla głównych gatunków drzew – optymalizacja technicznego celu gospodarki leśnej,
  - przyjęcie sposobów zagospodarowania lasu adekwatnych do realizacji ustalonych celów gospodarki leśnej (hodowlanych i technicznych).

Cele średniookresowe to większość wskazań, wytycznych i zadań zawartych w planie urządzenia lasu, w tym:

- a) wytyczne i wskazania gospodarcze i ochronne dla poszczególnych gospodarstw, w szczególności dla lasów ochronnych,
- b) wytyczne dla specyficznych obszarów (np. strefy ochronne, otuliny),
- c) realizacja przyjętych celów hodowlanych i technicznych w ramach wskazań gospodarczych dla poszczególnych drzewostanów – przydział poszczególnych drzewostanów do użytkowania rębnego i przedrębego w zakresie wyliczonych i przyjętych etatów użytkowania rębnego i etatu użytkowania przedrębego,
- d) zapewnienie pożądanego ładu czasowego i przestrzennego – podział lasu na ostępy, stosowanie nawrotów cięć i okresów odnowienia przyjętych dla poszczególnych sposobów zagospodarowania,
- e) w drzewostanach, których stan nie zapewnia osiągnięcia przyjętych celów gospodarki leśnej – wskazania i wytyczne dotyczące przebudowy drzewostanów,

- f) wskazania i wytyczne zmierzające do zachowania równowagi ekologicznej – ustalenie zadań i wskazań w poszczególnych dziedzinach:
- w odnowieniu, pielęgnowaniu i ochronie lasu,
  - w Programie Ochrony Przyrody,
  - w zakresie regeneracji siedlisk zniekształconych,
  - z zakresu małej retencji,
  - z zakresu użytkowania ubocznego i gospodarki łowieckiej,
  - w dziedzinie infrastruktury technicznej.

Zgodnie z przedłożoną Prognozą oddziaływania na środowisko zapisy zawarte w Planie Urządzenia Lasu nie są zamierzeniami inwestycyjnymi, nie ingerują znacząco negatywnie w sposób wykorzystania i przekształcenia terenu. Zadania dotyczące potrzeb infrastruktury technicznej mają charakter kierunkowych wytycznych.

Według Prognozy realizacja zapisów Planu wpłynie pozytywnie na zdrowie i życie ludzi. Udostępnianie lasu umożliwi społeczeństwu rekreację, wypoczynek oraz edukację przyrodniczą, zapewniając jednocześnie możliwość pozyskania surowca drzewnego oraz innych surowców w procesie ubocznego użytkowania lasu.

W Prognozie przeprowadzono również analizę wpływu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost na różnorodność biologiczną, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne (zasoby drzewne), zabytki i dobra kultury materialnej, w wyniku której nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania Planu na wymienione elementy środowiska.

Szczegółowo przeanalizowano także wpływ realizacji ustaleń Planu na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz inne obszary chronione. Projekt Planu nie przewiduje działań i zabiegów, które mogłyby znacząco negatywnie oddziaływać na obszary objęte ochroną, jak również na sąsiednie obszary.

Biorąc pod uwagę charakter przewidzianych na terenie objętym Planem Urządzenia Lasu działań, stwierdza się, iż realizacja postanowień przedmiotowego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na zdrowie ludzi.

Jednocześnie wskazuje się, że na etapie realizacji planowanych zamierzeń **należy uwzględnić** położenie przedmiotowego nadleśnictwa w granicach głównych zbiorników wód podziemnych nr 144 i 150 oraz związane z tym **nakazy, zakazy i ograniczenia**.

Wobec powyższego Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. **opiniuje pozytywnie** przedłożony projekt Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babimost na lata 2018 – 2027 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

NZ a/a

Z-ca Lubuskiego Państwowego
Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego
w Gorzowie Wlkp.
mgr inż. Jolanta Musiała

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że posiadam uprawnienia do sporządzania prognoz oddziaływania na środowisko (wykształcenie kierunkowe), zgodnie z wymogami art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, 831, 961, 1250, 1579 i 2003).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

SPECIALISTA DS. URZĄDZANIA
LASU I OCHRONY PRZYRODY

Marek Momot